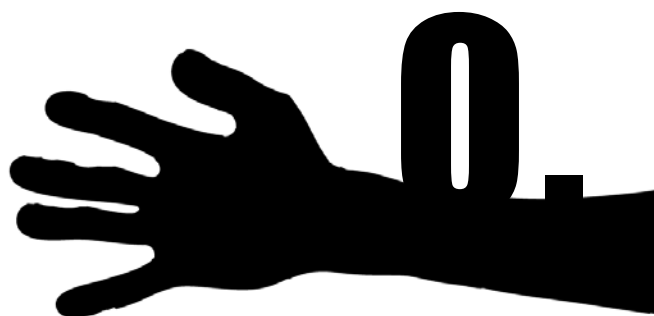
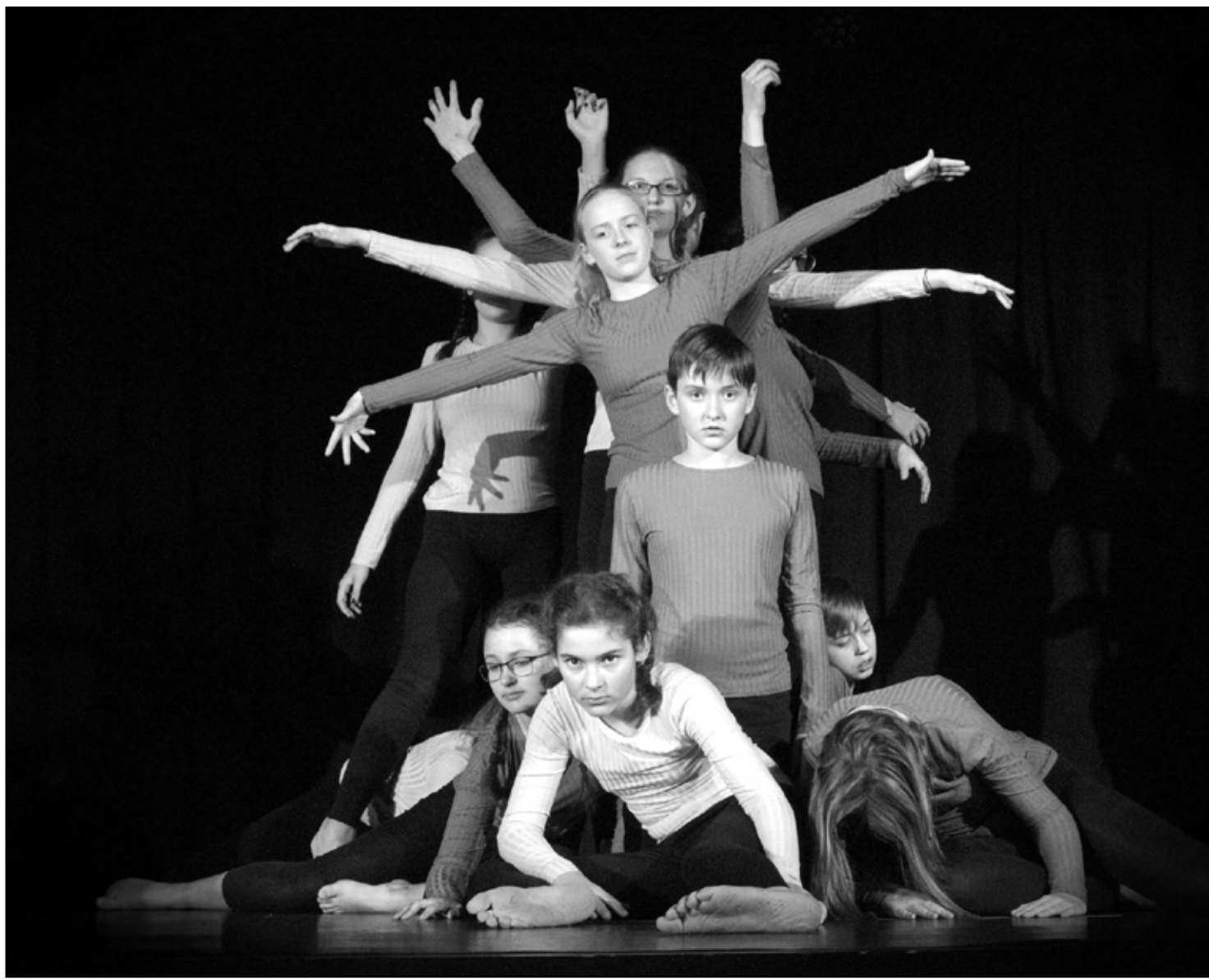

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

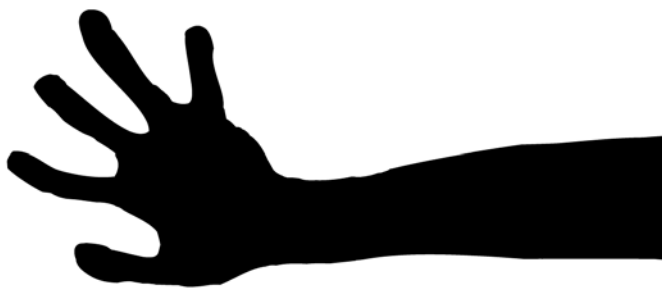
PÁTEK 7.6.2019
Fabrika SVITAVY

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ, 6. – 7. 4. 2019

O víkendu 6. a 7. dubna 2019 proběhla v Domě dětí a mládeže Praha 8 – Spirála krajská přehlídka dětské recitace známá pod názvem Pražské poetické setkání (finančně byla podpořena MK ČR, MŠMT ČR a hlavním městem Prahou). I tentokrát to byla po všech stránkách velmi příjemná událost. Všichni zúčastnění – recitátoři, diváci i porota – se díky skvělým organizátorkám Monice Moravčikové a Janě Vaněčkové za Dům dětí a mládeže Spirála a Gabriele Zelené Sittové a Janě Machalíkové za zapsaný spolek Přesah mohli společně vydat na dobrodružnou cestu po literárních a recitačních stezkách. Opět se tu podařilo vytvořit přátelskou atmosféru, v níž hraje společné sdílení a sdělování hlavní roli. Recitátoři mohli využít i bohatého programu v době přestávek, od hlasové rozcvičky přes divadelní cvičení až po literární soutěž spojenou s rozluštěním tajenky. Kromě nových zkušeností a zážitků si také mohli odnést obálky se zprávami od diváků. A samozřejmě byli členové poroty opět pasováni na poradce, s nimiž si mohl každý z přednášejících přijít osobně o svém vystoupení popovídat.

Sobotní program sledovala porota ve složení Radim Šíp, Lucie Klárová a Hana Patrasová a celým dnem mile prováděla Gabriela Zelená Sittová.

Přehlídku otevřela **1. kategorie** s 24 přednášejícími, mezi nimiž se objevili i slibní vypravěči. Ocenění za radost z vyprávění si odnesli **Bruno Hradilek** (A. Mikulka: O fazolce), **Nadia Sedláčková** (Z. Malinský: Jak nože a vidličky hrály kopanou) a **Matěj Revaj** (M. Kratochvíl: Kuklení). Dále byl oceněn **Filip Powel** za osobitý přednes textu J. Dědečka V masně. Ocenění za výběr textu udělila porota **Maxmiliánu Holodňákovi**, který přednesl text M. Macourka Pavouk, a Elišce Kolenčíkové za text S. Silversteina Jedna dvě, Prokleté kly. Za zaujetí textem Sestra Bára (I. Borská – I. Štuka) byla oceněna Štěpánka Kitzlerová.

Odpoledne pak dvacítká recitátorů reprezentovala **3. kategorii**. Za interpretaci textů byly oceněny **Lucia Jacková** (text M. Macourka Ježek) a **Alžběta Šváblová** (text I. Wernische Náčrt výkladu básně V šeru). Za výstavbu textu G. Durrella Mluví balík získala ocenění **Natálie Kloudová**. **František Souček** porotu zaujal kultivovaným přednesem, za který byl také oceněn.

Do celostátního kola vyslala porota Amélii Lavaud a Agátu Poláčkovou. **Amélie Lavaud** přesvědčila svým kultivovaným a vyrovnaným projevem a velmi citlivým uchopením textu J. Skácela **Uspávanka se starými domy**. **Agáta Poláčková** zase zaujala výstavbou textu Ch. Morgensterna (**Montáž-Beránek, Voda, Noční rybí zpěv**).

Nedělní dění sledovala porota ve stejném složení, odpoledne Hanu Patrasovou nahradila Gabriela Zelená Sittová.

Ve **2. kategorii** se představilo 22 přednášejících a naprosto vyrovnaně byla zastoupena próza a poezie. Velký počet ocenění, které porota udělila, svědčí o velice solidní úrovni mladších recitátorů. Za

práci s představou v textu S. Silversteina Toniček byla oceněna **Anna Vlčková**, za radost z vyprávění textu A. Lindgrenové Jak Emil zavřel tatínka do Trissovy boudy získal ocenění **Daniel Wood**. Za přirozený projev v přednesu textu Kdo je nejsilnější (J. Žáček) byl oceněn **David Bergman**, za zaujetí textem Moje první zpověď (F. O'Connor) zase **Matouš Zimčík**. Svým kultivovaným přednesem zaujala **Anna Dočekalová** s textem I. Wernische Vyvrcholení žádostných slastí. Práci na výstavbě textu Ukolébavka D. Fischerové ocenila porota v přednesu **Nikity Oleksijenka**. Zaujal také soustředěný přednes Josefa Grece, který vystoupil s textem B. Trojaka Pánův spánek. Za výběr textu F. Simonové Darebák David čtenářem si odnesl ocenění **Daniel Macek**.

Jako **postupující do Svitav** byla porotou zvolena **Anežka Novotná** za velmi přirozený a přesvědčivý přednes textu A. Berkové **Milostná**. Druhým postupujícím se stal **Tomáš Jilek**, který se představil jako naprosto suverénní vypravěč s propracovanou výstavbou textu **Růžová váza v obýváku** (R. Gosciny).

Celou přehlídku uzavřela **4. kategorie** s 18 recitujícími. Objevilo se několik zajímavých vypravěčů, ale byly také patrné rozdíly v přednáškových zkušenostech. Ty mohou být výhodou, ovšem někdy i mírnou překážkou. Zatímco u méně zkušených je většinou takovým „zádrhelem“ nejistota ve výstavbě textu a ve volbě prostředků, u zkušenějších zase někdy může technická stránka potlačit přirozenost projevu. Hledání vyváženosti přirozené výpovědi a využití recitátorských prostředků je úkolem při práci na přednesu pro všechny věkové kategorie, pro recitátory a recitátorky 4. kategorie jako přechodové kategorie do světa „dospělejších“ ale obzvláště.

Oceněna byla **Lucie Furmanová** za výběr textů (C. Wintersová: Ve stínu černých ptáků a F. Halas: Kletba) a **Soňa Linhartová** za práci se žánrem (texty A. P. Čechov: Ňouma, E. Bass: Balada krve). Ocenění za přemýšlivý přístup k textům si odnesla **Agáta Mašková** (texty W. Allen: Toliko septem, N. M. Olejnikov: K. I. Čukovskému od autora). **Patrik Mario Ulmon** zaujal svým přirozeným projevem, **Michal Janda** byl oceněn za vhodný výběr textu z románu Saturnin Z. Jirotky. **Jonáš Snítal** převzal ocenění za přednes Úryvku z knihy Bez kalhot ani ránu (M. Lowery).

Postupující se stala **Justýna Tůmová**, která prokázala svou interpretační vyspělost, zvláště v textu I. Krause **Na obědě**, kdy dokázala přehledně provést diváka i momenty, které byly posluchačsky náročnější. Druhou postupující byla **Luisa Marie Marešová**, u níž porota ocenila opravdovost, přesvědčivost a čistotu přednesu obou textů (Radůza: **Králiči**, J. Hiršal: **Návštěva**).

Všem zúčastněným přednášejícím patří vřelé díky (organizátorkám taktéž) a všem postupujícím (nejen) z Pražského poetického setkání přejeme šťastnou cestu na letošní celostátní recitační přehlídku do Svitav.

Lucie Klárová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OTVÍRÁNÍ PRAHA 27. A 28. 4. 2019

Pražská přehlídka dětského divadla Otvírání 2019 se konala ve dnech 27. a 28. dubna v prostorách Karlínského Spektra a Studia Alta v Holešovicích. V těchto dvou dnech jsme měli možnost vidět celkem čtrnáct inscenací, z velké většiny velmi dobré úrovně. Všechny zúčastněné soubory už totiž prošly sítím obvodních kol, což se pak na podobě krajského kola pozitivně odrazilo.

Tři inscenace pracovaly s náměty z historie, s příběhy, které se skutečně staly. Z nich nejzajímavější bylo autorské představení **Journeys** anglicky mluvícího souboru **Story Theatre, Class Acts z Prahy 3** pod vedením Leah Gaffen. Téma „cest“ zaměstnávalo vedoucí už delší dobu, ale moudře počkala, až k němu děti dorostou. Šlo o pátrání v rodinné historii jednotlivých dětí, o hledání okamžiků, které ovlivnily životní cestu některého z jejich předků. A ačkoliv (dle slov vedoucí) zpočátku měly děti pocit, že v jejich historii není nic zajímavého, postupně se ukazovalo, že každá rodina má svůj příběh, který stojí zato sdílet s ostatními. Podnikli jsme tak cestu časem, od roku 1787 přes období první i druhé světové války, až po rok 1968. I když šlo o příběhy vážné a někdy skutečně tragické, jejich témata byla sdělována s nadhledem, který vážnost situací dokázal odlehčit, aniž by jejich smysl jakkoliv zlehčil. K tomu přispěla i zvolená forma: každý příběh byl zpracován jiným způsobem (různé typy loutek, stínohra, činohra) a v jiném žánru. Důležitým atmosférotvorným prvkem byla i živá hudba a zpěv. A velmi dobrá vybavenost dětí, jejich souhra a soustředění. To vše přispívalo k tomu, že více než hodinové představení udrželo pozornost diváků (díky promítaným českým titulům i těch, kteří příliš angličtinu neovládají).

Z historie (tentokrát ryze české) byl i příběh velbloudice Pepity, kterou těsně po konci druhé světové války našli skauti nedaleko Havlíčkova Brodu a dopravili ji do pražské ZOO - **Pepito, (ne) plivej!** (autor Miloš Doležal) - v podání **Dismanova rozhlasového dětského souboru** s vedoucí Janou Frankovou. Impulzem bylo přání dětí zkusit si po montážích poezie něco více divadelního (jak vedoucí řekla „chtěly příběh a postavu“). Zároveň tím naplňoval soubor svoji hlavní dramaturgickou linii: reálné příběhy 20. století. Na své cestě k divadlu ale zůstali v půli. Výsledný tvar byl (pravděpodobně i díky technickým omezením ve Spektu) hodně statický. Malé jeviště plně obsadila loutka velbloudice v životní velikosti a ani ona, ani děti tak neměly dost prostoru k většímu rozvinutí fyzické akce. Zároveň ale šlo i o problém dramaturgický: epické vyprávění bylo drobeno častým členěním na jednotlivé kapitoly a naučnými vstupy o osobnostech významných skautů, a tím do značné míry postrádalo dramatický náboj. Situace se často spíše odvyprávěly, než odehrály. Ocenit je ale třeba skvěle mluvící a zpívající děti a také originální námět, který divákům umožnil nahlédnout na zdánlivě notoricky známé období novým, neotřelým pohledem.

A do třetice ještě jeden příběh z kritických let 20. století – **Terezínské zvony** souboru **Ty-já-tr Před oponou** (vedoucí Eliška Toperczerová, Jana Kottasová). Dívky ve věku 14 až 16 let si vybraly text Františka Tichého, který vznikl na základě skutečných událostí z terezínského ghetta a ve kterém se objevují i autentické básně terezínských dětí. Silné téma zpracované v psychologicko-realistickém duchu. Ale právě zvolená forma, směřující k iluzivnímu pojetí divadla, je základním problémem této inscenace. Protože snažíme-li se o co nejrealističtější podání, pak asi jen s obtížemi lze přijmout, že celou tu partu kluků z jednoho baráku terezínského ghetta hrají dívky, že se tam dokonce objevují i náznaky zrodu milostného vztahu jednoho z „chlapců“ k dívce z dívčího baráku, a že i postavy dospělých dozorců hrají děti. Je třeba ale říci, že dívky nikde nepřehrávají, že své klukovské role nekarikují, ale snaží se o co nejcivilnější, nejpřirozenější projev.

Téma totality a jejího devastujícího vlivu na lidi se objevilo i ve dvou dalších inscenacích „náctiletých“ souborů. Obě byly situovány do budoucnosti. Soubor **Knoflík ze Slivence** (vedoucí Ondřej Kohout, Veronika Borovková) se představil s hrou **2084** na motivy

knihy Lois Lowryové „Dárce“. Svět bez vzpomínek, spoutaný mnoha pravidly, který má zajistit šťastnější život lidí, se začne rozpadat pro čtveřici teenagerů v okamžiku, kdy si je Dárce (jediný, který uchovává paměť lidstva) zvolí za své následovníky a začne jim předávat své vzpomínky. Nutnost zpracovat poměrně rozsáhlou předlohu pro potřeby malého a ne příliš zkušeného souboru vedla k výraznému osekání děje a k vypuštění mnoha důležitých motivů. Konec s rozhodnutím odejít a šířit vzpomínky i mezi dalšími lidmi, tak přichází příliš brzy a snadno. Strohý projev hráčů je dán jak záměrem pracovat více než s psychologii postav se znakem a metaforou za pomoci zvuku, světla a pohybové stylizace, tak i zatím menší vybaveností členů souboru. Zpočátku jistý chlad postav souzní s tématem: tato společnost je velmi málo lidská. Ale v procesu předávání vzpomínek by se postavy měly stávat plnokrevnými lidmi, a to zatím této hře chybí.

I inscenace **Hnutí** souboru **JEDNABÁSEŇ ze ZUŠ Jižní Město, Praha 4** (vedoucí Eva Hodinová) se pohybovala v totalitním světě možné budoucnosti. Šlo o autorskou práci samotných členů souboru, napájenou z různých zdrojů (dystopické filmy, Orwell, Lowryová aj.). Představení mělo silnou dramatickou linku, hráči dokázali budovat napětí a přesvědčivě ztvárnit vztahy mezi postavami i jejich nejednoznačnost. Byli jsme svědky masivní manipulace a vymývání mozků skupiny mladých Vyvolených. Přerod hlavní postavy dívky Anety, vyvolaný dopisem od babičky, propašovaným z pracovního tábora Nepřizpůsobivých, byl ale příliš náhlý, stejně tak jako závěr, kdy se v nejdramatičtějších okamžiku své smrti Aneta prostě probudí ze zlého snu. Přesto ve vzduchu zůstává viset otázka, byl-li to skutečně jen sen nebo spíš vize přicházející budoucnosti.

V totalitní společnosti, tentokrát ovšem mravenčí, se odehrává i podobeství souboru **UŽVAK, Divadlo pro Zličín, Praha 5** (vedoucí Dana Svobodová, Karel Tomas), nazvané lapidárně **Mravenci** (autor Petr Hudský). Jádrem textu je srážka dvou názorů (způsobil pád kusu chleba do mraveniště Bůh a jde tedy o zázrak nebo za to může Příroda a evoluce?), která je vedena převážně verbálními prostředky. Hraje se o netoleranci dané omezeností poznání a neschopností, resp. nechotou naslouchat názorům druhé strany a přemýšlet o nich. Soubor hraje s velkým nasazením, energicky (což ale u některých vede až k hlasové křeči). Je vidět, že je to skutečně jejich téma, za kterým si stojí. Celku by možná neškodilo zkrácení, je zatěžkácné slovy, a tak ztrácí dramatický spád; věčné opakování „svých pravd“ sice patří k věci, ale posléze se stává přece jen příliš stereotypní.

Téma totality v předcházejících třech inscenacích úzce souvisí s tématem tvrdé společenské manipulace. Nenápadný zrod manipulace v individuální podobě v mezilidských vztazích zachytila i hra zcela jiného žánru – autorský „holčičí“ příběh ze současnosti **Kamarádka** dalšího zličínského souboru **MašMyš**. Příběh o boji o moc v holčičí partě, který je veden skrytými, ale o to zákeřnějšími prostředky, je vlastně vcelku banální – ale právě touto banalitou děsivý. Až příliš snadno si dokážeme představit, že něco takového se nejen může stát, ale že se to právě teď někde děje, a jak devastující účinky to na duši dospívajících může mít. Největší silou této inscenace (a zároveň možná nejkrásnější moment) je herecký projev celé skupiny dívek (ale zejména dvou hlavních představitelek), jejich schopnost věrohodně zachytit psychologii postav, civilně a přesto výrazně.

Fenoménu „zaručených“ zpráv a překrucování či přikrášlování pravdy v bulvárním tisku byla věnována inscenace **O prolhaném prodáváči novin Bohouškovi** (předloha Vladimír Neff, dramatizace Miroslav Slavík) souboru **6+4 ze ZUŠ Na Popelce v Praze 5** (vedoucí Lucie Šváblová). Pohádka V. Neffa byla přehledně vystavěna a soubor prokázal, že její téma má stále co říci. Celek jinak dynamické inscenace ztrácel trochu energii a drobil se při přechodech z jednoho obrazu do druhého.

Stejná próza V. Neffa inspirovala i **Taneční studio Light při ZUŠ Praha 5** (vedoucí Lenka Tretiagová). Své inscenaci dali název **Hlásná trouba aneb S pravdou ven** a už změnou názvu avizovali, že půjde o volnější zpracování. A tak jsme se dostali od tištěných novin až do doby Instagramu, který nehrdinského hrdinu příběhu Bohouška zcela pohltit. Krajské kolo zřejmě zastihlo soubor v okamžiku, kdy struktura původního příběhu byla rozrušena a nová struktura ještě

nebyla dotažena. A tak mnohé z toho, co chtěli sdělit, zůstalo zatím ve fázi obecných proklamací a příběh tak ztrácel na kompaktnosti a čitelnosti. Inspirojící u této inscenace (stejně tak jako u dalších věcí z lůhne Tanečního studia Light) byla pohybová a herecká vybavenost dětí, práce s prostorem dotvářeným a oživeným výraznou akcí a souhra i protihra dívčího a chlapeckého elementu.

Další inscenace **Tanečního studia Light – Okolečkojinak** vznikla opět na motivy pohádky V. Neffa. Příběh muže, který měl o kolečko méně, byl transponován do dětského světa. A tento dětský svět byl až krutě nemilosrdný ke klukovi, kterému chybělo ono kolečko a proto nedokázal rychle reagovat a raději mlčel. Přesto se tento outsider dočkal své satisfakce – rozum mu zbystřil dar očarovaného kolečka. A on pochopil, že hloupost ostatních mu nestojí za to, aby na ni odpovídal. Naučení? „Ten, kdo nic neříká, nemusí být hloupý“. Naučení druhé? „Nikdo nemá stejný počet koleček“ (škoda jen, že toto druhé naučení na rozdíl od prvního nevyplynulo ze situace). Důležitou a jedinou rekvizitou jsou barety na hlavách dětí. Symbolizují ona dotyčná „kolečka“, ale přebírají i další funkce (jsou reálnou pokrývkou hlavy, květinami, sluncem...) a tato mnohost významů pak vlastně oslabuje ten význam nejdůležitější. I dětská skupina, rozdělená opět na část chlapeckou a část dívčí, přebírá dle potřeby různé role a v těchto rolích se proměňuje jejich vztah k ústřední postavě, aniž by někdy bylo jasně patrné, jaká je motivace této změny. K výrazným kladům inscenace vedle tématu respektu k jinakosti je i suverénní zvládnutí prostoru, cit pro rytmus a gradaci akcí a celková muzikálnost dětí.

Třetí inscenací **Tanečního studia Light** byla hříčka **Už je čas, bratře?** (dramatizace povídky Ladislava Smoljaka Acylpyríněk Cyrda, doplněná o motivy z pověsti o blanických rytířích). Inscenace v podání nejmladších členů souboru ve věku 6 až 7 let měla přehlednou výstavbu, motiv blanických rytířů byl organicky začleněn do děje (a umožnil i milý vtípek s doslovným výkladem „Karlička si vzala Cyrdu“, kdy se na scéně zorganizuje svatba nemocné holčičky s acylpyrínkem). Děti se ve velkém prostoru s přehledem orientovaly, stále byly zapojeny do akce a ani tady nechybělo „štengrování“ mezi chlapci a děvčaty (zde logicky dané i tím, že chlapci byli rytíři acylpyríneci a dívky Chřipajzna, se kterou bojují).

Ještě o něco mladší (5 až 7 let) byly děti ze souboru **Dramaták I ze ZUŠ Vadima Petrova v Praze 4** (vedoucí Radka Šubrtová), které zahrály loutkovou pohádku **Jak pejsek s kočičkou slavili Vánoce** (autorka Jana Uhlířová; vedoucí si text našla na internetu). Byť šlo o nekvalitní předlohu a zatím jen velmi lehce položené základy dovedností, dětská roztomilost vzbudila velký ohlas diváků.

Soubor **BROULANANŠU z Prahy 7** tvořily dvě jedenáctileté dívky, které si připravily loutkovou pohádku podle literární předlohy Martiny Drijverové **Král stromů** o tom, jak důležité je zůstat tím, kým jsme. Za ocenění stojí především to, že šlo o jejich zcela samostatnou práci: samy si vybraly text, zdramatizovaly ho, vyrobily si loutky a vytvořily inscenační tvar.

Začínající soubor mladších dětí Úterníci ze ZUŠ v Praze 7 (vedoucí Radka Tesárková) se představil s autorskou inscenací **Škola**. Šlo vlastně o jakousi jevištní anketu na téma škola: co v ní mají rádi (skoro nic), co jim na ní vadí (skoro všechno). Dozvěděli jsme se tak i skutečná jména jejich „nejhorších učitelů“ (ať žije ochrana osobních údajů). V nedůsledné práci s imaginární rekvizitou, nedbalé tiché mluvě a nejistém pohybu na scéně byla zřetelná menší zkušenost a vybavenost dětí.

Lektorský sbor ve složení Jaroslav Dejl, Tomáš Volkmer a Irina Ulrychová **nominoval na Dětskou scénu** ve Svitavách soubor **Story Theatre s inscenací Journeys**. Do širšího výběru na tuto celostátní přehlídku navrhl inscenace **Kamarádka (MašMyš)**, **Hnutí (JEDNABÁSEŇ)** a **Už je čas, bratře? (Taneční studio Light)**. Čestné uznání získaly inscenace **O prohaném prodáváči novin Bohouškovi (6+4)**, **Mravenci (UŽVAK)** a **Okolečkojinak (Taneční studio Light)**.

Irina Ulrychová

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

KOLÍN, 10. – 11. 4. DDM

Tato přehlídka shromažďuje široký okruh recitátorů z celého středočeského kraje. Do Kolína přijeli recitátoři nejen z téměř pražského Třebotova, ale dokonce až ze Slaného či z Rakovníka. Někteří museli vážit dlouhou cestu do Kolína hned dvakrát – první den s recitátory 12. až 3. kategorie a druhý den s recitátory 1. a 4. kategorie. V tamějším DDM však bylo pro všechny připraveno příjemné zázemí, o které se starala zejména Renata Drahovzalová, zdejší zástupkyně ředitele a vedoucí oddělení dětských soutěží. Nechybělo občerstvení a ani různé aktivity, zaměřené hlavně na to, aby si recitátoři a recitátorky mezi sebou mohli vyměňovat vzkazy a vzájemně si hodnotit své výstupy.

Další velkou službu recitátorům poskytla Martina Longinová, která s každou kategorií provedla hlasovou rozcvičku. Martinu známe jako recitátorku, hlasovkárku a porotkyni z celostátních kol Dětské scény i Wolkrova Prostějova. V Kolíně je však známa i jako učitelka dramatické výchovy.

Dům dětí a mládeže poskytl také dva mladé konferenciéry Julii Horčákovou a Jana Bugu. Ti provázeli recitátory oběma dny a snažili se odlehčit atmosféru napjatou trémou. Byli do věci tak zapálení, že se druhého dne společně s Renatou rozhodli vytvořit pro recitátory vlastní cenu – Cenu moderátorů, kterou oceňovali vždy dva pro ně nejinspirativnější recitátory. Byl to krok, který u recitátorů získal podporu. Cena moderátora tak byla třetím možným oceněním, vedle ceny diváků a ceny odborné poroty.

Základ poroty letos tvořili Jana Machalíková a Jan Mrázek, kteří vyhodnocovali recitátorské výstupy po oba dny. První den spolu s Kamilou Drtilovou a druhý den s Ivanou Lubinovou. Jana Machalíková byla nejprve jednohlasně zvolena předsedkyní poroty, v průběhu hodin a dnů se však tato funkce rozmělnila a tak mohli moderátoři porotce představovat takto: Jana Machalíková, lektorka, recitátorka, improvizátorka, zdravotní klaunka, předsedkyně poroty; Jan Mrázek, divadelní lektor, trenér středoškolského improtýmu, muzikant, předseda poroty; Ivana Lubinová, recitátorka, odborná pracovnice Nipos Artama, předsedkyně poroty a Kamila Drtilová, redaktorka ČRo, předsedkyně poroty.

Porota se v případě každé kategorie rozhodla udělit dva postupy do celostátního kola. Většinou spíše vybírala z více kandidátů na postup, než že by byl problém vybrat alespoň někoho. A to i ve čtvrté kategorii, kterou někteří zlí jazykové prohlašují za prokletou. Konečným kritériem byla vždy recitátorova přirozenost a autenticita.

V první nepostupové kategorii, které se účastnilo dvacet recitátorů, udělila porota čtyři čestná uznání: **Adamu Jarůškoví, Elišce Kolenčíkové, Lindě Sukové a Barboře Matouškové**; a dvě ceny poroty: **Anežce Staňkové a Matěji Koudelkovi**. Ocenění překvapili porotu především vyzrálé sebevědomým a příjemným vystupováním, které dává tušit, že s nabytím dalších dovedností se tu rysují skvělí noví recitátoři.

I druhá kategorie se nesla v tomto duchu. Čestné uznání získal **Tadeáš Oplatek, Adam Seidl, Amálie Kasperová, Rozálie Fidlerová, Radovan Galuška a Matyáš Ondřej Lebeda**. Deset dalších účastníků zůstalo prozatím neoceněno, zato **Debora**

Toepferová (J. Brukner: **Proč má pes jazyk v hubě**) a **Vojtěch Johanides** (J. Čapek: **O klukovi, který se tuze bál pana doktora**) získali cenu poroty s postupem do celostátního kola. U Debory zejména pro její energii a kontakt s publikem v Bruknerově textu o tom, proč má pes jazyk v hubě; u Vojtěcha za přednes textu Josefa Čapka o „Próťovi“, který se bál pana doktora. Vojta v tomto textu kromě energie a kontaktu ukázal i jasný postoj k titulnímu hrdinovi.

Ve **třetí kategorii** recitovalo devatenáct účastníků a oceněna byla téměř polovina. Čestným uznáním **Sofie Anna Janebová, Matyáš Novák, Robert Ernest, Matouš Kratochvíl, Vojtěch Stanislav Hrabánek, Maxmilián Kocok a Anna Irová**. Ve Svitavách se potkáme s **Alžbětou Rajmonovou** (M. Černík: **Kulka a mušketýr**; P. Žižka: **O chystaném rozhovoru s rakem**) a kolínským **Kryštofem Bednářem** (Z. Jírotka: **Saturnin**; S. Silverstein: **ACE**). Alžběta zaujala zejména tím, jak vědomě přistoupila k závažnějšímu tématu v básni Michala Černíka **Kulka a mušketýr**. Kryštof Bednář zase patří do rodu „rozených vypravěčů“, což se ukázalo v jeho přednesu úryvku z Jírotkova **Saturnina**.

Patnáctičlenná čtvrtá kategorie vydala na čtyři čestná uznání a dva postupy. Uznání byli **Jan Němec, Vilém Motl, Eliška Louková a Eliška Rádllová**; uznání k postupu pak dva hoši **Matěj Havelka** (J. Prévert: **Stránka ze sešitu**; J. Seifert: **Cukrářský krám**) a **Hynek Havlíček** (Z. Svěrák: **Betlémské světlo** – úryvek; B. Andersen: **Pondělí**). Oba přistoupili ke svým textům s jemností – tak jak to texty vyžadovaly. Text Zdeňka Svěráka **Betlémské světlo**, který recituje Hynek, vyžadoval jemnost ve svěrákovském humoru a také ve stylizaci hlavní postavy – naivně pravdomluvného autistického chlapečka. To se Hynkovi povedlo. Matěj se oproti tomu rozhodl recitovat Seiferta a jako druhý text Préverta, přičemž oba texty vyžadují jemnost v lyričnosti, která by ale neměla sklouznout k sentimentalitě. Porota se shodla, že Matějovi se toto povedlo uhlídat u obou textů, u druhého ale překvapivě přesvědčivěji a doporučila, aby v celostátním kole vystoupil právě s Prévertovou básní **Stránka ze sešitu**.

Tři porotci (slovy Jany Machalíkové spíše poradci) vždy na konci recitačního dne pozvali recitátory do tří kroužků, aby řekli svoje připomínky a dojmy. Všechny rozborů se nesly v přátelském duchu a povedlo se, že téměř všichni recitátoři z nich odcházeli zdá se spokojeni, s vědomím, že na svém textu udělali, co mohli a víc udělat nemohli. Byla jen škoda, že z kategorie, která recitovala dopoledne, na závěrečný rozbor nezůstal téměř nikdo. Je tedy otázkou do pléna, zda není účelnější koncipovat program krajských přehlídek tak, aby rozbor proběhl rovnou po každé kategorii. Model tří poradců umožňuje rozdělit recitátory do tří skupin a každý poradce může shrnout i to, co říkali druzí dva – rozborů tak mohou plnohodnotně proběhnout v relativně krátkém čase. Na druhou stranu, je otázka jestli recitátoři 1. a 2. kategorie rozborů vůbec potřebují a jestli jim

nestačí několik hromadně řečených slov, tak jak je Jana Machalíková vždy před předáváním ocenění pronesla.

Jan Mrázek

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

DĚTSKÁ SCÉNA VE STRAŠECÍ, 27. – 28. 4. 2019

Dětská scéna v Novém Strašecí se odehrávala už tradičně střídavě na velkém kukátkovém jevišti Novostrašeckého kulturního centra a v malém Modrém sále ZUŠ. Představilo se celkem 9 souborů, proběhly tři rozborové semináře pro vedoucí souborů, 3 věkově odstupňované dílny pro celkem čtyři skupiny účastníků (vedené studentkami SpgŠ Futurum, s. r. o. v Praze) a pro nejmenší účastníky a novostrašecké rodiny bylo připraveno v sobotu v podvečer představení na přidanou Kocour v botách v bodání loutkářského spolku Před branou Rakovník.

Rozborové semináře vedl lektorský sbor ve složení Vlasta Gregorová, Veronika Rodová a Radka Svobodová a probíhaly v přátelském duchu v malém koncertním sále v budově ZUŠ.

Dramatáček ZUŠ Rakovník – Džin (vedoucí Eva Suková)

Hororové dílko vzniklo částečně z improvizací a částečně na základě předlohy Ch. Priestleyho Příšerné příběhy strýce Montaguea. V částečně již fixovaném rámci si děti vyprávějí hororový příběh. Zatím však inscenace není příliš přehledná a soubor čeká ještě hodně práce při zpřesňování.

Tři boty ZŠ a MŠ Třebotov (mladší) – Samí známí (vedoucí Václava Makovcová, Jana Barnová)

Pásmo Fryntových a Morgensternových veršů hrané žáky prvních a druhých tříd odpovídalo poetice veršů. Největšími přednostmi tohoto představení je hravá práce s textem, rytmem a pohybem. Pásmo je kompaktní, děti mají kultivovaný, výrazný a sdělný projev, zdařile spolupracují a vnímají se na jevišti. V pásmu se pracuje s pointou a humorem. Tempo představení udržuje hudební složka v podobě harmoniky, která doprovází zpěv dětí. Jedinými rekvizitami jsou klobouky, které jsou přesně užívány v drobných situacích.

Inscenace byla oceněna **přímým postupem** na Dětskou scénu ve Svitavách.

Ochoťnický spolek Postupice – Uklid' si ten pokoj (vedoucí Blanka Jiřová)

Soubor nabídl příběh oživlého nepořádku v dětském pokoji a přinesl zajímavé momenty. Pro aktéry je příběh zajímavý a dobře mu rozumějí, pro diváky však ztím působil nepřehledně. Velké rezervy jsou zejména v práci s loutkou a v pointování jednotlivých vtipných situací.

Pátečnice ZŠ a ZUŠ Jesenice – Strašidelné prázdniny (vedoucí Štěpánka Borská)

Soubor se inspiroval knihou **Strašidelné prázdniny** Ivany Peroutkové. Dvě kamarádky na prázdninách pátrají po osudu zmizelé desetileté dívky a to je zavede do období druhé světové války. Při snaze zabydlet inscenaci vysvětlujícími fakty se inscenátoři dopustili některých faktografických nepravděpodobností. Děti však inscenaci žijí a to je pro diváka zřejmé. Chyběla lépe zpracovaná zápleтка a gradující rozuzlení.

Okno do zdi ZUŠ Kralupy nad Vltavou – O pohádce nejlepší (vedoucí Jan Bouchner)

Základní snahou bylo vytvořit bláznivou komedii s tématem obtížného života dětského herce. Skupina dětí se pod vedením nekompromisní vedoucí (která je na nějaký čas vyměněna vlastní kamarádkou, která je přesvědčena, že vše zvládne lépe) snaží inscenovat pohádku. Příběh (práce vedoucí s dětmi na inscenaci a i její vlastní pohádkový obsah) je však nevyjasněný, nesourodé kostýmy jsou na hranici vkusu (což byl pravděpodobně autorský záměr, ale příliš zřejmý), hudební složka někdy přebíjí vlastní dění na jevišti. Inscenace potřebuje ještě hodně „klestit“.

Tři boty ZŠ a MŠ Třebotov (starší) – O ctižádostivém krokodýlovi (vedoucí Václava Makovcová, Jana Barnová)

Představení vychází z předlohy Terryho Jonese. Forma bajky, kterou soubor zpracoval tak, že využil dřevěné kostky různých tvarů, které si sám vyrobil. Základní geometrické tvary pomáhají vytvářet představu krokodýlí tlamy a další situace. Bajka pojednává o potížích krokodýla, který se snaží popřít svoji přirozenost, které však neunikne. Představení působí dojmem, že předloha jde pod věk hrající skupiny. Forma kostýmů v podobě zelených triček a plavečkových čepic zelených odstínů podtrhly představu plazovy strakaté kůže. Silnou stránkou inscenace je přesný temporytmus, nesený bubnováním do kostek. Hlasité bubnování však v určitých dějově důležitých momentech přehlušilo slovní sdělení. Soubor je dobře technicky vybaven, souhra dětí podtrhuje gradaci děje a výstavbu vtipných situací.

Soubor byl oceněn **doporučením do širšího výběru** programu Dětské scény ve Svitavách.

Žádní lenoši ZUŠ Nové Strašecí - Tři malé rakvičkárny (vedoucí Iva Vachková)

Kratičký sled tří vypointovaných minipříběhů je hrán kaširovanými loutkami, které jsou dílem hrajících dětí. Scénografie je střídavá, černý paravan, tři loutky, rakev, krabice, strom. Představení je svěží, vtipné a naplňuje zvolený žánr. Na ozvučení je používán zvuk kazoo, slova je v představení minimum, což napomáhá spádu jednotlivých etud. Tato repríza měla mírně nepřesné fázování, vedení loutek a ozvučení jejich akce. Soubor na podobě představení dále pracuje.

Soubor byl oceněn **doporučením do širšího výběru** programu Dětské scény ve Svitavách.

ZUŠ J. J. Ryby Rožmitál – pobočka Hvožďany – Přej si, co chceš (vedoucí Ivana Procházková)

Tato inscenace měla největší rezervy. Autorský scénář dětí ze souboru nebyl vedoucí nijak ovlivněn a ani upraven, výsledný celek byl značně nesrozumitelný. Děti zamýšlený záměr se nepodařilo divákům rozluštit. Tato inscenace připomněla nezastupitelnou roli vedoucího při tvorbě (i autorské) inscenace dětského souboru.

Jinečtí přeživší ZUŠ J. J. Ryby Rožmitál – Patálie (vedoucí Josef Pekárek)

Inscenace má velmi dobře nakročeno. Pracuje s vhodnou předlohou (některé epizody z Mikulášových patálií). Nebylo však zřejmé, zda aktéři příběhu si na výlet hrají ve škole při přestávce a nebo zda jej skutečně prožívají po vyučování. Některé postavy se nepodařilo dostatečně charakterizovat tak, aby se divák mohl v příběhu orientovat a zjistit, kdo je jeho vypravěčem. Přesto soubor předal divákům celou řadu vtipných a zajímavých inscenací a obrovskou energii všech hrajících dětí. Nepochybně jim bylo na jevišti společně moc dobře a společné hraní si pořádně užívali.

Nedílnou součástí novostřešské přehlídky (a její stochovské předchůdkyně) je od roku 2000 putovní cena **Modrý delfín**. V roce 2018 se jeho držitelem (včetně dvou delfínů, rodného listu, odpočívacího polštářku) stl soubor Pátečnice ZŠ a ZUŠ Jesenice a ten ho letos předal společně i se zdravou delfíní stravou souboru **Okno do zdi ZUŠ Kralupy nad Vltavou**.

Vlasta Gregorová, Veronika Rodová, Radka Svobodová a Iva Vachková

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

ČESKÝ KRUMLOV, 25. – 26. 4. 2019

Tak jako v minulých ročnících bylo i letošní setkání recitátorů v Českém Krumlově skutečným svátkem interpretace poezie a prózy. Během dvou dní vystoupilo ve slavnostních prostorách Prokyšova sálu 47 dětí. O dětské i dospělé účastníky bylo ze stany pořádající instituce (DDM český Krumlov) vlídně a bezchybně postaráno. Duši krumlovské přehlídky je již po vícero let organizátorka Marie Smeykalová, která dokáže být na sto místech současně, nesčetné prosby, dotazy a povinnosti zvládá a řeší s úsměvem.

Zahřívací dramatické dílny pro všechny kategorie byly tentokrát svěřeny Veronice Holcové. Pod Verončiným vedením se děti protáhly, nadechly, rozmluvily, zasmály, vešly do kontaktu – a pakliže přijížděly s trémou, ve cvičeních a hrách na ni zapomněly. Výstupy recitátorů jasným hlasem a s přehledem uváděl Ondřej Smeykal, vrstevník účastníků 4. kategorie.

Třetí kategorie, čtvrtek 25. dubna

Přehlídku zahájilo třináct mladých recitátorů, ovšem jen někteří nabídli svůj pohled na text a téma. Přednes často zdobily prvky dodané zvnějšku, prvoplánové a popisné modulace bez vztahu ke kompozici. Jindy řeč plynula kultivovaně, ale celkovému projevu chyběl nadhled nebo představa. Právě za osobitý přístup k básni Chci-li zmizet beze stopy (J. H. Krchovský) získal čestné uznání **Jakub Kasper**. Přes nejistoty technického rázu působil Jakubův projev uvěřitelně i při přednesu Puškinovy básně Věžeň. Čestné uznání si odvezl také **Mikuláš Smetana**, který s porozuměním přednesl Prévertův text Kůň na ostrově. V dialozích přirozeným způsobem odlišoval a charakterizoval postavy, sděloval svůj názor a sdělení vedl až k pointě. V póze Jiřího Suchého Červ Mikuláš ukázal, že rozumí hře se slovy, že se jí baví a svou radost dovede přenést na diváky.

Na celostátní přehlídku **postupuje Kryštof Brand**. Přednesem básně **Jak namalovat portrét ptáka** (Jacques Prévert) ukázal, že je tím, co říká, zaujatý a že na základě svých představ dovede sdělit atmosféru. Celkovému vyznění by prospělo, kdyby svůj projev v úvodních verších odlehčil, zobyčejnil. V Černíkově básni **Sen nejmocnějšího z nejmocnějších** Kryštof pěkně zacházel s veršem, gradací a kultivovaným projevem dovedl své sdělení k pointě. Kultivované vystupování a přednes patří i k postupující recitátorce **Viktorii Mohňanské**. Zvolila si vskutku náročné texty lišící se formou, zacházením se slovem – ale zároveň jaksí příbuzné pro svůj hravý a jemný humor. **Pohádka o abecedním pořádku** od Petra Nikla vyžaduje i od čtenáře soustředění, aby pochopil a přišel na chuť autorovu zahrávání si s názvy zvířat a následnou pointou. Díky tomu, že Viktorka chápe nejenom hravé obměny slov, ale i o co v textu jde, vypráví a je schopná udržet si nadhled. Pomocí stylizace umí předat svou radost ze hry divákům. V interpretaci Skácelovy básně **Uspávanka s vosou, která píchla Viktorii** byl Viktorčin přednes náhle až nepřírozeně tichý. Ačkoli je patrné, že recitátorka ví, o čem mluví a je dobrou vypravěčkou, divák se v tomto případě ve vývoji dění ztrácel. Je možné, že toto Skácelovo lyricko-epické a zároveň hravé „uspávání“ přesahuje síly a dovednosti recitátora třetí kategorie.

Čtvrtá kategorie, čtvrtek 25. dubna

Škoda, že i v nejvyšší kategorii nedokázali někteří z devíti vystupujících sdělovat verše po smyslu a v próze dělili větu na drobné úseky. V několika případech se text nepotkal s osobou recitátora.

Svrázná a misty ledabylé pojetí textu Občanský průkaz (Petr Šabach), které předvedl Erik Cimfe, zaujalo svou otevřeností. Bylo patrné, že recitátora text baví a má chuť ho sdělit. Svůj skutečný zájem Erik projevil i v přednesu básně Galileo Galilei (Miroslav Holub). Ač porušoval autorem danou formu, nezřetelně vyslovoval a uchýlil se k mechanické intonaci refrénu, jeho výpověď vyzněla opravdově, poctivě. **Erik Cimfe** si odvezl čestné uznání. Stejně ocenění získal **Pavel Kolář**. V básních Mezi tupci (Jiří Kolář) a v textu účastníka slam poetry, který si říká Dr. Filipitsch, Umění lhát (feat. Jim Carrey) objevil témata, která ho zajímají a chce je sdělovat. Zatím si však neumí poradit s formou, z veršů se často stává próza. Přes veškeré nedostatky ve spojení s texty a tématy působil pravdivě a zaujal.

Další svéráznou osobností krumlovské přehlídky se ukázal být **Filip Škarda**, který pro osobitý přístup k textu Jiřího Suchého **Z deníku praktické dívky Zuzany** (zde transponováno do mužského rodu Z deníku praktického chlapce) a **Lína kachna** od Ivana Wernische **postoupil na celostátní přehlídku**. Společným znakem pro obě Filipova vystoupení je příjemný odstup. Recitátorův nadhled přirozeně vyplývá ze znalosti textů, z pochopení a osobního zpracování humorného ladění či absurdity. V některých momentech ale zdůrazňuje svůj pohled na věc posazením hlasu a intonací. Tento výrazový prostředek by se však mohl zvrhnout v nežádoucí šarži. V textu Jiřího Suchého by měl věnovat více pozornosti veršované části. Dále na celostátní přehlídku **postupuje** zkušená a kultivovaná recitátorka **Karolína Jasovská**, která umí divákům zprostředkovat své pojetí závažné prózy Úvahy ve sklepech (István Örkény) a zároveň i hravé napětí básně **Malá holčička stahuje ubrus** (Wisława Szymborska). Zvolené texty se naprosto liší atmosférou, formou i poselstvím. Karolína k nim přistupuje s velkou dávkou vnitřního pochopení, a přitom je její projev civilní. Čili: vypráví bez nadbytečného sentimentu, výrazové prostředky nezneužívá k ilustraci, nedodává nadbytečnou cituplnost – je upřímná. Zároveň svá sdělení vědomě komponuje od expozice k pointě. Přesto bylo recitátorce doporučeno více pozornosti věnovat již samotnému nadpisu (Malá holčička stahuje ubrus), uvést překladatele a v závěru básně potvrdit svou pozici pozorovatele a komentátora. Po doznění textu Istvána Örkénye pak dopřát divákovi čas na katarzi.

Ve čtvrtek 25. dubna posuzoval vystoupení recitátorů 3. a 4. kategorie následující lektorský a abecedně vyjmenovaný sbor: Lenka Ebelová, Zuzana Jirsová, Jiří Pokorný, Jaroslav Provazník, Ema Zámečnicková.

Za významného přispění Jaroslava Provazníka zprávu o vystoupení recitátorů 3. a 4. kategorie zapsala Zuzana Jirsová.

První kategorie, pátek 26. dubna

Stejně jako v minulém roce nejmladší recitátoři potěšili divákové oko i ucho – asi proto, že vzhledem k věku jsou bezprostřední, neumějí ještě „vytvářet umění“. Sem tam se sice objevila nadbytečná a nacvičená gesta nebo se těm bázlivějším nepodařilo zvednout oči od podlahy, celkově však měla kategorie dobrou úroveň. Mnoha recitátorům se podařilo odlišit přímou řeč a dokonce ji plynule spojit s větou uvozovací, dialogy vyzněly většinou přirozeně, bez nadbytečných modulací. Čtyřem ze třinácti vystupujících udělila porota čestné uznání.

Beáta Brandová předala divákům báseň Františka Halase Jak přišla hrdlička k pásku. Sdělovala s pochopením, se vztahem a jasnou představou. Dokázala přirozeně oddělit popis situace od přímé řeči, aniž by přehrávala. Šťastné potkání Kahounova textu Sluníčko a zlatá rybka s chlapcem nabitým energií působilo až neskutečně. Ovšem nezapůsobilo jen kouzlo osobnosti. **Maxim Dlouhý** se ukázal jako poučený recitátor, který zvládá přímé řeči, dbá na výstavbu a pěkně mluví. Pravda, mohl by trochu zbrzdít, aby to všechno, co v sobě má, mohl vstřebat i divák. K podobnému splynutí, kdy můžeme říci, že text přednášejícímu sluší, umí ho sdělit a chápe humor, došlo i během

vystoupení **Vojtěcha Houšky** s textem Emanuela Frynty Kráva. Stejně tak, i když v jemnější, velmi kultivované podobě a zároveň s nadhledem i s pochopením Fryntova humoru předala své sdělení **Mia Řeřichová** v básniče Óda na lelky.

Druhá kategorie, 26. dubna

U recitátorů této kategorie převládala próza. V porovnání s mladšími dětmi se častěji vyskytlo „nepotkání se s textem“, dělení vět na nepatřičné úseky nebo zbytečný spěch.

Civilně, bez umělých příkras, sentimentu a bez výše uvedených chyb přednesla úryvek z knihy Kristiny Ohlssonové Kamenní andělé **Barbora Zachová**. Pět z celkového počtu 12 vystupujících získalo čestné uznání a nebo postup do Svitav na celostátní přehlídku. Čestným uznáním byly oceněny recitátorky, které pojednaly Macourkovy texty. **Adéla Hančová** vystoupila s textem O Kateřince a tlustém červeném svetru. Osobitým a věku odpovídajícím způsobem převyprávěla prózu Dopis a známka Šarlota Harajová. (Nutno zmínit, že Šarlota vycházela z podivného přepisu, který absolutně nerespektuje autorem danou formu – takže vlastně vznikl útvar v podstatě „nemaourkovský“.) **Matyáš Ludvík** ukázal, že rozumí a že souzní se zápisem Grega Heffleyho, hrdiny Deníku malého poseroutky (Jeff Kinney).

Na celostátní přehlídku **postupuje** pozorná čtenářka **Táňa Smejkalová**. Kniha Tobáš Lolness (Timothée de Fombelle) ji oslovuje a velice dobře ji zná. K přednesu si vybrala první kapitolu nazvanou Štvanice. Táňa je dobrou a kultivovanou vypravěčkou, sděluje vázaně, po smyslu. Snad právě proto, že je zaujata celkovým pohledem, vkládá do svého projevu již od začátku poetický příděch, později intonací napovídá, že jde o velkou tragédii – ovšem divák, který nezná celek, tápe. Přes zmíněné připomínky si Táňa, která se ve svém věku chopila nesnadného úkolu, zaslouží pozornost a uznání. **Kristýna Sovová**, která rovněž postupuje, zvolila žánrově zcela odlišný minipříběh **O zlobivé Žofince** od Daniila Ivanoviče Charmse. Kristýně se díky pozici vypravěče – pozorovatele povedlo navázat komunikaci a nastolit hravou atmosféru vzájemného porozumění. Její projev je přirozený, sděluje, co ve své fantazii vidí. Literární podoba nespěje k výrazné pointě. Ač poslední věta textu končí vykřičníkem, nastává spíše prostor pro otázku a domýšlení se, co asi bude dál – což je pro recitátora druhé kategorie poměrně těžký úkol. Díky jasné osobní představě i tuto pasáž Kristýna zvládla.

Vystoupení recitátorů 1. a 2. kategorie sledoval následující lektorský sbor: Lenka Ebelová, Veronika Holcová, Zuzana Jirsová, Hana Patrasová, Jiří Pokorný.

Zuzana Jirsová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BECHYŇSKÉ JARO, 12. A 13. 4. 2019

JARO PŘIVEZL LETOS DO BECHYNĚ JINDŘICHŮV HRADEC

Po sedmadvacáté hostila Bechyně krajskou přehlídku dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů z jižních Čech. Co do počtu představení to byla přehlídka bohatá. Do dvou dnů – 12. a 13. dubna 2019 – se řediteli Kulturního střediska města Bechyně Štěpánu Ondříchovi podařilo vtěsnat do programu šestnáct představení (původně jich dokonce mělo být osmnáct) a jedno inspirativní, které přivezl profesionální spolek Loutky bez hranic.

Na obou scénách bechyňského Kulturního střediska vystoupily soubory ze základních uměleckých škol (ty byly v nejhonějším počtu), ale také soubory ze základních škol, jednoho domu dětí a mládeže a také tu vystoupil jeden soubor, který žádného zřizovatele nemá, a soubor, který pracuje pod hlavičkou Pionýra. Žánrově byla přehlídka pestrá. Nejčastěji se na jevišti objevovaly příběhy s dětským hrdinou, v nichž se soubory zaměřovaly na aktuální témata – šikana, nebezpečí virtuálních her, sourozenecké vztahy, vztahy pokřivené popkulturou... Viděli jsme tu inscenace inspirované fantasy a sci-fi příběhy, ale i horory a samozřejmě několik pohádek – klasických i těch moderních.

Nejzajímavější a nejpřínosnější inscenace přivezly letos do Bechyně soubory z jindřichohradecké Základní umělecké školy V. Nováka, v níž se jejímu řediteli Vojtěchu Maděryčovi podařilo shromáždit kvalitní pedagogy dramatické výchovy.

K přímému postupu na celostátní přehlídku doporučil lektorský sbor jeden ze souborů ze **ZUŠ J. Hradec** pod vedením Františka Oplatky s inscenací **Jameiáda**. Je to další dramatizace „evergreen“ české dětské scény posledních let – Jacquesovy hororové povídky Jamie a upíři. Inscenace je velmi dobře vystavěná a divadelně nápaditá, zejména zdařile využívá groteskní stylizaci (nejpůsobivější je metaforické „zmnožení“ Jamieho matky na tříhlavou „saň“). Za pozornost stojí i to, že se inscenátorům daří v závěru vytvořit i náznak hororové atmosféry, která k této látce neodmyslitelně patří. Na členech souboru je vidět systematická pedagogická práce – děti jsou přirozené, dobře vybavené a situace dokáží naplňovat přesvědčivě.

Z téže školy doporučil lektorský sbor **do širšího výběru na celostátní přehlídku** i další čtyři inscenace, které byly v různém stupni rozpracovanosti, ale u všech je „dobře zaděláno“.

Platí to především pro **Přeháňku**, kterou připravil se svými žáky Jiří Rezek. Známou povídku Raye Bradburyho Celé léto v jediném dni zajímavě posunul: místo na Venuši se příběh odehrává na jakési planetě Raina, děti vyučuje neosobní bytost podobná kyborgovi (jejíž nelidskost je působivě podtržena tím, že se nemůže pohybovat z místa a mluví přes mikrofon) a postavy dětí jsou oproti předloze individualizovanější, což umožňuje zajímavě rozehrávat vztahy mezi nimi. Dalším posunem je pojetí Margot, která není jen nevinnou obětí šikany, ale svým chováním ostatní děti – bezděčně, ale trochu i záměrně – provokuje, takže příběh není černobílý. V inscenaci se šikovně využívá scénografie, zejména pláštěnek jako výrazného kostýmního prvku, který umocňuje kontrast mezi dlouho očekávaným sluncem a věčnou vlhkostí a syrovostí, na kterou je Margot alergická. Inscenace je působivá, dramaturgicky zajímavá, jen jí na krajské přehlídce chyběl přesvědčivější závěr – zejména je potřeba divadelně dořešit sluneční svit, který hraje v příběhu zásadní roli. Členové souboru, jde o 6. ročník LDO, jsou na tento náročný divadelní tvar dobře připraveni, na jevišti působí přirozeně a jsou evidentně zaujati tématem.

Další inscenaci jindřichohradecké ZUŠ, kterou lektorský sbor doporučil do širšího výběru, byla dramatizace příběhu Briana Jacquesa Prohlášení Henry Mawdsley. **Henryho sladký týden**, jak inscenaci František Oplatek se svým souborem nazval, zaujal zejména naplňováním situací, živými dialogy a přirozeným

jednáním, přehlednou stavbou příběhu a přiměřeností úkolů, které si tvůrci kladli. Vyprávěčem příběhu a do určité míry i jejím jakýmsi pobaveným manipulátorem (využívá se přitom štronz, stylizace jednání je posunuta ke grotesce) je Henryho anděl Gabriel. Oproti předloze přibyla postava ďáblův asistentky, což je dramaturgicky i jevištně zajímavé řešení, které pomáhá tempu a účinku dramatických situací. Patřičnou gradaci zatím postrádají scény Henryho ďáblůvsky neodolatelného lhaní, kterému by prospěla – v duchu nastolené stylizace – větší míra absurdity.

Dvě drobné inscenace přivezl na přehlídku ředitel jindřichohradecké ZUŠ Vojtěch Maděryč – a i tyto dvě doporučil lektorský sbor do širšího výběru na celostátní přehlídku ve Svitavách:

Nonsensový příběh Miloš Macourka **Jakub a dvě stě dědečků** v podání 2. ročníku LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce, se stal bezpečným prostorem pro objevitelské krůčky dětí na jevišti před publikem. Jevištní zpracování příběhu umožnilo dětem experimentovat s předměty. A právě práce s předmětem – rekvizitou (hlávky zelí, klobouky) či nejjednodušší loutkou (motýli, postavy dědečků) – byla hlavním záměrem jejich vedoucího. Proměňovaly se také role či spíše „funkce“ dětí. Děti nebyly jen herci a loutkoherci, ale stávaly se také živými kulisami, dotvářejícími prostředí zahrady. Inscenace, pracující s malým množstvím textu a založená hlavně na proměňujících se obrazech a více drobných akcích, byla ukázkou dobře odstartované přípravy nejmladších žáků LDO ZUŠ. Lektorský sbor ocenil také přirozený projev dětí, schopnost vnímat se, živě komunikovat mezi sebou, naplňovat jednoduché situace. Dořešit by bylo potřeba zasazení dědečka, které působí zatím rozpačitě.

Případ Pedro Urdemalas je dramatizací Šrutovy „velice americké“ pohádky Jak se Pedro dostal do nebe a z nebe z knihy Prcek Tom a Dlouhán Tom. **Inscenace 3. ročníku hradecké ZUŠ**, s níž pracuje také Vojtěch Maděryč, potěšila přirozeným dětským projevem v jevištním tvaru, který divadelně i pedagogicky zohledňoval potřeby a možnosti dětských tvůrců. Úvodní a závěrečnou scénu (Pedrovo fixování při hraní karet) si herci i diváci užívají, je to sdělný a nosný rámec. Také ve sborových scénách andělíčků se děti cítí dobře a akce si užívají. V inscenaci se na řadě míst daří nastolit zárodky groteskní nadsázky, která tomuto zpracování sluší. Těžištěm inscenace ve fázi, kterou soubor prezentoval v Bechyni, byla ta část Pedrova příběhu, která se odehrává v nebi, zatímco scéna v pekle nebyla bohužel příliš akční – byla redukována na krátký dialog. Také Pedrovy lumpárny by šlo uvesti v úvodu bohatěji rozvinout do různorodých situací, aby byla jeho nenapravitelnost zřetelnější.

Pátou inscenací, kterou lektorský sbor doporučil do širšího výběru, byl revuální pořad Venduly Kecové **The Olders**, který do Bechyně přivezl soubor **Dívoch DDM z Českých Budějovic**. Jde o drobný divadelní tvar, který si kolektiv vytvořil sám sobě na míru. V přípravě využili jak specifika svého souboru (složeného ze dvou skupin, které jsou od sebe věkově vzdálené), tak i individuality jednotlivých členů. Hlavním motivem jsou sourozenecké vztahy, resp. konflikty mezi staršími a mladšími sourozenci. Děj je jednoduchý a do určité míry slouží jako příležitost k tomu, aby starší část souboru demonstrovala svou chuť muzicírovat: Skupinka kamarádů si založila hudební skupinu a potřebují zkoušet. Dostali ale na starost své mladší sourozence, kteří se teď nudí a „otravují“, a tak starší svou zlost a vztek vloží do textu nové písničky. Konflikt je založený na tom, že mladší si to nenechají líbit a každému ze starších připraví „prank“ – nevinny šprým. Série kratičkových anekdot vrcholí nápadem jednoho z mladších dětí využít události k natočení videoklipu k písničce. S námětem k inscenaci přišli sami členové souboru a můžeme usuzovat, že jeho zpracovávání s sebou neslo mnohé přidané hodnoty pro jejich osobnostní rozvoj. Inscenace je cenná svým tématem a některými nápady a také zaujetím dětí, ale působí zatím spíše jako sympatický startovní bod k budoucím divadelním tvarům.

Z jindřichohradecké ZUŠ byla na program ještě inscenace **Leni** (soubor Krekry, 4.–5. ročník LDO). Věra Lánová sáhla po své dramatizaci románu Zdeny Bezděkové Říkali mi Leni (kterou připravila ještě jako Věra Šlechtová) a pokusila se z ní udělat „velké plátno“ – vsadila ji do avenue, tedy do prostoru, který je pro herce, ale i pro režiséra mimořádně náročný. Byl to úkol nad možnosti souboru, takže jsme byli někdy svědky spíše plnění technických úkolů

(zejména v případě zbytečně složitých přestaveb) než naplňování situací. Ani dramatizace není nejšťastnější, protože její autorka z příběhu z velké části „odpreparovala“ situace, které zažívá Leni v německé rodině (konflikty s bratrem atd.) a těžištěm se staly situace ve škole, což věrohodnost příběhu oslabilo.

Jana Wertigová, která vloni prezentovala na krajské přehlídce dvě nadějně nastartované, byť nedotažené inscenace, přijela do Bechyně i letos se dvěma skupinami. Skupina **Velký poškolák**, která pracuje oficiálně pod **Centrem volného času v Hluboké nad Vltavou při ZŠ** (i když je skupina ve škole podle slov vedoucí spíš trpěná), si vybrala sousto tak velké, že bylo nad její možnosti. Členové souboru se pokusili zpracovat tři povídky Raye Bradburyho – Celé léto v jediném dni, Step a Chodec – a spojili je do celku nazvaného **Uzavření**. Evidentně tím chtěli naznačit závažné téma, ale výsledek byl spíše jen hromadou více či méně pěkných nápadů (často obrazů spíš než situací), které nebyly ani dramaturgicky ani režijně propojené, takže výsledek působil chaoticky. Syrové, spíše nahozené působila i druhá inscenace Jany Wertigové – **Navždy hra souboru Parta kámošů ze ZUŠ Borovany**. Tentokrát šlo o čisté autorskou záležitost, jejímž námětem byly počítačové hry. Místo sdělení vlastního vztahu k tomuto veleaktuálnímu jevu zůstalo bohužel jen u přehrávání jednotlivých her, u jakéhosi divadelního demonstrování her na jevišti, kterému chyběl nadhled.

Eliška Sassmannová přivezla do Bechyně dvě skupiny – Šramotík 1 a Šramotík 2, s nimiž pracuje v Českých Budějovicích pod hlavičkou Pionýra. Obě působily příjemně a bylo zřejmé, že chtějí hrát o problémech, které je zajímají, které řeší ve svém životě. „Dvojka“ předvedla minipříběh ironicky pojmenovaný **Správná parta** o neupřímnosti v kamarádských vztazích a „Jednička“ zahrála Žárlivou kamarádku – z titulu lze snadno odečíst, o co souboru jde. Obě drobné inscenace mají ale zásadní handicap a tím je text. Místo aby si soubory se svou vedoucí vybraly kvalitní příběhy, v nichž by bylo možné tato témata objevit, příběhy se zajímavými postavami a nosnými situacemi, kterých se dá v literatuře pro děti najít dost, vedoucí souborům sepsala násilně vykonstruované, schematické, banální texty, které šustí papírem a svou přímočarostí chvályhodnému záměru spíše podráždějí nohy.

Do velkých témat se pustila Martina Čarková, která sama, bez zřizovatele vede ve **Strakonických soubor Tlaminy**. Apelativní název inscenace – **Proč?!** – naznačuje, že půjde patrně o cosi velice závažného, co nám bude chtít soubor sdělit. Příběh Majky o problémech, s nimiž si neví rady a které ji zavedou až do terapeutické skupiny, je natolik potrháný a natolik jsou v něm přexponovány jednotlivosti (obrazy, motivy), které jsou navíc neustále, monotónně prokládány deklamací stále se opakujících otázek, že se divák v příběhu ztrácí a přestává mu věřit. Otázka z titulu se bohužel vznášá nad celou inscenací. Obávám se, že se tady téma vedoucí nesešlo s dětským souborem a možná bylo dětem zvnějšímu implantováno.

Protože jihočeské krajské přehlídce nepředchází žádná okresní nebo meziokresní (oblastní) předkola, dostanou se do programu i inscenace, které se vyznačují minimální nebo dokonce nulovou informovaností o dramatické výchově a divadle hraném dětmi.

Dramathálové ze ZŠ Volary zápasili se zmateným příběhem **Kouzelnická škola**, zjevně podléhajícím klíše odvozeným z potterovských příběhů. Mnohomluvný text, sepsaný vedoucí Janou Fistrovou, je co do příběhu nepřehledný, nelogický a jazykově necitlivý. I když jde jakoby naproti zájmu dětí o čarodějnickou tematiku a fantasy (třída se octne v jakési kouzelnické škole, kde se mají projevat a řešit charakterové vady dětí – postupně zjišťujeme, že to vše má být sen), je to celé natolik diletantské a chatrné, že si s tím děti na jevišti prostě nevědí rady a jsou odkázány na deklamování textu a nemotivované přecházení sem a tam.

Nejvýše k táboráku jako volná zábava by se hodil **Divnej svět Dramatáčeku Sosík ze ZŠ Dukelská ze Strakonice**, který vede Pavla Sosnová. „Srandačka“ parodující „na první dobrou“ reklamy a další pokleslé kousky, které na nás tečou z některých televizí, je založena na grimasách a pitvoření a hraničí s nevкусem. Záměrem možná bylo původně kritické nasvícení této pseudozábavy a pseudokultury, ale výsledek je přesně opačný. Nelze se ubránit otázce, co se prací na

takovémto divadle děti naučí – o divadle, o světě a o sobě.

Soubor Na Pohodu z Českých Budějovic jsem viděl na bechyňské přehlídce už vloni. Tehdy tu předvedl víc než hodinovou Sněhurku a sedm trpaslíků (snahu o věrnou kopii disneyovské Sněhurky). Letos přivezl neméně ambiciózní produkci – **Popelku** (text jim podle vyjádření vedoucího sepsal Tomáš Adam, který s nimi spolupracuje). A opět jsme byli svědky show kopírující dílem disneyovky, dílem film Tři oříšky pro Popelku. Je s podivem, že tahle nevкусná produkce, pod níž je podepsán Eduard Hubený, vzniká při Jihočeském divadle (!). Je evidentní, že ani vedoucí, ani autor textu netuší, že existuje cosi jako metodika práce s dětským souborem, že pracovat s dětmi je něco jiného než pracovat s dospělými profesionály; ale mám vážné podezření, že ani jeden, ani druhý nebyli v posledních padesáti letech v divadle – protože tolik prohřešků proti divadelním zákonitostem, tolik nelogičností ve vedení příběhu, v práci se situacemi atd. atd., kolik jich nakupili na jevišti za víc než hodinu, tolik jalového, nic neříkajícího textu, tolik trapných vtípků a tolik nevкусu nemůže dát dohromady ten, kdo se zajímá o divadlo nebo ho v poslední době aspoň viděl aspoň z rychlíku. Typické je, že argumentem pro takovoto produkce, jak jsme si poslechli na besedě s vedoucí, je to, že právě tohle se dětem líbí, právě tohle vyžadují, právě tohle je to pravé divadlo pro děti...

Z podobného kadlubu, i když s jiným záměrem vznikla hodinu a půl dlouhá inscenace Drdovy hry **Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert**, kterou se souborem **Madraha ze ZŠ Dukelská ve Strakonici** secvičila už vloni Hana Šimková (letos je skupina ve věku kolem 16 let – většinou jsou v 1. ročníku na gymnáziu). Stejně jako budějovická Popelka i strakonické Dalskabáty byly ukázkou divadelního diletantismu a nevкусu. Drdova hra sama o sobě je mnohomluvná (na rozdíl od jeho prozaické pohádky Zapomenutý čert z knihy České pohádky), plná problematických odboček, a ke všemu ideologicky tendenční. Se špalky textu si soubor pochopitelně nevěděl rady, a tak se uchýlil k prázdnému deklamování, o vytváření situací nemohlo být ani řeči. A aby to bylo to „pravé“ divadlo, byly na jevišti postavené megalomanské nevкусné kulisy, děti, vlastně už studenti, byli víc než bohatě namaskováni a k tomu se ozývala reprodukováná hudba doslova od Bacha (když jsme byli na faře) po sladký šlágr (když šlo o zamilovávání se). O kultuře a technice mluvy a pohybu a dalším vybavení studentů nemohla být ani náhodou řeč. Co tedy bylo záměrem práce na takovémto kusu? Vedoucí souboru, učitelka ZŠ, vysvětlila, že tímto způsobem děti seznamuje s klasikou – před Drdou prý takto nastudovali Švandu Dudáka a Lucernu... I tak bohužel může vypadat seznamování dětí s divadlem.

A závěrem jednu glosu na adresu regionu, kde se přehlídka koná: Dramatická výchova, v jejímž rámci mají děti příležitost rozvíjet komplexně svoji osobnost a poznávat divadlo, je součástí rámcového vzdělávacího programu na základních školách. Byla doba, kdy se na krajské (ale i celostátní) přehlídce výborně prezentovala také Základní škola z Bechyně. To už je bohužel minulostí. Ještě více je ale s podivem, že tak významné město, jakým je v jihovýchodních Čechách Tábor, nemůže nabídnout do programu krajské přehlídky nic (ani ze základní umělecké školy, ani ze základních škol), co by svědčilo o tom, že se tvořivá dramatická výchova a kvalitní divadlo s dětmi rodí i v tomto okrese, kde se koná dobře organizovaná krajská přehlídka.

P. S.: Porota krajské přehlídky pracovala ve složení: Martina Svobodová (ZUŠ Bechyně), Tomáš Machek (divadlo ToTeM) a Jaroslav Provazník.

Jaroslav Provazník

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

RECITÁTOR, HORŠOVSKÝ TÝN, 16. 4. 2019

Tento den recitace v Plzeňském kraji se už počtvrté konal v Horšovském Týně. Organizátorem přehlídky byla Základní umělecká škola Staňkov ve spolupráci s Městským kulturním zařízením Horšovský Týn. Velký dík za plynulost a příjemnou atmosféru celé přehlídky patří bezesporu Jitce Pluháčkové, která měla celou organizaci na starost.

Lektorský sbor pro 1. a 2. kategorii pracoval ve složení Lenka Čurdová, Andrea Gombárová a Vojtěch Maděryč. Vystoupení recitátorů 3. a 4. kategorie hodnotili Jiřina Lhotská, Jakub Hulák a Jan Mrázek. 16. duben byl světovým dnem hlasu a dětská recitátora jej svými výkony řádně oslavili.

1. a 2. kategorie

Lektoři s velkým potěšením sledovali výkony dětských recitátorů. Kvalita textů byla uspokojivá a vše nasvědčovalo tomu, že v Plzeňském kraji se recitací mladších dětí daří. Z výkonů recitátorů byla cítit velká chuť text předat a i po formální stránce byly výkony převážně velmi zdařilé. V některých případech porotci shledali, že text není jako celek vystavěn, není zapracováno na charakterizaci postav či se recitátorovi zcela nepodařilo sdělit příběh. Neduhy typu přílišné frázování, zpívání či nepřirozená intonace, se vyskytovaly minimálně. Ač se v 1. kategorii nepostupuje na celostátní přehlídku, některé výkony by si tuto možnost dozajista zasloužily. Lektoři ocenili šest z čtrnácti dětí za jejich skvělou práci.

V druhé kategorii lektorský sbor udělil **přímý postup** Viktorii Dufkové a Vítkovi Vodrážkovi.

Viktorie Dufková si vybrala text Marie Korandové z knížky **Pročpohádky**. Text je neotřelý, nabízí dobré možnosti jak text

uchopit a interpretovat. Recitátorka těchto předností textu plně využila a svůj projev poutavě vystavěla. Svými dovednostmi dokázala text přesvědčivě interpretovat posluchačům, se kterými po celou dobu příjemně udržovala kontakt. Kladem byl také její přirozený způsob vyprávění, práce s napětím a zdařilé vypořádání příběhu.

Vítek Vodrážka zvolil jednu z epizod Reného Goscinyho o Mikulášovi. Konkrétně se jednalo o text **Kouřím**. Mírně a citlivě krácenou verzi textu si Vítek získal zasloužený úspěch. Literární text a povaha recitátora se zde příjemně setkaly, což bylo umocněno i dobře voleným oblečením, které v posluchačích podpořilo představu o malém Mikulášovi. Recitátorovi se podařilo přesně a výstižně uchopit postavu Mikuláše i Vendelína, s lehkostí nás provedl epizodou z Mikulášova života a velmi citlivě také přistoupil k humoru, který Goscinyho text nabízí.

U starších kategorií převládl spíš problematický výběr textů, ať už se jednalo o literárně pokleslé „pubertácké“ prózy, nevhodně vybrané úryvky, nebo básně nepřesvědčivé kvality. U většiny recitátorů se navíc projevoval typický nešvar nepřirozeného „kouskování“ textu a rozsekávání myšlenkových celků. I přes tyto problémy se zde ale objevila i řada jiných kvalit, za něž si recitátoři zasloužili ocenění.

Ve 3. kategorii získal diplom s oceněním za kultivovaný přednes **Dominik Uriča** (Pavel Cmíral: Táhl jsem spolu do mekáče; Shel Silverstein: Únos), Jindřich Boula za přednes básni Shela Silversteina (Drama, Strach a Třásti krávou), **Karolína Ulrich** za osobitý přednes obou textů (Petra Dvořáková: Schováváš se na netu, Michal Bystrov: Svůj), **Mírka Johánková** za přednes textu Daniely Fischerové Kyselé ovoce, **Veronika Janovcová** za citlivý a soustředěný přednes (Thomas Brezina: Nehoda u vody; Jarmila Hanzáková: Con spirito, Dolce, Allegro) a **Veronika Pučelíková** za kvalitní přednes obou textů (Roald Dahl: Jirkova zázračná medicína; Vilém Dubnička: Hodnocení). **Postupem do celostátního kola** byl oceněn asi technicky nejvyspělejší recitátor ze 3. kategorie, **Vojtěch Moulis** ze ZŠ Přestice. Zaujal zejména svým kontaktním projevem, živým vystižením situací, dobrou prací s přímou řečí a pointováním, i když svou energii místy přebíjel jemnější slovní humor. Přesvědčivěji vyzněl jeho první text, **Atleti** od Reného Goscinyho než jednoduše převyprávěný text **Slepice a televize** Jiřího Dvořáka. Druhým postupujícím byl **Vojtěch Kříž** ze ZŠ Plánická, Klatovy, u něhož přes řadu technických nedokonalostí převládl dobrý dojem z vnitřně pravdivého a nevyumělkovaného civilního projevu. Mnohem víc než rozkouskovanou a poněkud jednotvárně podanou **Sépií** Miloše Macourka ovšem přesvědčil textem Franka Tashlina **Vačice, která se nesmála**.

Ve 4. kategorii ocenili porotci **Anežku Brahovou** za autentický projev (Charles Bukowski: Předpověď počasí; Evžen Boček: Sedm dnů do odletu), **Anežku Tetřevovou** za technickou vybavenost (Karel Čapek: Dášeňka, K. J. Erben: Holoubek), **Terezii Hodkovou** za přirozený projev (Evžen Boček: Poslední aristokratka, Michal Černík: Šantánová písnička) a stejně tak **Vandu Ludvíkovou** za přirozený projev (James Thurber: Vlak za dveřmi, Daniela Fischerová: Anděl strážný). Je to neobvyklé, ale dva nejpresvědčivější recitátoři 4. kategorie pocházejí ze stejné „líhne“ (ZUŠ Klatovy, uč. Markéta Lukášová) a zaujali textem stejného autora a ze stejné knihy. **Do celostátního kola** tak postoupili **Adam Válek** i **Matyáš Boublík** se dvěma různými epizodami z knihy Ivana Krause **Medová léta**. Oba dva vyprávěli autenticky a s velkým zaujetím a udržovali stálý kontakt s diváky, oba dva ovšem často půlili myšlenky zbytečným „čtením čarek“. Adam Válek překvapil i druhým, dobře vybraným textem Jarmily Hoškové **Z notesu svatého Petra**, tam by ale stálo za to ještě zpřesnit vztahy postav a pozici vypravěče. Matyáše Boublíka druhý text naopak spíš zradil. Z drobných epizodek jinak literárně kvalitního **Tajného deníku Adriana Molea** Sue Townsendarové se tentokrát nepodařilo složit dostatečně nosný a uzavřený tematický celek.

Celá přehlídka dětských recitátorů Plzeňského kraje probíhala v důstojné a zároveň příjemné atmosféře. Je samozřejmě chválné, že Horšovský Týn poskytuje přehlídce Plzeňského kraje potřebné zázemí, přesto se lektoři neubránili úvaze, zda rozlehlý sál kina

s vysokým jevištěm není pro recitátory poněkud stresující a zda by nedosáhli lepších výkonů v nějakém vlnějším a méně formálně působícím prostoru.

Vojtěch Maděryč a Jakub Hulák

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TARTAS DOBŘANY, 26. – 28. 4. 2019, KÁČKO

PŘÍBĚH V DOBŘANECH

Své účasti v lektorském sboru na festivalu dětského divadla Tartas v západočeských Dobřanech jsem se trochu obávala. Nevěděla jsem, podle jakých kritérií dětské divadlo hodnotit, jestli se zaměřovat na herectví, na režii, na dramaturgii, nebo spíše na pedagogické aspekty takového divadla. Ale stejně mi nezbývalo nic jiného než nahlížet na inscenace jako dramaturg, režisér a autor, kterým jsem a můj náhled praktikujícího profesionálního divadelníka snad mohl být ve společnosti dvou lektorů z pedagogických kruhů (Roman Černík a Hana Nemravová) přínosem.

Ostatně mé obavy se rozplynuly hned po příjezdu do Dobřan, kde od začátku vládla dobrá, komunitní nálada. Okamžitě bylo jasné, že studenti základních uměleckých škol a dramatických kroužků a jejich pedagogové jezdí na Tartas rádi, vracejí se sem a jsou otevření diskusím a vzájemným inspiracím. Koncept festivalu je vystaven cíleně a pečlivě tak, aby vládla otevřenost, komunikace a komunitnost, nikoli konkurence a soutěživost. Na rozborových seminářích hovoří lektori se všemi pedagogy a vedoucími souborů a probíhá čilá diskuse, na které si všichni vzájemně kladou otázky a sdělují své postřehy a připomínky, rady a zkušenosti. Zároveň s rozborovým seminářem probíhají semináře, které vedou Studenti Ateliéru dramatické výchovy plzeňské Pedagogické fakulty, do kterých se na začátku hlásí zájemci napříč soubory, seznamují se a společně tvoří a hrají si. Na těchto seminářích v pauzách mezi představeními a ve skvělé jídelně základní školy pak probíhá čilá diskuse o inscenacích a o divadle vůbec i mezi dětmi.

V programu festivalu se objevilo pět adaptací prozaické předlohy, jeden pevný dramatický text, jedna politická satira, jedna inscenace s dokumentárními prvky, jedno divadlo poezie, jedna pohádka a dvě čistě autorské inscenace.

Viděli jsme adaptaci afrického lidového vyprávění **Duchové Buše** od souboru **TajtrDlíci ze Stříbra**. Příběh vzpurného chlapce, který se rozhodne pokácet kus buše a založit zde kukuřičné pole. Jenže duchové buše chrání svou zem a jednají podle vlastních nepřevratitelných pravidel. Příběh vyprávěl chór duchů buše a jedna sólistka, která představovala chlapce Kigbu čistými, minimalistickými prostředky za pomoci slov a drobné choreografie doprovázené perkusemi. Jednalo se o čistý první vstup hodně mladých studentů do divadelního světa.

Inscenace **Půlnoční gang** souboru **Blechy z Klatov** je adaptací knihy pro mládež Davida Walliamse, která vypráví o tajných dobrodružstvích party vážně nemocných dětí, které si v uzavřeném a přísnými pravidly svázaném světě nemocnice plní skrze hru a imaginaci své největší sny. Soubor si uložil náročný úkol, který se jmenuje černá groteska. Hrdinové inscenace musí při realizaci svých dobrodružství překonávat své hendikepy (upoutání na vozík, slepota atd.) a bojují s dospělým personálem nemocnice, který je vykreslen tlustými tahy karikatury. Souboru Blechy se podařilo předat téma radostného kamarádského ilegálního odboje churavých dětí proti nesvobodě a neutěšenému životu. Žánr černé grotesky je zatím nad jejich síly. Herci jsou si jisti a dojemně představují churavé děti a jejich originální povahy, teď musejí najít klid a soustředění, aby se jejich postavy zabydly ve fantazijním světě nočních dobrodružství a svým jednáním v prázdném prostoru divákům svůj imaginární svět vsugerovali také.

Inscenace **Morana Mařena** souboru **Kosáci z Plané** je adaptací knihy Honzy Vojtky, jejíž příběh se odehrává právě v okolí Plané a čerpá z místních legend. Jde o rozkošatělý příběh party dětí,

outsiderů, kteří na posvátném místě proniknou do čarodějného světa starých pohanských principů, získají nadpřirozené schopnosti a uprostřed parného léta přivolají na kraj zimu a s ní i smrt. Kosáci mají za sebou velkou dramaturgickou práci na samotné adaptaci, vytvořili velkoformátové plátno s mnoha dějovými liniemi a propady do jiných časoprostorových dimenzí. Stejně jako soubor Blechy si uložili náročný žánrový úkol – zinscenovat horor na divadle. Dle reakcí jejich vrstevníků v publiku se jim to podařilo. Herci bojují o život s plným nasazením a soustředěním a mystické situace mají tu správnou temnou atmosféru. Občas jim ulítne nějaký infantilní fór, který atmosféru zruší, a je to škoda. Jinak je ale jasné, že svůj kraj a jeho duchovní sílu znají, a že si dovedou představit, že by se jim podobný příběh klidně mohl stát, možná by si to i přáli, soudím z nasazení, s jakým se do svých rolí převtěluji.

Soubor **Blešky z Domažlic** se pustil do adaptace jednoho z příběhů **Paní Láry Fáry** od Betty McDonaldové. Příběh je to prostý, vlastně jen taková anekdota o tom, jak hodná holčička je jednoho dne stížena nemocí zvanou Hubatida, která v určitém věku postihuje všechny děti. Zoufalá maminka zavolá paní Láru Fáry, která jí pošle papouška Penelopu, která opakuje po hubaté holčičce všechny její drzosti a tím jí dokonale vyléčí. Nic víc, nic míň. Tahle drobnička dává prostor zejména postavě papouška, který je zdrojem humoru, je loutkový a jeho představitelka mu dokázala vdechnout originální osobnost, loutka přitahuje pozornost a také scénografie je uzpůsobena pro papouškova sóla, vše ostatní (tedy vedlejší postavy, jednání a prostor) zůstává tak trochu provizorní, nevýrazné a upozaděné.

Výhradně loutková byla inscenace **O Budulínkovi** souboru **Akta X z Horažďovic**. Herci hráli s velkými molitanovými marionetami, které oplývaly výraznou drsně komickou výtvarnou stylizací. Tvůrci nešetřili brutálním humorem, který pohádka O Budulínkovi skýtá. Pastvou pro oči byla práce loutkoherců, respektive loutek s rekvizitami a kulisami. Například akce věšení obrázku, vaření kakaa, otevírání dveří, hraní na kytaru a bubínek a všechny komplikace, které nastávaly a byly zdárně vyřešeny, vytvářely napětí příběhu. Text byl naopak deklamován sympaticky suchým, drsným způsobem, bez špetky kýčovitosti, nebo malebnosti. Ostatně příběh o uneseném chlapečkovi a vendety v podobě pobitých liščat není žádná malebná pohádka.

Na programu festivalu se objevily dvě adaptace příběhu o krysařovi. Tou první byla autorská politická satira s názvem **To slibují na svou čest** souboru **O-E—ICE z Rožmitálu pod Třemšínem**. Soubor nám poměrně chaotickým, punkovým pojetím představil příběh o korupci prolezlém městečku, kterému vládne esenciální buran. Ten se má ve volbách utkat s osvícenou humanističtější založenou protikandidátkou. Rychtář má v plánu vystěhovat všechny obyvatele a skupit domy v obci. Kdo neposlechne, propadne exekutorům. Jenže mu krysy překousají kabel od počítače a on ztratí důležitá data. Zjev se Krysař a dostane úkol vyhnat krysy atd. atd. Do této chvíle je příběh i přes už zmíněné chaotické herectví docela srozumitelný a svou razantní politickou angažovaností sympatický. S příchodem krysaře se vše komplikuje a celé poselství současného příběhu Krysaře je zamlžené. Ale pokud jsem v mlze něco rozeznávala, bylo to to, že krysař odvede krysy, vezme si svůj honorář a zmizí, rychtář realizuje svůj plán a je lidem v čele s protikandidátkou defenestrován. Zdá se tedy, že rožmitálští došli k názoru, že dnes není žádný krysař potřeba, že jediné řešení je vzít spravedlnost tvrdě do vlastních rukou.

Druhá adaptace Krysaře byla z dílny souboru **Ajtakrajta z Klatov**. Inscenace **Městečko Hammeln** trpělo obdobným dramaturgickým problémem. Kdo je Krysař? Soubor se víceméně držel verze Krysaře Viktora Dyky. Vypustil milostnou linii a linii rybáře Seppa Jörgena. Šel, podobně jako rožmitálští, po linii zkorumpovaného městečka, jehož obyvatelé jsou bandou závistivých, krutých, hamižných lidí, na něž po zásluze přijde pohroma v podobě krys. A opět, s příchodem Krysaře přišlo jakési zamlžení příběhu. Krysařovou podmínkou bylo, že až bude odvádět krysy, musí občané nechat otevřené dveře. Možná to od něj byla zkouška morálky. Ráno se zjistí, že spíše a pokladnice zejí prázdnotou. Ze scénického řešení nebylo jasné, zda se občané okradli navzájem, nebo zda jim jejich majetek odnesly krysy. Poselství

příběhu a funkce a postoj krysaře se tím zcela znejasnilo.

Rozmítalší jsou parta, která chaoticky klade situaci za situaci a na divákovu orientaci v příběhu a dění na jevišti příliš nedbá. Klatovští odehráli svého Krysaře s velkou soustředěností na jevištní akce, které ale způsobilo efekt jakéhosi neosobního, chladného odehrání příběhu. Jedněm by prospěla trocha řádu, druhým zas trocha spontaneity.

Polodokumentární inscenace **Hrdinství** souboru **Ježkovy voči z Plané** se zabývá osobnostmi a událostmi mezi lety 1938 a 1945. V inscenaci se objevují střípky příběhů reálných historických osobností, které prokázaly ve válečných letech hrdinství, např. Josefa Balabána, Jana Kubiše, Inky Bernáškové, Jindřišky Novákové atd. Tvůrcům ale nejde o nějakou galerii českých hrdinů. Vyprávějí příběh společnosti, která žila spokojeným životem v míru, ale když přišla válka, začali se z anonymní masy vylupovat jednak hrdinové a jednak zrádci, o jejichž činech možná neměla společnost ani potuchy, a jejichž význam si uvědomujeme až s odstupem. Jejich činy jsou v inscenaci ztvárněny skrze komiksovou zkratku, nic se edukativně nevysvětluje, nic se pateticky nerekonstruuje. A inscenace má jednu výbornou vlastnost. Vedle akčních činů válečného odboje se ukazují podoby malého, civilního, anonymního hrdinství. A tvůrci tím říkají, že odvaha není jen zábit protektora, ale i zalhat gestapákovi. A pak má jeden háček. Čas se tu posouvá skrze videoprojekce, jejichž obsahem jsou záběry, nebo rekonstrukce historických událostí v době protektorátu. Práce s autentickým materiálem je v jednom momentě ošemetná. Historický komentář k záběrům z odsunu Němců ze Sudet je ryze propagandistický, oslavující odsun. Soubor jej nechává zaznít na závěr, bez dalšího jevištního komentáře. Při diskusi padla otázka, jestli projekce nemá opačný účín, než si tvůrci přejí. Jestli nehrozí, že si divák bude myslet, že poslední zpráva inscenace, ve které se setrvale bojuje s Němci, je, že se nám je nakonec podařilo vyhnat, a že je to dobře.

Soubor **V šest z Horažďovic** sehrál dramatický apokryf **Na arše** z pera Ulricha Huba. Příběh o tučnácích, kteří se potřebují zachránit před potopu světa a propašovat se ve třech na Noemovu archu, kam mají vstup povolen pouze páry. Inscenace nám až postupně prozrazuje, že se ocitáme kdesi v leďové zemi, a že našimi hrdiny jsou tučnáci. Vidíme tři bíle oděné bytosti v nekonečné pustině a hlas z megafonu hlásá zničení světa. Zdá se, že půjde o postapokalyptické sci-fi. Až postupně se vyjevuje, že budeme sledovat příběh o přátelství. Tři zvířecí kamarády, filosofující naivním způsobem o existenci Boha hrají generačně rozdílní herci. Dvě holky a jeden mladší a menší kluk. Starost o slabšího a riskantní záchrana mladšího přítele za každou cenu bylo v inscenaci tím hlavním a rezonujícím tématem, které herci cílevědomě a srozumitelně komunikovali, i přes nepovedené jevištní efekty, bortící se scénu a rozpadající se situační rytmus.

Soubor **IDI klub z Plzně** se v inscenaci **Zlatý kolovrat** zaměřil na malé divadelní formy a představil baladu K. J. Erbena **Zlatý kolovrat** v šesti různých formách uvozených slovníkovými hesly divadelního pojmosloví. Postupně vystřídal voiceband, pouliční divadlo, pohybové divadlo, loutkové divadlo, operu a recitaci podle toho, která pasáž balady se hodila k té které formě. Ty formy, které jsou v podmínkách amatérského divadla a ve výbavě amatérských herců proveditelné, měly kouzlo, vtíp a přesah a dovedly vyhmátnout poetickou kvalitu verše i absurditu děje tohoto drastického lidového krváku. Konkrétně šlo o voiceband, pouliční a loutkové divadlo. Pohybové divadlo vlastně nebylo pohybovým divadlem, ale jakousi nedokonalou pantomimou, opera se logicky stala parodií na operu a recitaci zůstali zatím interpreti hodně dlužni. Nicméně jako slovníček mnohdy už překonaných divadelních forem to byl osvěžující kabaret poezie.

K mému velkému překvapení se v programu objevila jen dvě čistě autorská představení. Ale nutno přiznat, že k výše zmíněným původním literárním či dramatickým předlohám přistoupili jejich tvůrci velice osobně a svobodně.

Prvním autorskou inscenací bylo představení **Pátek třináctého** souboru **Johánek z Nepomuku**. Scénář byl postaven na známém příběhovém principu (například z Nekonečného příběhu), kdy nespokojený mladý hrdina vstoupí do knihy, do světa fantazie, kde

prožije iniciační příběh a do reálného světa se vrací proměněn. V tomto případě se do světa tajemné knihy dostaly tři rozhádané pubertáčky, kterým prožité dobrodružství pomohlo se smířit a odpustit si banální křivdy. Této ústřední příběhové lince předcházela neúměrně dlouhý a dramaturgicky trochu nešikovný prolog o tom, že v pátek třináctého přinesl každé z hrdinek na cestě do školy smůlu, a proto k vrcholnému konfliktu došlo. Tomuto prologu byla věnována taková plocha a důležitost, že hlavní příběh iniciace vlastně trochu zanikl a jeho význam byl oslaben, protože za konflikt vlastně mohla vyšší moc, nikoli hrdinky samy. Tvůrci si vtípně poradili s obsazením generačně rozdílných herců. Role maminek, učitelek a knihovnic hráli o hodně mladší a menší herci, než role pubertálních hrdinek.

Druhou autorskou inscenací bylo představení **Nižší princip** souboru **Kastrol z Plzně**. Představení je uvozeno osobní definicí pojmu příběh každého z aktérů. Tento prolog zprvu působí jako jakýsi zbytný „dvoreček“. Následně se před námi začne odvíjet příběh skupiny dětí skrze minimalistické, nenápadné akce s minimem slovního jednání. Příběh o tom, jak spolu lidé nemluví, nevšímají si sebe navzájem, neposlouchají se, každý zůstává ve své veřejné samotě, a když vysloví nahlas potřebu, nevolí nebo cit, narazí na desku, která nerezonuje. Nakonec dojde k tragické smrti jednoho z členů komunity, jejíž běžné, všednodenní jednání jsme celou dobu pozorovali, a nikdo vlastně neví, kdo ten mrtvý kluk, se kterým se každý den setkávali a mluvili s ním, vlastně byl. Divák si na konci uvědomí, co bylo na začátku řečeno o pojmu příběh. A že příběh se může odehrát zcela nenápadně, nedramaticky, bez povšimnutí a až když dojde ke svému (třeba tragickému) konci, tak si teprve uvědomíme, jaké detaily jej utvářely. Soubor si zvolil náročný herecký přístup bez velkých gest a téměř beze slov, bez dramatických situací, tím se velice odlišil od ostatních představení, mnohdy přehlcených slovy na úkor obrazů, a představil nám civilní a velice pravděpodobný příběh své generace.

Nakonec lektorský sbor **nominoval na Dětskou scénu inscenaci Nižší princip souboru Kastrol ze soukromé ZUŠ Trnka Plzeň**.

Doporučení do širšího výběru programu Dětské scény získaly inscenace **Morana Mařena** souboru **Kosáci občanského spolku KOS z Plané** a **Hrdinství** souboru **Ježkovy voči ZUŠ Planá**.

Čestná uznání si odvezly celkem tři soubory. Za loutkářskou houževnatost v inscenaci **O Budulinkovi** ho získal soubor Akta X ze ZUŠ Horažďovice. Za radostnou hereckou souhru v inscenaci **V šest soubor Na arše** ZUS Horažďovice a za znovuobjevování malých divadelních forem v inscenaci **HEXAFOR (šest forem) – Zlatý kolovrat** soubor IDI klub při GFK Plzeň.

Viděno s odstupem jsem díky dvanácti představením prožila jeden velký příběh o přátelství, o bolesti samoty a výjimečnosti, o odpovědnosti ke společnosti, ve které žijí, a šanci, že existují světy, do kterých můžu díky své velké fantazii uniknout z náročné a komplikované reality. Takovým světem je i divadlo, díky kterému dávají skvělí pedagogové a vedoucí souborů, kteří se v Dobřanech sešli, dětem možnost jednak uniknout z náročného světa povinností, úkolů a generačních sporů a jednak se vyjádřit, mluvit o tom, kdo jsou, co je pro ně důležité, a jak vnímají svět a společnost kolem sebe. Děkuji jim za to.

Marie Nováková

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÉ RECITACE

AŠ, 5. 4. 2019

Aš se nachystala

Přehlídka dětské recitace v Aši podruhé a opět v novém

Regionální přehlídka dětské recitace pro Karlovarský kraj se podruhé uskutečnila v nejzápadnějším místě České republiky, v Aši. Ve čtvrtek 4. dubna byla hlavním hostitelem Základní umělecká škola Roberta Schumanna v Aši, ale také spolupracovníci z Centra volného času Sova z Chebu, kteří se postarali o administrativu náležitostí i částečné financování přehlídky. Poděkování za finanční podporu patří i městu Aši, které spolufinancovalo přehlídku prostřednictvím městské grantové podpory. Ašští pořadatelé uchystali všem účastníkům stejně jako loni architektonické překvapení. Přehlídku i letos hostily další nové prostory. K centru LaRitma se přidala velmi účelně rekonstruovaná druhá část bývalého průmyslového areálu proměněná na novou budovu samotné Základní umělecké školy Roberta Schumanna. O tom, že mají mladí ašští umělci být na co pyšní, se mohli přesvědčit účastníci přehlídky na několika kolech komentované prohlídky v podání ředitelky ZUŠ Anny Pokorné. Zájem města demonstroval i starosta Aše Dalibor Blažek, který přehlídku uvedl. Ale pojďme nahlédnout, co se v Aši odehrálo.

Soutěžících do Aše přijelo šedesát z celého Karlovarského kraje. Recitátoři se představili ve čtyřech kategoriích a přehlídka probíhala paralelně ve dvou sympatických a přednesu vstřícných sálech. Každý sál, dvojici kategorií, sledovala jedna tříletá porota. Sympatické bylo také připravené recitátorské rozcvičení, o které se postarali starší žáci ašské ZUŠky, spolu se svou pedagožkou Jolanou Zacharovou.

Nejmladší recitátoři z první a druhé kategorie přednášeli v divadelním sále LaRitmy a jejich přednesu naslouchala lektorská trojice: pedagožka ze ZUŠ v Plané a ve Stříbře Terezie Pecharová, herec chebského divadla Jindřich Skopec a spolu s nimi učitel plzeňského gymnázia Františka Křížíka a divadelník František Kaska.

Lektorský sbor nakonec ocenil v první kategorii Amálii Pokornou s textem Shela Silversteina *Monika, co chtěla poníka*, Annu Oslovičovou s prózou Jiřího Havla *Jak šla písnička na výlet* a vtipný výstup Jana Novotného *O Sněhurce* od Michala Černíka. Nejmladší kategorie v Aši letos nebyla silná ani počtem recitátorů, ani výjimečnými výkony – recitovalo pouze deset dětí, a to převážně básně. Objevily se texty vtipné, hravé i poetické, většinou známých autorů – například Miloše Kratochvíla, Jiřího Havla, Františka Hrubína či Hany Doskočilové. Volba byla, vzhledem k věku recitátorů, vhodná, nároky nepřevyšovaly možnosti interpretů. Menší zkušenost ale byla znát, objevovaly se i základní nedostatky při práci s tempem, důrazem, rytmem, a především s pravidelným veršem.

V druhé kategorii to již bylo jinak. Mix „dětských“ a „pubertálních“ přístupů k přednesu účastníků této kategorie přinesl to, co v první trochu chybělo: šestnáct vystoupení již zkušenějších recitátorů, rozmanitější dramaturgický výběr, sympatické, i když ne třeba dotažené pokusy o sdělení silných témat či práci s komplikovanější formou. Kromě „léty prověřených“ autorů a recitátorů několika generací „ještě prověřenějších“ textů (opět Hana Doskočilová či Shel Silverstein, Ilja Hurník, Miloš Macourek, František Nepil) jsme zaznamenali i dramaturgické objevy (Pete Johnson, Petr Petříček). Ocenění lektorského sboru si odnesl Matyáš

Nusharta za přirozený civilní přednes úryvku *Stanu se Batmanem* (právě od P. Johnsona). Do celostátního kola pak postoupil, nejen díky velmi osobitému projevu a bavičskému talentu, Kryštof Daněk s textem *Já, Baryk* a má vlaštovka, a také Lucie Hertlová s povídkou *Než začne ptáček hnídit* (autorem obou textů je František Nepil). U Lucie lektorů ocenili komplexně zvládnutou interpretaci, barevnost a přiměřenost využitých prostředků i samotnou mluvní techniku.

Třetí a čtvrtou kategorii pečlivě sledovali v novém koncertním sále Základní umělecké školy ředitelka ZUŠ z Chrástu a hlasová pedagožka Pavla Sovová, dramaturgyně Západočeského divadla v Chebu Martina Pokorná a pedagog Roman Černík ze Západočeské univerzity v Plzni. Ve třetí kategorii se představilo dvanáct recitátorů a recitatorek. V této kategorii je tradičně zajímavé pnutí mezi rozverným přednesem ještě dětských textů (zazněly texty Žáčkovy, Macourkovy) a hledáním výrazu pro nastávající dospívání, které se projevilo například velmi kultivovaným zvládnutím hokusaiovské *Skácelovy uspávanky* (Dominika Boková) nebo klukovsky přidržený, ale umně vyvedený přístup ke Šrutově americké pohádce v podání Jana Žibříckého. V diskusi lektorů bylo podstatným tématem velmi široké spektrum zdrojů od učebnicového klasika J. V. Sládka (*Ledová královna*) přes A. Lindgrenovou, E. Fryntu až například po youtubera Kovyho. Zajímavé bylo sledovat jistý soubor mezi hledáním osobní výpovědi, přes představení „zájmových textů“ (sci-fi, fantasy) až po důraz na samotné vystoupení, prezentaci jdoucí někdy až k líbivému bavení publika. Čtvrtá kategorie v Aši nabídla od čtrnácti vystupujících některé hodně povedené, zralé, technicky vytříbené a srozumitelné výstupy. Takovým příkladem může být šťastné setkání s textem Ivana Wernische *Doupě latinářů* (Matěj Pokorný) nebo dobře vybraná a s jistotou a porozuměním nabídnutá pasáž z *Deníku Anny Frankové* (Barbora Netrhová) či výborné uchopení další ze Skácelových uspávanek, *Uspávanky s bývalými anděly a modrým ptáčkem* (Diana Čermáková).

Vypadá to, že do Aše je tak daleko, až tam někde za obzorem, že tam pro samé lišky s dobrou nocí nebude čas na krásnou literaturu a poezii zvlášť. Ale není to tak! V Aši se i podruhé všichni účastníci setkali se vřelým přijetím, s pečlivě připravenou a vstřícnou přehlídkou, příjemným prostředím i zájmem představitelů města.

Když sestupoval autor těchto řádků k soše Johana Wolfganga Goetha po skončení přehlídky, přišla mu na mysl tato drobná úvaha: Dva roky jsou zatím jen startem k tradici, zahřívacím kolem, ale městu by taková literární přehlídka slušela. Goethe se usmál nejen na krystal egeranu, který už více sto padesát let drží ve své dlani.

S úctou a radostí a pomocí kolegů a kolegyní zapsal

Roman Černík

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OSTROV, 15. A 16. 4. 2019

Celkem dvanáct představení obsahovalo krajské kolo přehlídky Dětská scéna 2019. Snad jediným negativním momentem jinak dobře organizačně zvládnutého dvoudenního maratonu byl termín konání, protože se zároveň konaly přijímací zkoušky na střední školy, takže řada souborů nemohla vidět práci svých kolegů a zúčastnit se celé přehlídky, naopak většina ihned po představení odjížděla domů. Je

to velká škoda – pro všechny zúčastněné – a jistě pro příští ročníky memento.

Nelehké úlohy prvních vystupujících se zhostili členové divadelního souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**. Šlo o žáky cca pátých tříd, pro něž představení **Klárka a 6 babiček** (na motivy textu Olgy Černé Klárka a 11 babiček) bylo druhou větší divadelní prací pod vedením Ondřeje Šulce.

Velký praktikábl uprostřed jinak prázdného jeviště soustředil na sebe všechny zásadní scény příběhu Klárky, jejíž dědeček komíník se po úrazu o ni nemůže starat, takže ji pošle za „babičkami“ – svými známými ženami. O svém pobytu u nich (ne vždy snadném) Klárka dědečkovi píše dopisy. Rozehrávání těchto minipříběhů tvoří základní osu hry.

Sbor „dědečků“ zdatně sekunduje „babičkám“, náznakově pojaté kostýmy jednoduše charakterizují celou škálu postav, a tak je jen škoda, že dosud neusazená inscenace trpí mnoha „přibližnostmi“, pramenícími jak z trémy, tak určité jevištní nedotaženosti. Můžeme mluvit o přibližnosti práce postav s imaginárními rekvizitami, nedostatečným, ba někdy až zmatečným jednáním v zadním plánu či rozkolísaném rytmu představení. Tyto dílčí nedostatky jsou ale vyváženy jak vhodnou volbou předlohy, tak pozitivním vkladem herců a jejich zaujetím.

Inscenace má všechny předpoklady k dotažení a dozrání, proto byla **doporučena do širšího výběru**.

Představení **Císařovy nové šaty Spolku švandy ze ZŠ Kraslice** pod vedením učitelky Lenky Winkelhöferové nastolilo mnoho otázek. Žáci sedmé třídy bez jakékoliv divadelní průpravy tvořili na jevišti očividně víc než nejednotnou, povýtce rozpačitou komunitu. Paní učitelka přiznala, že se pokusila tímto divadelním projektem smletit velmi nesourodý kolektiv žáků s nejrůznějšími handicapy.

Děti si samy udělaly výpravu (želbohu nefunkční, začasťe dokonce překážející pomalované krabice), přichystaly rekvizity (nápadité bedýnky na bříše trhovic a davu) a zvolily kostýmy (někdy sahající až k vulgární kýčovitosti, např. chlapec v dlouhé blondaté paruce a přílehlavých šatech, který se marně snažil předstírat, že je švadlenka, a jehož zjev nutně vyvolával výbuchy smíchu v hledišti i na jevišti).

Mechanické odrecitovávání rolí, ba někdy oddrmolení nijakých textů, očividné „neslyšení“ se postav, nesmyslné přestavby krabic, absence sebemenší herecké práce, natožpak režie, to vše se negativně podepsalo na jinak jistě sympatickém pokusu.

Paní učitelka češtiny se podle vlastních slov bude snažit nadále vzdělávat v oboru dramatické výchovy. Její nadšení je chvályhodné a odvaha malých herců vystoupit na jevišti v někdy až dehonestujících situacích obdivuhodná.

Už samotná dramatizace klasického Čapkova textu *Válka s mloky* kladla řadu otázek. Nediadelní text, notně zkrácený a přejinačený pro potřeby nevelkého kolektivu (součást souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**) byl stejně jako celá inscenace dílem pedagoga Ondřeje Šulce. Náročný divadelní tvar však pro děti 5. – 6. tříd očividně představoval příliš velké sousto stejně jako pro režiséra. Divák (natožpak mladý divák), který nezná dopodrobna předlohu, chvílemi jen tápe, kdo je na jevišti, kdo a co tam vlastně pohledává. Napomáhá tomu značná neurčitost až ledabylost v práci s rekvizitou i přehnaná vyumělkovanost divadelních prostředků, které rozhodně přesahují herecké schopnosti účinkujících.

Depresivní hudba, pláštěnkové černé kostýmy s kapucí jako znak ztročených mloků, dlouhé přechody (možná zaviněné velkým jevištěm) mezi jednotlivými částmi, nelogické a nefunkční usazení „lidských“ hrdinů na forbině – to vše spolu s nedbalou výslovností některých představitelů podpořilo dojem chaosu a nepotkání se jak s předlohou, tak s dramatickou výchovou. Výsledný divadelní tvar sice nepostrádal vnější zajímavost (červené stuhý jako krev apod.), bohužel povětšinou samoučelnou a mijející se účinkem. Problém nejspíš tkví už ve volbě tématu, předlohy a dramatizace samotné a jejich vhodnosti pro danou věkovou skupinu.

Jako živá voda naopak zapůsobilo představení dětí z téhož souboru, **HOP-HOP, ZUŠ Ostrov**, tentokrát žáků z 1. – 2. tříd, které pro vedením zkušené Ireny Konývkové nabídlo kratičké texty o zvířátkách pod společným názvem **Věřte nevěřte**.

Dvacetiminutová feérie s hravou hudbou, zpěvnými texty písničky a básněmi přiměřenými věku interpretů, poučenou divadelní zkratkou a stále ještě spontánností dětí (přes několikerou produkci v mateřských školkách) prozrazovala poctivou pedagogickou práci: děti mluvily zřetelně, nestyděly se, nepředváděly se, nepřehrávaly ani se na jevišti neztrácely. Snad jen Straka měla až příliš plná křídla práce... (a překážejících rekvizit). Byla to teprve druhá inscenace tohoto slibného kolektivu a jistě si zasloužila **postup do širšího výběru**. Pokud slovo divadlo znamená nejen dívat se, ale i divit se, na tomto představení byl divák vrcholně odměněn a těšil se ze sdílené radosti a hravosti. Jen hnidopich by se dál ptal, zda by se neslušelo „divadelně“ předat divákovi i názvy jednotlivých básní, jejichž neznalost může ztížit pochopení pointy. Přece jen škodolibá otázka na závěr: kdy jen ten ulétlý balonek spadne?!

Kdo by neznal Kopčema, Veverčáka a spol. z oblíbené knihy Eduarda Štorcha *Lovci mamutů*? A bude mamut na scéně? A jaký? To jistě napadlo každého, kdo se těšil na poslední představení prvního dne 2. ročníku Dětské scény v Ostrově, na představení **Mamuti**. Bohužel mamut viděn byl, a to sice molitanový, v inscenaci plodného pedagoga Ondřeje Šulce ze souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**. V loňském roce nazkoušené představení bylo prvním divadelním počinem tohoto rozsahu pro mladý kolektiv, který podle všeho k sobě i k tématu teprve hledá cestu.

Končící doba ledová se změnila na jevištní dobu plastovou – jak kostýmy, tak část výpravy sestávaly z různých potrhaných igelitových pytlů, doplněných plastovými různobarevnými trubkami, které následně získaly prostřednictvím herecké akce mnoho účelů a významů. V pořádku, řeklo by se, kdyby výsledný tvar, umocněný šamanským bubnováním pedagoga (vnutil jím inscenaci výrazný rytmus, byť sám nebyl na scéně), nebyl tak zmatečný, chaotický, rozpačitý, nevěrohodný a nejvíc ze všeho nepřehledný. Vrcholem všeho byl onen nevkusný mamut s obrovskou molitanovou hlavou, který byl jakože loven.

Možná právě toto slovo nejvíc vystihuje podstatu problematické inscenace: jakože. Nic nebylo tak úplně – na frak zde dostala divadelní pravda, stejně jako jevištní řeč, orientace v prostoru (možná podmíněná malým jevištěm na tolik „akcí“ včetně četného zmateného běhání odnikud nikam), bez vzájemného slyšení a reagování spoluhráčů (a že je těžké nevěsimnout si mamuta, byť molitanového).

Je velká škoda, že tak silný inspirační zdroj, navíc blízký věku představitelů, v jevištním tvaru nepřinesl adekvátní divadelní zážitek. Na konci představení pak udivení diváci i rozpačení herci jako by ani nevěděli, zda už je opravdu konec těchto lovců mamutů.

Den druhý přehlídky Dětská scéna v Ostrově odstartovalo dopolední představení **Poslední vlaštovka**, opět z tvůrčí dílny Ondřeje Šulce z divadelního souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**. Předpokládám, že jedním z inspiračních zdrojů byla kniha Eduarda Petišky *Kouzelný dědeček*, konkrétně pohádka *O poslední vlaštovce*.

Osm žáků 3. tříd, s nimiž pedagog systematicky pracuje už od jejich školkových let, se velmi sympaticky, hravě a s odvahou drželo svého lana – doslova, protože základním výtvarným prvkem bylo dlouhé, silné lano – a v půlhodinovém představení potěšilo jak poučené, tak nezaujaté diváky. Bylo to vystoupení spontánní, v němž četné výměny rolí byly řešeny pouze náznakovým kostýmem (rozstřížený zadní díl trička místo krovek, chlupatá čepice symbolizující kočku). Soustavná práce – jednotlivé situace vznikaly postupně na základě etud a her, děti si nakonec role vybíraly samy – se bohatě zúročila. Přirozenost aktérů a příchodů-přiletů nenarušily ani někdy nešťastně zvolené rekvizity (ježčí žrádlo), ani občasné problémy s jevištní mluvou (drmolení).

Představení má veškerý potenciál k dalšímu pozitivnímu vývoji, proto bylo doporučeno **do širšího výběru** do programu celostátní přehlídky Dětská scéna.

Není důležité, zda izraelská spisovatelka Jael Biranová ví o tom, že její kniha *Překážka*, ovečky, človiček a problém (v překladu Lenky Bukovské) posloužila Ireně Konývkové a jejím malým svěřencům ze souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov** jako inspirace k představení *Človiček a ovečky*. Důležité je, že divadelně čistě jsou malému divákovi nabízena východiska tématu: každý problém je řešitelný, nic

není tak strašné, jak to vypadá, protože řešení (nejen matematické) se vždycky najde.

Režisérka Irena Konývková divadelně velmi umí, ví, jen možná v tomto konkrétním případě platí, že méně by bylo více – méně čarování se světly, méně péče o kostýmy (dokonce i na rolničky došlo, aby nebylo mylky, že se jedná o ovečky). A protože šlo jen o desetiminutovou moralistní hříčku, přílišným zatěžkáním jinak roztomilého „netextu“ jevílo se použití až opulentních divadelních prostředků jaksí nadbytečné. Nepochybně inscenaci ublížilo i velké jeviště, na němž se malé ovečky „ztracely“. Podle informací vedoucí má však toto představení svůj kratičký divadelní život víceméně za sebou, neb je ke spokojenosti všech mnohokrát odehrané a všechny ovečky to mají „spočítané“.

Představení **Liška s dobrou náladou** patřilo k tomu nejlepšímu, co přehlídka přinesla. Pro nás relativně neznámý autor, filolog Jaime de Angulo, v knize Jak se Lišáček stal Liškem zpracovává originálním způsobem mýty severoamerických indiánů. Ondřej Šulc ze souboru **HOP–HOP ZUŠ Ostrov** si zvolil příběh Liška s dobrou náladou – a udělal dobře.

Dobrou náladu rozdávali i herci, žáci 4. tříd, pro něž to bylo první „velké“ představení na jevišti. Svými tkanými malými koberečky, náznakovým kostýmem a plným nasazením vytvořili přímo před očima diváků dokonalou iluzi lesa, kanoe, zvířených vod peřejí, podoby různých zvířat i ptáků, ba dokonce hry v kostky, již originálně zpředmětnil mladý herec skutečným pohybem hyperaktivních paží. Uměřené prostředky a neilustrativní jednání, vzájemné poslouchání a naslouchání (živou hudbu provozující pan učitel mimo scénu tak nenápadně „donutil“ děti k maximálnímu soustředění a pozornosti), to vše určilo jasného favorita na postup do celostátního kola.

Je radost sledovat tento tvůrčí přístup, kdy soubor s minimem textu, který slouží vlastně jen jako inspirační zdroj, nikoliv jako kánon, jenž musí být naplněn, dosáhl tak pozitivního divadelního zážitku, který je obohacením účinkujících i diváků. Velkou předností inscenace kromě uměřené a nenásilné režie je v tomto případě kolektiv, jeho souhra, vzájemné potěšení ze hry a prožitku. A občasné rozpaky a hledání partnerů jsou jen důkazem toho, že představení je živý, nezakonzervovaný organismus, který se vyvíjí a stále košatí.

Inscenace **My a strach** předvedl soubor **Rytíři a víly ZUŠ Aš** pod vedením Pavly Hoškové. Děti samy si jako téma vybraly strach a jako jednu z inspirací zvolily povídku Stanislavy Reschové Noční můra. Tento povytce literární útvar ale pak paradoxně souboru jako by překážel při „inscenování“ a vizualizaci strachů a obav. Možná jistá vnímaná faleš výpovědí mladých pramenila z toho, že jednotlivé „strachy“ byly vybrány nahodile z internetu a nepramenily z osobních bázní herců samotných. Sympatická zkratka výpravy – matrace v různých polohách – naznačovala, jakým směrem se asi toho představení bude dále vyvíjet, protože je pořád ještě ve stadiu zrodu. Přejme mladým adeptům úspěch při jejich poctivém hledání adekvátního divadelního tvaru „strachu“.

Zcela jiný pocit zůstal po zhlédnutí představení **Holky Elky** autorky Radmily Adamové, které jako absolventskou inscenaci připravila děvčata ze souboru **4 plus 1, ZUŠ Aš**, pod pedagogickým vedením Anny Pokorné. Pomiňme jistou povrchnost textu (vydala ho DILIA), a soustředme se na jeho vhodnost pro mladé absolventky literárně-dramatického oboru. Předkládané herecké úlohy – čekání na fotografování při castingu mladých modelek – představují 45 minut vychrlených monologů, zveřejněných, ač stěží uvěřitelných, motivací, v nichž hrají jistou roli mobily a cosi, co se odehrálo kdysi a kdesi jinde, to vše na čtyřech židlích obrácených čelem k divákovi. To je pořádná kláda i pro zkušenou, vyzrálou a režijně pevně vedenou herečku. Bohužel tato inscenace přinesla nevěrohodné, ba až nepříjemné působící herecké výkony, zmatečnou režii a řadu trapných pocitů. Jistě, na jevišti se může nečekaně stát ledacos neplánovaného, pistole se může rozbít, herečky se mohou „odbourat“, téměř nemluvící fotografka může spořádaně ve vedlejším plánu svačit i delší dobu, nic z toho by pevně postavenému divadelnímu tvaru nemělo ale uškodit. Jenže právě absentující režijní vedení, které herečkám umožnilo především předvádění nejrůznějších poloh hysterie, vždy stoprocentní, vždy uječené a pitvorné, nejenže

dívčím nepomohlo, ale utvrzuje je ve falešné cestě nikoliv k herectví, ale k exhibici a předvádění. Není třeba být hysterický, abych mohl hysterii zahrát – tedy zpředmětnit ji divadelními prostředky. Což se bohužel v dané inscenaci vyjevilo v celé nahotě a plytkost příběhu a nepřipravenost nesrozumitelně mluvících dívek, které nereagovaly ani na takové podněty jako blesk fotoaparátu, jímž byly „tajné“ foceny, tím víc bila do očí. Se vši úctou ke světu modelingu a modelek, autorce, režiséře, dlouholeté práci mladých absolventek – nic pozitivního představení nepřineslo.

Tatáž pedagožka – Anna Pokorná – byla podepsána i pod představením **Dívka v červeném**, tentokrát souboru **Darebáci, ZUŠ Aš**. Prvním překvapením byl fakt, že si očividně dospívající žáci zvolili parafrázi na pohádkovou Červenou karkulku (východiskem byl dramatický text Francouze Joëla Pommerata Červená karkulka, rovněž publikovaný DILIA). A překvapením nemělo být konce – Karkulky byly tři, jejich jedna maminka byla prezentovaná coby uječená domovnice v zástěře, jinak velmi působivý vlk se choval ve výsledku jako prznitel malých děvčátek... Vrcholem nevkusy byla scéna, kdy „ztrojení“ vlci nakládají chromou (asi) babičku na svítící invalidní vozík a drandí s ní po jevišti, natolik malém, že babička málem vypadla. Nikdo netušil, kdo, s kým, o čem, pro koho, jediným štěstím bylo, že i nezkušený divák měl za to, že vše dobře dopadne. Jenže ouha, i tady vše bylo jinak, matka nakonec rozhodne – kde se v domečku údajně sežrané babičky vzala, tu se vzala –, že vlk Karkulku nesní či co to s ní na matraci tropí...

Bylo to truchlivé podívání. Nemá smysl vyjmenovávat, co všechno na tomto představení bylo špatné – jak z hlediska dramatické výchovy, tak čistě divadelního, nedej příroda uměleckého. Talentovaní mladí herci se snažili ze všech sil. Tím smutnější byl výsledek.

Shodou náhod i **Pohádkování Divadla Centrálka ze Sokolova** představilo jako jednu z pohádek Červenou karkulku, následovanou Šípkovou Růženkou, Sněhurkou a Popelkou. Text sepsal Martin Volný, zkušený divadelní ochotník, pro děti, s nimiž dobrovolně ve volných chvílích pracuje. Každý rok dostává „nové“ děti, s tímto souborem má za sebou šest inscenací.

Na setmělém jevišti visí na velkém věšáku dospělé divadelní kostýmy a překáží jakási palma v obrovském květináči. Chumel děti na jakési prohlídce hradu neposlechne varování průvodců (jakýchsi fantomů hradu včetně masky a hudebního motivu muzikálu), takže za trest musí děti sehrát pohádku, na jejímž konci na ně vždy čeká moralistní poučení: poslouchej rodiče, neber si nic od cizích lidí atd. Základem je tedy aktualizovaná a zmodernizovaná klasická pohádka (jistěže v každé hrají velkou roli mobily, což v případě zrcadla macechy i funguje). Tento princip je zachován v celém hodinovém představení.

Autor textu sám přiznává, že je to jeho prvotina, že nemá s psaním pro děti zkušenost, že děti v souboru chtějí „jen“ hrát divadlo. Bohužel takto pojatý text má všechny nečnosti, stejně jako herecké ztvárnění a neexistující režie. Děti převlečené do příliš velkých kostýmů na forbině mechanicky a udýchaně odříkávají namemorované texty, fungují jakoby „na písknutí“ – teď se obrať, teď přejdi, teď si sedni na trůn... Smutnou podívanou je např. zcela nefunkční a zdržující převlékaná dvou malých herců za sedm traslíků, ač řada dětí občas přecházejících po jevišti se žádná role nedočkala.

Nechceme mírnit svaté nadšení autora a režiséra v jedné osobě. Je jistěže chvályhodné a obdivuhodné, že s dětmi podobný kus secvičil. Možná by však bylo pro něj zajímavé seznámit se s jinými cestami, jak může vzniknout a divadelně zajímavě vypadat představení malých, mladých a divadla chtivých herců a jejich vedoucích.

Lektorský sbor přehlídky pracoval ve složení: Jaroslav Provazník (předseda), Jaroslav Dejl a Jiřina Tejkalová.

Jiřina Tejkalová

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LOUNY, 27. – 28. 4. 2019

Je mi jasné, že recitujícím dětem je jedno, kdo je pořadatelem přehlídky. Chtějí se cítit dobře a uvolněně, aby se jim přednes povedl. Mně však při putování za dětským přednesem napříč republikou připadá zajímavé, jak proměnliví jsou pořadatelé, kteří dětem podmínky pro setkání s přednesem připravují. Například v Českém Krumlově se sice recitovalo v historických prostorách knihovny, ale nadšenci, kteří vše zajišťovali, byli pracovníky Domu dětí a mládeže, včetně pana ředitele, který akci velmi mile a zasvěceně zahájil. V Olomouci zase převážná organizační tíž ležela na bedrech pedagožek ze ZUŠ, nutno však uznat, že i pracovník DDM byl přítomen a vykonával potřebné úkoly, převážně finančního charakteru. V Pardubicích jsem zato nikoho z DDM za dlouhá léta, kdy mám možnost dětská recitační setkávání navštěvovat, nepotkala (vím však, že zajišťuje okresní kola, na krajských se podílejí zřejmě jen finančně), o vše se stará, též obětavě, Krajská knihovna v Pardubicích oddělení regionálních a kulturních služeb. Musí přitom hledat a využívat cizí prostory, knihovna sama vhodné nemá.

Tyto problémy nemusí řešit Městská knihovna Louny, která je vzdělávacím, kulturním, informačním a setkávacím centrem ve městě a pořadatelkou velké řady vzdělávacích a kulturních akcí i dalších zajímavých projektů (např. vzdělávání seniorů Třetí věk) a disponuje nejen svou hlavní budovou, která je krásně zreštaurovanou historickou dominantou lounského náměstí, ale i Klub(ovnou) Luna s komorním divadelním sálkem a s klubovými prostorami a v rozsáhlém parku nádherným, čerstvě zrekonstruovaným Pavilonem A, kde se konala divadelní část krajské Dětské scény. Hlavní budova je plná příjemných prostor, jejich názvy jako Lehárna apod. už naznačují, že se v žádném případě nejedná pouze o sklady knih. Už jen pouhý pobyt v nich přináší potěšení a pohodu v duši, natož když knihovnice a knihovníci jak kladní hrdinové z pohádkových knížek připraví pro návštěvníky rozmanité zážitky. V čele stojí a všem jde vzorem paní ředitelka (i ta svým dívčím obličejem připomíná knížky pro děti, tedy konkrétně s ilustracemi Heleny Zmatlíkové). Jejich recitační přehlídky (dětské předcházelo krajské kolo WP Louny, poeticky!) se konají v kongresovém sále, který oproti svému názvu je malým milým sálkem jako dělaným pro takovéto setkání, přičemž dětem a jejich doprovodu jsou k dispozici i ostatní vymoženosti lounské knihovny, včetně Kavárny Jeroným. Vše dohromady, prosvětlené prostory, všude vystavené knížky a zejména naladění a vstřícnost knihovníků vytváří úsměvnou atmosféru, která se odráží na tvářích nejen recitátorů, ale i dospělých. Specialitou lounské přehlídky jsou předskokani, zajišťující „že nikdo není první“, což už není na přehlídkách takovou raritou, ale v Lounech předskokany bývají ocenění z jiných kategorií (dopoledne bývají nižší kategorie, odpoledne vyšší, dvoutextové), vystoupení se stává pro ně další formou odměny, s čímž jsem se ještě nesetkala. Paní ředitelka předstupovala před publikem jako profesionální moderátorka a její podřízení (přehlídka se konala o víkend) ve svých neméně důležitých funkcích nezůstávali pozadu - od nápovědky až po fotografa, někteří se mohli dokonce plnohodnotně zhostit i lektorské funkce, natolik jsou již v oboru zorientováni a poučení.

Tentokrát ale nemuseli, jako lektorky byly povolány, krom mé maličkosti, Lucka Veličková a Oxana Kaplanová a na spolupráci s těmito dámami se mi vzpomíná velmi příjemně. Renata Vordová, se kterou se většinou setkáváme na lektorské pozici, se ujala Ladění – tak v Lounech nazývají uvolňovací přípravu recitátorů – pokud jsem měla možnost zahlédnout, jak děti ladila, mé nadšení nebralo konce. Domnívám se, že uvolňovací chvilky by neměly být jen o rozmlouvání, složité jazykolamy apod., které některé „nedramákové“ děti neznají a napoprvé nezvládnou, je příliš neuvolní, spíše naopak. Renata dokázala dětem nejen rozvázat jazyčky, ale probudit i ztrávenou dušičku.

I z odborného hlediska hodnotím celkově lounskou přehlídku velmi kladně, nic výjimečného nezaznělo, tudíž se pozastavím jen u některých poznatků, které mi přinesla.

1. kategorie

Při hodnocení dětí (nejen v 1. kategorii) se mi opět potvrdilo, že v dětském přednesu přístup odměna – trest, čili jednička – pětka, vítězství – prohra může zradit. Pokud dítě přednášelo z radosti z přednesu, ze sdělování, z komunikace s publikem, mluvalo přirozeně po smyslu, i když text obsahoval ne dětská témata (Když byl Pepa ještě mladý). Pokud docházelo k přehnanému hraní a dikci, vyřazení nelogických přízvuků včetně přízvuku na předložku, pečlivému vymalovávání vět, domnívám se, že se tak často dělo z přehnané touhy po umístění, pochvale paní učitelky apod. A naopak – strach z neúspěchu, z „okna“, děti svazoval. Ovšem vše stojí a padá na výstavbě přednesového sdělení a ta může vyrůst jen z pochopení a uchopení obsahu (proč text říká) vhodně vybraného textu.

Lektorský sbor přehlídky udělil celkem 5 Cen poroty za přednes těmto recitátorům: **Filipu Elmanovi** (Shel Silverstein: Navlíkli velblouda do podprsenky), **Jakubu Falářovi** (Jiří Havel: Co komu patří), **Eliášovi Horáčkově** (Jaromír Nohavica: Když byl Pepa ještě mladý), **Janu Hoškovi** (Jiří Žáček: Jak šli bratři pro kládu) a **Kateřině Michankové** (Miloš Kratochvíl: Počítání do čtyř).

2. kategorie

V této kategorii říkala dívka Žáčkův text Hledám tátu. Nechápu, proč se s tímto textem (a s Písničkou o škaredých holčích) setkávám snad v každé krajské přehlídce. Přitom i v Lounech se potvrdilo, jak děti zrazuje – svou banalitou, sentimentem (nemluvě o tom, že se jedná o ryze klučičí, rádoby, monolog a recitovalo ho děvče). Děti zavádí k nepřirozenému citovému projevu, a často k přehrávání.

Moje tvrzení u 1. kategorie potvrzuje přednes básničky Jiřího Havla: Jak vrána chtěla zpívat v opeře. Zjevně ambiciózní, ale jistě jinak šikovná, recitátorka tlačení hlasu a jeho nevkusným měněním se snažila tak předvádět a zahrát postavy, že její hlasivky byly na pokraji ohrožení, nemluvě o celkovém vyznění.

Opačně na mě zapůsobil přednes kapitoly z knížky Z deníku kocoura Modroočka. Úryvky z této knížky, jistě hodnotné, bývají pro dětskou recitaci zrádné – vyprávění malého kocourka vede často, zejména u holčiček, k roztomilému muckování. V Lounech si ji vybral chlapec, který na svůj věk působil vyspěle a kultivovaně. Modroočka interpretoval s chlapeckým postojem, který ale použil spíše nevědomě, nepracoval s ním do důsledku a tak projev působil poněkud monotónně, což bylo na škodu jinak příjemného přednesu.

Překvapením byl pro mě přednes, v přehlídkách značně frekventované, básně J. Préverta: Jak namalovat portrét ptáka. Překvapením kladným, neboť se někdy setkávám s nepochopením a neuchopením tohoto geniálního textu, který je pak recitován s přehnanou lyričností a sentimentem. Matyáš Matouš však text pochopil po svém a svůj postoj dokázal sdělit, i když, vzhledem k jeho věku, nikoliv v celé jeho tematické podstatě.

Na celostátní přehlídce Dětská scéna Svitavy 2019 postoupili **Tomáš Kisiel** (Miloš Macourek: Želva) a

Josef Procházka (Iva Procházková: **Jak jsme s Alešem léčili našeho jezevčíka**).

Cenu poroty za přednes získali **Jan Josef** (Josef Kolář: Z deníku kocoura Modroočka) a **Matyáš Matouš** (J. Prévert: Jak namalovat portrét ptáka).

3. kategorie

Při vzpomínce na přednesy dětí této kategorie se musím zmínit o dětských interpretacích básní Shela Silversteina. Dle mého mínění, které se zakládá i na mnoha zkušenostech, neboť tyto texty jsou bestsellerem přehlídek posledních let (nic nenamítám, jedná se o velmi kvalitní poezii s vynikajícími překlady), mají některé básničky náročný tematický podtext, na který nemusí menší děti dosáhnout. Například Klaun Konrád. Nemyslím, že by se proto neměly dětem nabízet, ale je nutné s nimi provést důkladný rozbor obsahu, formy a zejména dojít k odhalení a nalezení prostředků pro sdělení pointy.

V Lounech se představila dívka plná energie, touhy po vystupování a velice hezká. Avšak texty, které se svou učitelkou zvolila, plus její přílišné ambice, ji svedly k nedětskému hraní, šaržování a předvádění se (Julie a Romeo). Pedagogické vedení, se kterým nelze souhlasit, se projevilo zejména při přednesu úryvku z Deníku Anny Frankové, který byl tak nešetrně seškrtán, že se vytratila charakteristika a osud židovské dívky. Protože recitátorka neznala celou knížku, jen tušila, kdo Anna Franková byla, působil její přednes emočně prázdně, přičemž mě při rozboru přesvědčila, že je citlivou dívkou jistě schopnou hlubokého sdělení.

Na celostátní přehlídce Dětská scéna Svitavy 2019 postoupili **Vendula Elmanová** (Shel Silverstein: Klaun Konrád; Shel Silverstein: Škeble) a **Jana Neužilová** (Daniil Charms: O zlobivé Žofince; Daniela Fischerová: Rada pro setkání s Golemem).

Cenu poroty za přednes získali **Adam Hrdina** (Miloš Kratochvíl: Růže; Jiří Kolář: Slaneček), **Ladislav Husák** (Jaroslav Husák, Motýli; Karel Čapek: Minda čili o chovu psů) a **Kateřina Matušková** (Zaphod Beeblebrox.: O Červené Karkulce; Jaroslav Seifert: První dopis mamince).

4. kategorie

Jsem ráda, když se na recitačních přehlídkách setkám s přednesem české klasiky. Ale je důležité jaká klasika to je, jak recitátor text pochopí a zejména jak se s textem ztotožní. A jak je pedagogicky veden. Ve školách se klasika recituje vlastně neustále, ale moje zkušenosti z přehlídek nasvědčují, že se přitom přednesových postupů příliš nepoužívá, protože pedagogové o přednesu mnoho nevědí, neboť na přehlídkách přednes klasiky je velmi často odřikáváním z paměti, nebo nepoučeným předváděním se. V Lounech takto zazněly Osudy dobrého vojáka Švejka (předvádění se) a Šrámkův Raport (odřikávané z paměti). Tato problematika mě zajímá, nejen proto, že na letošní Šrámkově Sobotce mám vest seminář s pedagogy právě o využití přednesu v hodinách literatury.

Na celostátní přehlídce Dětská scéna Svitavy 2019 postoupili **Tomáš Friese** (Martin Třešňák: **Jakoby pohádka**; Ernst Jandl: **Něco na podlaze**) a **Agáta Krobová** (Robert Fulghum: **Sed' klidně**; James Thurber: **Mírumilovný lemur**).

Eliška Provazníková získala Cenu poroty za přednes textů Karla Čapka Goneril, dcera Learova a Aleny Vránové Zlobítko.

Ema Zámečnicková.

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

LOUNY, 26. 4. 2019

Přehlídku organizovala tradičně Městská knihovna Louny, tentokrát ve svém novém prostoru v parku, v nově zrekonstruovaném Pavilonu A. Prostory jsou sice nádherné, ihned vedle pavilonu je dětské hřiště - tedy ideální k zabavení dětí během přestávky - bohužel však ne zcela divadelní. Chybělo hlavně zatemnění, tedy nebylo možné vůbec využít práci se světly. Což nakonec nebylo až tak na škodu - inscenace se „odhalily“, v celé své „nahotě“.

Celkem jsme na přehlídce viděli devět inscenací.

Nejplodnější se ukázala být **ZUŠ Most**. Ta přivezla celkem čtyři inscenace čtyř souborů a dvou vedoucích - Pavla Skály a Báry Gréeové. Soubor Stonožka ve sprše (vedoucí Bára Gréeová) přivezl inscenaci povídky Raye Bradburyho Celé léto v jediném dni pod názvem **Děť a pak ticho**. Ta byla lektorským sborem nominována na celostátní přehlídku. Soubor je složený z dětí osmi až devítiletých, v jejich interpretaci velice citlivě vedené režisérkou je vše čitelné, uvěřitelné a sdělení naprosto jasné. Tematicky se inscenace zaměřuje na vztahy mezi dětmi, neakceptování jinakosti.

Další inscenací **ZUŠ Most** - tentokrát pod vedením Pavla Skály bylo jevištní zpracování knihy Ericha Kastnera **Emil a detektivové** - v podání souboru **Děti v ohni** jsme viděli téměř grotesku v rytmu hudby dvacátých let 20. století. Děti zvládly udržet rytmus inscenace, bylo zřetelné jejich zaujetí tématem i formou. Tato inscenace byla **doporučena na celostátní přehlídku** spolu s autorským představením **Filelém, Kosode, Miedo souboru Špenát a kedlubna** - soubor složený ze zkušených interpretů (14 - 15 let), kteří diváky v bravurně zvládnutém žánru divadla poezie pozvali do světa svých strachů, obav, děsů. Ku pomoci jim byli tentokrát oba pedagogové Pavel Skála i Bára Gréeová.

S poezií současných českých autorů pod společným názvem **Žvejkačky** pracoval soubor **ZUŠ Louny Žlutý citrón** (vedoucí Oksana Kaplanová). Dvě dívky (14 let) prostřednictvím textů nechaly nahlédnout diváky do svých „pokojíčků“ - intimity vzájemných vztahů v celé složitosti nahlížené náctiletými slečnami.

Viděli jsme také dvě drobníčky souborů **Píďalky ze ZUŠ Litoměřice** a souboru **Šestáci**. První soubor nejmenších dětí se pokusil o zpracování textu C. Floota **Ti otravní králíci** - zůstal však bohužel pouze u popisné a doslovné interpretace bez divadelního přesahu. **Šestáci** je soubor několika žáků šesté třídy, se kterými jejich učitelka českého jazyka a hudební výchovy nazkoušela vcelku milý pokus o voiceband a využila k tomu text Jaroslava Herdena **Skákal pes**.

Ze **ZUŠ Litoměřice** přijel i soubor Péra z gauče (vedoucí L. Slámová) s inscenací **Šrutoviny**. Jednalo se o sólová i sborová pojetí několika Šrutových básní, které ale byly dost nešťastně propojeny vlastními texty, které inscenaci neprosperly. Za zmínku stojí i pokus souboru **Divočiny (ZUŠ Litoměřice)** o zpracování Mikulkova textu **O pokažené válce**. Nastolení tématu klukovsko-holčičího vidění světa ale neudrželo inscenaci pohromadě po celou dobu.

Soubor **Děti v kaši (ZUŠ Most, vedoucí P. Skála)** si pohrával s tématem focení, sdílení na Instagramu, postojů jednotlivých dětí k fenoménu sociálních sítí v autorské inscenaci **Ach, ty fotky!**

Lektorský sbor: Jakub Hulák, Ema Zámečnicková, Renata Vordová

Renata Vordová

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LIBEREC, 27. 4. 2019

Krajské kolo celostátní přehlídky dětských recitátorů pro Liberecký kraj pořádá, tak jako v minulých letech, liberecký Dům dětí a mládeže Větrník, v již minulými ročníky prověřeném a pro tuto akci vhodném prostředí – v libereckém Experimentálním studiu. Během jednoho dne se představilo celkem 43 recitátorů z okresů Česká Lípa, Jablonec n/N., Liberec a Semily. Dopoledne patřilo recitátorům první a druhé kategorie, odpoledne pak vystoupili recitátoři třetí a čtvrté kategorie.

Krajskou přehlídku otevřelo deset recitátorů první kategorie. Nad jiné mezi nimi vynikla svým přirozeným, autentickým a zaujatým přednesem **Andrea Matějčková** (ZŠ Aloisina výšina, Liberec) oceněná čestným uznáním, v této kategorii oceněním nejvyšším. Andrea, recitátorka a vypravěčka byla soustředěná i uvolněná, s radostí vyprávěla příběh (H. Doskočilová: Oříšek), přirozeně citovala přímé řeči, byla psychofyzicky propojená a „svítila“. Text sdělila se smyslem pro detail i celek, se sdělovanými představami. Byla adresná, kontaktní, vybavená a kultivovaná; výrazně převyšovala úroveň své letošní kategorie. Druhé čestné uznání si odnesl **Daniel Kopal** (ZŠ Dr. F. L. Riegra, Semily) za přirozený nemechanický a osobitý přednes básně E. Frynty Angličané. Daniel přednášel se zaujetím, s radostí z přednesu i z humorného textu a své potěšení předal posluchačům nejen svým soustředěním ale i svými „svítilíma“ očima. Pochvalu poroty obdržela Žofie Špačková (ZŠ Na Šumavě, Jablonec n/N.) za jemný a citlivý přednes, s pochopením pro poetiku, formu i obsah, místy však příliš tichý, nicméně vymykající se z úrovně I. kategorie krajského kola (D. Fischerová: Co všechno je slyšet, když se dobře zácou uši).

Dramaturgický výběr textů byl sice odpovídající věku všech recitátorů první kategorie, leč u značného počtu přednášejících se ještě projevil rezervy (nedostatky) související zejména s problémy v traktování textu po smyslu („čárkování“), s přirozenou větnou intonací („vlnkování“, klopení vět či veršů do přílišného ticha) i s nepřirozenou intonací a s nedostatečným zaujetím pro sdělení; také se objevily případy mechanických důrazů, „malování“ hlasem a vnějších ilustrativních gest.

V obecné rovině i **druhou kategorii** (vystoupilo v ní 12 dětí) provázely shora uvedené problémy a nedostatky uvedené u kategorie první. Ba co hůř, byly namnoze ještě výraznější, což se týká zejména práce s přímou řečí („dramatizace promluvy“), vnějších ilustrací (hlasem či gesty), nedostatečné kultury mluvy až k naprostému nepochopení poetiky textu (Frynta: Podzim či Blatný: O hádavých skřítcích). A naproti tomu se v této kategorii objevily děti, které svým přirozeným a autentickým přednesem posluchače zaujaly. Nejlepší porota ocenila.

Jedním z nich byl **postupující Antonín Adam** (Doctrina – SŠ, ZŠ a MŠ, Liberec), který svým vystoupením slibně zahájil přehlídku recitátorů své kategorie přednesem prózy **Jak starší hlava rodiny větší obraz** (z knihy J. K. Jerome: Tři muži ve člunu). Představil se jako přirozený autentický a plastický vypravěč, soustředěný na přednes a sdělení, zaujatý příběhem jako celkem i jeho jednotlivými

epizodami, na nichž však neulpíval, nýbrž z nich budoval celek vyprávění. Psychofyzicky propojený recitátor (vypravěč) byl v přednesu kultivovaný, vybavený vnitřní i vnější technikou, v projevu adresný, kontaktní, sdělný a sdělující s vnitřní energií, se zaujetím a s potěšením humorného textu, k jehož vyznění přispěla i kultivovaná recitátorka práce s přímou řečí (nehrál postavy, nýbrž citoval jejich promluvy) a temporytmem. Recitátorovu autentičnost v přítomném okamžiku v neposlední řadě dokládala i přirozená gesta, která vycházela z vnitřní potřeby recitátorovy a přispívala k osobitému adresnému přednesovému vystoupení.

Slibnou úroveň druhé kategorie nabídl i vystoupení druhého, a posléze i **postupujícího Michala Drahého** (ZŠ Lesní, Liberec), který byl vnitřně zaujatý a přesvědčil svým citlivým přirozeným přednesem (M. Macourek: **Jak Žofka sehnala oči pro Ctirada Krtka**). Michalův přednes byl osobitý, kontaktní, adresný, autentický; byli jsme svědky vystoupení vybaveného plastického recitátora (vypravěče) se vztahem a vnitřně propojeným postojem. Michal sděloval příběh s vnitřním potěšením a s vědomým směřováním k pointě i k osobní výpovědi; disponoval kultivovaným přirozeným projevem, včetně práce s přímou řečí.

Cenu poroty a jmenování náhradníkem postupujících si za své vystoupení zasloužila **Adéla Podholová** (ZŠ Vratislavice n/N., Liberec), které se, navzdory tomu, že po formální stránce jde o pro přednes značně komplikovaný text, podařilo posluchače oslovit a získat (D. Mrázková: Můj medvěd Flóra). Adélin přednes byl přednesem zcela zjevně příběhem zaujaté recitátorky s evidentním bohatým vnitřním životem a představivostí i zaujetím a empatií pro osud ztraceného medvěda. To jí pomáhalo v citlivém (a zároveň nepatetickém) sdělování vybraného textu. Její projev byl autentický, citlivý, adresný s osobním stanoviskem a pochopením, až k závěrečnému pointování. Recitátorka přes „mozaikovitost“ textu udržela pozornost svou (i posluchačů) díky své vnitřní koncentraci. Adélino vystoupení se řadilo k těm výrazně lepším v kategorii.

Kromě výše oceněných obdržela čestné uznání ještě **Lucie Mazánková** (ZŠ Dr. F. L. Riegra, Semily), která přednášela (vyprávěla) plasticky a přirozeně, měla potěšení z přednesu i z humorného textu a směřovala k závěrečné pointě (J. Holub: Jak se zbavit mstivý Soni). Pochvalu poroty dostal **Tadeáš Šich** (ZŠ Žižkova, Turnov) za přednes prózy Co nedokáže ani čaroděj (Z. Malinský) – recitátor byl propojený s textem a přednes byl jeho osobním sdělením, kterým oslovil i přes drobné rezervy v kultuře mluvy.

Ve třetí kategorii zahajující odpolední část přehlídky, vystoupilo šest recitátorek a pět recitátorů; o přednes druhého textu bylo požádáno šest dětí. Úroveň této kategorie byla zhodnocena udělením jedné pochvaly poroty pro **Jakuba Klabana** (Gymnázium, Česká Lípa), který v prvním kole zaujal nepatetickým projevem a hezkou prací s veršem (V. Vysockij: Píseň o kamarádovi). V druhém kole (J. Seifert: Hora Říp) byl bohužel přednes textu opakem prvního (formální přízvuky a důrazy, nepřirozený patos a intonační ilustrace). Ocenění získal i za výběr textů, a to i přes rezervy, které se projevil právě v přednesu Seifertovy básně. Jedno čestné uznání putovalo za **Kristínu Adamovou** (Doctrina – SŠ, ZŠ a MŠ, Liberec), která se v obou kolech představila jako kultivovaná recitátorka, ačkoli přednes básně Památce Jaroslava Foglara (M. Stöhr) byl poněkud „lineární“ a dost tichý; lépe se jí dařilo v přednesu básně Rozhovor (S. Silverstein), kde se jí (i přes poměrně tichý projev) podařilo dospět k výpovědi a pointě.

Do Svitav za třetí kategorii **postupují Jozef Kováč a Vojtěch Matějčka** (oba ze ZŠ Aloisina výšina, Liberec). Jozef přednesem Werichovy prózy (**Máta peprná**) potvrdil svou schopnost traktovat prozaický text se smyslem pro jeho stavbu, se smyslem pro jeho poetiku a humor. Přednes byl zaujatý, sdělný po formální i obsahové stránce, přehledný, autentický a přirozený. Recitátor (vypravěč) byl „při věci“, měl potěšení z přednesu, jeho projev byl kultivovaný (včetně přímé řeči a přirozené gestikulace), temporytmicky strukturovaný a přinesl mu nominaci na postup, i přesto, že přednes Skácelovy **Uspávký s básníkem** (v druhém kole) nebyl tak zdařilý.

Vojtěch Matějčka se v letošních přednesových vystoupeních představil jako svébytný recitátor, osobitý, kontaktní, adresný, sdělný a sdělující, soustředěný a kultivovaný. Obě vystoupení byla

na srovnatelně dobré úrovni a výrazně svými kvalitami přesahovala obecnou úroveň třetí kategorie krajské přehlídky. V prvním kole Vojtěch zaujal výrazným přednesem prózy **Telefon** (V. Havel), v němž nepřehlédnutelná byla recitátorova vnitřní energie, zaujetí a potěšení z textu (i podtextu) a z jeho interpretace. Byl to přednes s patrným recitátorovým vědomím kontextu, celku i detailu, se směřováním k pointě a s osobním stanoviskem, nadhledem a smyslem pro situaci, poetiku, temporytmus a gradaci. I v druhém kole osvědčil recitátor své kvality, a to při interpretaci prózy Želva (M. Macourek), kdy se Vojtovi podařilo nejen sdělit text, ale i vystihnout jeho poetiku; přednesu nechyběl nadhled, odstup a humor, smysl pro situaci.

Ve čtvrté kategorii postupuje z jedenácti jejích účastníků (všichni se prezentovali oběma připravenými texty) **Haštal Ort** (ZŠ U Lesa, Nový Bor), který v prvním kole přednášel prózu **Za co, Jiříku, za co?** (z knihy E. Papouškové Cilovníci), v druhém pak úryvek z knihy R. Bacha **Jonathan Livingston Racek**. Haštalova vystoupení nesla stejné kvality: Recitátor byl živý, vnitřně zaujatý, kontaktní, osobitý, se smyslem pro detail i celek, s jasným osobním stanoviskem a výpovědí. Přednesu slušel i recitátorův odstup a nadhled, smysl pro gradaci a temporytmus i dobrá kultura mluvy a kultivovaný projev po všech stránkách v obou přednesových vystoupeních.

Druhým postupujícím je **Josef Čurda** (ZŠ Hejnice), který zaujal oběma přednesy srovnatelných kvalitou a vyrovnaným výkonem obou vystoupení (J. Skácel: **Předměstské kino**, J. Nelsonová: **Dám ti slunce** – úryvek ze stejnojmenné knihy). Josef se projevil jako citlivý a nepatetický interpret, který je „při věci“. Byl autentický, skromný, pokorný a zároveň sdělný a sdělující – interpret, který ví, o čem a proč přednáší, a který sděluje své osobní stanovisko. Přednáší „obvyčejně“, zároveň ale disponuje kultivovaným projevem, je ve službě textu a osobní výpovědi v přítomném okamžiku; je otevřený, kontaktní, adresná a osobitý, svébytný.

Cenu poroty a jmenování náhradníkem postupujících si za své vystoupení zasloužila kontaktní, adresná a s chutí přednášející **Veronika Kupková** (ZŠ Lesní, Liberec). Při přednesu úryvku z knihy (L. Chapmanová: **Přátelství plné koláčů**) se jí dařilo udržet vyprávění v jeho celku, projevil se zde recitátorčin smysl pro detail i celek, pro gradaci, temporytmus a pointování, sdělení textu i podtextu. Interpretaci Žáčkovy básně Odrhovačka o plavbě Titanicu Veronika z textu vytěžila maximum možného. To zřetelně vyplývá z toho, že interpretace nebyla pouhou mechanickou reprodukcí textu, ale nepřehlédnutelným vědomým sdělením o nalezení paralel s tím, o čem báseň pojednává, a tím, o čem interpretka přemýšlí, a z toho plynoucí osobní výpovědi.

Čestná uznání byla udělena dvě. **Tadeáš Redlichovi** (ZŠ U Lesa, Nový Bor) za přehledně a s pochopením přednesený text Slepce a slon (J. G. Saxe). Týden v barvách (V. Nezval) byl pro Tadeáše využitou příležitostí předat poetistické sdělení básně propojené s vlastními představami, jemně a civilně. Druhé čestné uznání obdržel **Martin Váňa** (ZŠ T. G. M. Lomnice n/Pop.), který oslovil přirozeným projevem, osobitým postojem a zejména schopností nadhledu, která

mu byla cestou k jasnému osobnímu sdělení poselství obou textů, cestou k vlastní výpovědi (M. Ollivier: **Život k sežrání**, J. Suchý: **První láska**).

Všechna recitační vystoupení krajské přehlídky se těšila zájmu a posluchačské pozornosti zúčastněných dětí, jejich doprovodů (rodinných či pedagogických) i odborné veřejnosti zastoupené členkami poroty – Vlastou Hejnicovou, Jiřinou Polanskou a Eliškou Vobrubovou. K hladkému průběhu a příjemné atmosféře celé akce přispěl rovněž Jakub Hříbal, moderátor přehlídky, který nadto vedl hlasovou a mluvní rozcvičku a připravil krátký program dramatických her pro děti (v rámci doprovodného programu pro děti na závěr dopoledního a odpoledního bloku v čase závěrečné poroty a přípravy vyhlášení výsledků příslušných kategorií).

Závěrečná pochvala patří nejen účastníkům přehlídky, ale i libereckému DDM Větrník, jmenovitě Kateřině Sýbové za pečlivou a pozornou přípravu přehlídky a za zajištění hladkého průběhu na akci samé včetně dobrého zázemí, zajištění občerstvení pro děti (i porotu), a i její kolegyni Natalii Kresslové, která se mimo jiné postarala i o fotodokumentaci přehlídky. Všichni recitátoři si odnesli diplom a čokoládu. Postupující nadto obdrželi poukázku na nákup knihy dle vlastního výběru.

A ani letos nechyběl rozborový seminář pro všechny zájemce, recitátory i jejich dospělé průvodce, vedený členkami poroty (lektorského sboru). Seminář se nesl v přátelském duchu a v otevřené diskusi, zaměřené na rozbor přednesových vystoupení. Došlo i na upozornění na rezervy a na doporučení, v čem je možné se do budoucna zlepšit a čeho se vyvarovat. O úrovni jednotlivých kategorií svědčí nejen počet udělených ocenění, ale i to, že v jedné kategorii nebylo možno delegovat (a tedy ani ocenit) náhradníka postupujících (tj. takového z recitátorů, jehož vystoupení by bylo na téměř srovnatelné úrovni postupujících). Zajímavým faktem také je, že z letošního libereckého krajského kola jsou všichni postupující kluci. Byli zkrátka ve svém projevu přesvědčiví, výrazní a sdělní, autentičtí. Necht se jim i ve Svitavách podaří oslovit a zaujmout posluchače celostátní přehlídky a sdělit to, co sdělit chtějí.

Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

JABLONEC NAD NISOU, 12. – 13. 4. 2019

Regionální přehlídky se zúčastnilo 12 souborů z Libereckého kraje. Představili se žáci ve věkovém rozsahu 6 – 15 let se svými nazkoušenými krátkými inscenacemi. Diváci měli možnost zhlédnout pestrou nabídku vystoupení od zpracování klasických příběhů přes upravené pověsti až po autorské představení. Ve velké míře se používala živá hudba. Mnoho souborů se pokoušelo pracovat i se světelným designem, zatím pouze na nižší úrovni. Porota udělila několik ocenění za pedagogické vedení, práci s loutkou, výtvarné, hudební i pohybové ztvárnění

Mravenci ZUŠ Turnov – Loupežníci

V režii Romany Zemenové a Aleny Tomášové vznikla na motivy pověsti 15minutová inscenace. V jednoduché dramaturgii žáci rozehráli příběh o loupežnících, kteří nakonec pověsí své řemeslo na hřebík a pomáhají dívkám v domácnosti a na trhu. Je využívána recitace, zpěv i živá hudba. Na scéně využívali herci oboustranné obrázky. Jde o začínající soubor, ve kterém aktéři stále trochu bojují se zapamatováním textu, situace lze více rozehrát a propojit jednotlivé akce. Vedoucí však připravily pro žáky jasnou strukturu příběhu a bezpečný prostor, kde se mohou realizovat, proto má soubor potenciál k lepšímu výkonu v dalších reprízách. Bylo uděleno ocenění za pedagogické vedení.

ZŠ Aloisina Výšina, Bezejména 3. C Liberec – Kamil neumí létat

Upravený příběh Jennifer Berne o Kamilovi režijně zpracovala Jarmila Šírllová. Na scéně se žáci proměnili ve špačky, kteří mezi sebou mají Kamila, který se více zajímá o knížky než o to, jak se naučit létat.

Když však mají špačci odlétat do teplých krajín, Kamil stále létat neumí. Ostatní ho neopustí a on pak v bouři všechny zachrání svým nápadem. Cílem souboru bylo upozornit na akceptaci odlišnosti. Předloha však neposkytuje dramatický konflikt, nedotažené postavení Kamila ve skupině vedlo k neurčitým situacím v inscenaci. Nebyl jasný záměr, zda bude ztvárnění realistické nebo stylizované. Samotný proces zkoušení a práce s tématem byl pravděpodobně velmi přínosný a pro žáky zajímavý. Inscenace obsahovala velmi povedené scény – vytváření písmen, slov, vět.

Světéláček Světla pod Ještědem – Malý princ

Známý příběh od Antoine de Saint-Exupéryho v úpravě Lubomíra Kubátka s žáky režijně připravila Irena Kozáková. Motivy k zpracování tohoto tématu vycházely ze zaujetí jednoho člena souboru příběhem o malém princovi. Filosofické otázky a témata jsou vhodná spíše ke sdílení ve skupině v rámci procesu zkoušení a není nutné vznikat tvar za každou cenu prezentovat divákům. Velmi těžké téma bylo zpracováno dle podrobného návodu scénáře, a neposkytovalo aktérům dostatečnou volnost pro osvojení a prožití příběhu. Žáci však splnili zadaný úkol na výbornou, v rámci svým možností a nastavených podmínek odvedli dobrý herecký výkon.

Divadelníci Vikýř, Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou – O palačinkové Pepince

Jiřina Polanská se ujala režie pohádky Aloise Mikulky v dramatizaci Věry Dřevíkové. Scénář příběhu Pepinky a Marmelajdy, jak spolu nakonec dělali palačinky, byl souborem nápaditě vylepšen. Marmelajda byl na Pepinku zlý, ona ho ale i přesto zachránila před utonutím. On si svou chybu nakonec uvědomil. Žáci si v tomto ztvárnění vyzkoušeli manipulaci s loutkou. Původně šlo pouze o jednotlivé etudy, které zpočátku neměly ambice předvést se před publikem. Inscenace není dotažená rytmicky, některé pasáže jsou pouze mechanicky opakovány. Soubor se vyznačoval svou výbornou hlasovou vybaveností. Inscenace byla oceněna za práci s loutkou a hlasem.

AD/HaDi – Černí andělé

Klasický černošský příběh Ludvíka Aškenázyho upravila Alena Tomášová se souborem (režie: Alena Tomášová a Romana Zemenová). V příběhu není žádný dramatický konflikt, jedná se pouze o vyprávění o tom, jak vzniklo Los Angeles. Žáci používají také anglická slova k dotvoření atmosféry a pokusu o stylizaci. Tato inscenace vzbudila rozdílné názory na její dramaturgii. Každopádně se jedná o intenzivní práci se žáky, kde držení rytmu a rytmické říkanky pomohly žákům prezentovat soustředěný výkon. Velice povedené byly stylizované kostýmy černošů a bělochů. Bylo uděleno ocenění za rytmizaci inscenace a kolektivní práci.

Malé Bezejména Liberec – Strom Lidožrout

Příběh od Alexandra Klimenta ze sborníku Uzel pohádek zrežisovala Miroslava Čechlovská a Jarmila Šířlová. Členové souboru jsou dle slov vedoucí filosoficky zaměřeni s ambicemi vytvořit politicky angažované divadlo. Na základě předlohy si vytvořili svůj scénář o životě v jednom městě, které ovládal strom lidožrout. Inscenace měla jasně nastolený konflikt, herci se orientovali v situacích a prezentovaných vztazích mezi postavami. Problémem inscenace byl poněkud nezřetelný konec, hlavní postavy se vmísily do davu. Nejasně vystavěný byl také rozsudek nad postavou hrdiny. Celkově byly výborně využity výrazové divadelní prostředky, nechýběla znakovost, metafora. Žáci pohybově nadaní, pohyby a gesta precizně dotažená. Inscenace byla oceněna za silné téma a pohybové ztvárnění spojené s návrhem do širšího výběru do celostátního kola Dětská scéna.

TaPS Magdaléna, z. s. Rychnov u Jablonce nad Nisou – Čím větší strach, tím větší...

Vystoupení inspirované postavami z knihy V. Vančury Kubula a Kuba Kubíkula ztvárňuje boj se strachem, popisuje, jak se strašidlo může změnit třeba v pejska (režie a choreografie: Ludmila Rellichová). Vystoupení je koncipováno jako tanečně pohybové s využitím skupinové recitace, písní a projekce. Promítané obrázky vytvořily děti samotné a dotváří celkovou atmosféru příběhu.

Nepatrné problémy nastaly v přechodu situacemi, kdy se děti bojí a kdy jsou strašidlem. Velice milé a čisté představení, děti pohybově nadané a zainteresované do tématu vystoupení. Bylo uděleno ocenění za pedagogické vedení.

Divadlo Vydýcháno ZUŠ Liberec – 4. ročník – Přátelé z plátna

Jedná se o autorské představení souboru v režii Michaely Palašákové. Žáci rozehráli situaci, kdy mají ve škole za úkol vypracovat práci o tom, co je to groteska. Po promítání grotesky postavičky vystoupí z plátna a děti si je vezmou domů a spřátelí se s nimi. Vybrané téma a prostředky jsou výborné, nedotažené a nedokončené je finální provedení. Je třeba více zapracovat na jednotlivých scénách a celkovém hereckém výkonu žáků. Velkou pochvalu si zaslouží spolupráce se žáky a výběr autorského divadla. Již na první pohled je patrné, že se na nápadu a procesu zkoušení podíleli sami žáci.

Dramatický kroužek DRKR ZŠ Liberecká, Jablonec nad Nisou - Rozdílní

Autorské představení souboru, jehož režie se ujala Petra Čermáková, představuje skupinu žáků, kteří dostali za úkol připravit zábavné odpoledne pro budoucí prvňáčky a představit jim na jednotlivých stanovištích školu. Jedná se o pokus o autorskou etudu, do skupiny přijde nová spolužačka. Navrhne vylepšení a inovace, spolužáci ji zpočátku odmítají, nakonec společně úkol zrealizují. Vystupování žáků je příliš zmechanizované a bez fantazie. Nedostatečná a nefunkční je práce s prostorem. Kladně lze hodnotit pokus o divadelní ztvárnění např. situace, kdy dívku všichni obklopí a skandují, že k nim nepatří. Členům souboru se podařilo reflektovat sami sebe a své chování ve skupině, tato tendence je velmi pozitivní.

Ani Muk ZUŠ Turnov – Daidalos a Ikaros

Divadelní ztvárnění pověsti od Eduarda Petišky režírovaly Romana Zemenová a Alena Tomášová. Výběr tématu navazuje na učivo probírané ve škole. Žáci sami vytvořili dramatickou linku a vytipovali záchytné body v příběhu. Zpracování však bylo poněkud unylé, příliš popisné vyprávění. Některé situace nedotažené do konce. V inscenaci byla použita živá hudba. Detailně promyšlené kostýmy, se kterými se pracovalo i scénograficky. Bohužel někteří herci neměli dostatečné dovednosti v manipulaci s kostýmem. Členové souboru však mají divadelní prostředky, které lze dále rozvíjet a zvýšit tak kvalitu inscenace. Inscenace byla oceněna za výtvarnou a hudební složku.

Divadlo Vydýcháno (Mezikontinentální balistická rodina) ZUŠ Liberec – Příběhy z konce předměstí

V režii a pod pedagogickým vedením Lukáše Horáčka vznikla dramatizace několika povídek od Shana Tana. V celé inscenaci se hojně využívá vizuálních a pohybových prostředků. Celý soubor se vyznačuje pohybovou vybaveností a soustředěním na provedení jednotlivých scén. Je zde patrná výborná práce se situací, plně využity jsou divadelní prostředky, např. práce s krabicemi. Prostor ke zlepšení je v oblasti mluvního projevu herců. Chvályhodná je spolupráce s divákem a zdařilé uchopení tématu. Soubor byl oceněn za inscenaci a divadelní metaforu spojené s přímým postupem do celostátního kola Dětská scéna.

Šumák ZUŠ Turnov – Koralína

Klasický příběh si žáci pro ztvárnění vybrali sami, režie se ujala Romana Zemenová. Jedná se o nové pojetí příběhu, který režisérka již dříve nazkoušela. Využity byly loutky zhotovené pro předchozí inscenaci. Celý příběh až moc kopíruje příběh z předlohy. V celé inscenaci se střídají pasáže ztvárněné divadelně a pasáže nepřiliš zdařilé pojeté příliš dětsky. Scénograficky zajímavá byla scéna vytvořená ze sukně s náznakem divadelního využití. Herci sebevědomě pracovali s materiálem a byla patrná i cílená herecká práce s loutkou. Inscenace byla oceněna za práci s loutkou a materiálem.

Za lektorský sbor ve složení Kateřina Schwarzková (předsedkyně poroty), Karel Tomas, Pavel Skála, sepsala Radka Kulichová

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÉ RECITACE

HRADEC KRÁLOVÉ, 16. – 19. 4. 2018

Několik postřehů z Královéhradeckého kraje

Od února se tým devíti porotců rozjel do okresních kol našeho kraje (některým okresním kolům předcházela i „pracovní setkání“, kde měli recitátoři možnost společně s pedagogy konzultovat své výběry a přístupy k interpretaci). Tým porotců se po ukončení krajského kola sešel a společně se pokusil zodpovědět několik otázek spojených s průběhem letošního ročníku přehlídky dětských recitátorů.

Co se mi líbí na dětském přednesu?

- především samotný fakt, že děti mají chuť pracovat s literaturou, textem, slovem
- určitá míra autenticity
- vnitřní dětská čistota úmyslu u většiny dětí
- pokud je spontánní a přirozený
- osobitost bez vnějšího zásahu
- když je osobnost vytušitelná z interpretace
- upřímnost výpovědi, pokud je přítomna
- když v projevu není kalkulace a na nic si nehraje
- když je pro interpreta důležité osobní sdělení
- Nejsilnější zážitek z letošního roku?
- autentičnost především u 1. kategorie
- interpretace vážných témat týkajících se života a smrti v emočně silných sděleních (řada recitátorů 4. kategorie)
- letos bylo mnohem více přirozených vystoupení proti kolovrátkovému, neosobnímu, mechanickému a formálnímu projevu, a to napříč všemi kategoriemi
- v 1. kategorii to byla letos větší hravost, nadšení, nezkažená přirozenost
- ve 4. kategorii byla pro mne nejsilnější interpretace textu *My děti ze stanice ZOO* Veroniky Vítkové, a to čistotou emocí a silou výpovědi
- sledování vývoje recitátorů, které známe od 1. kategorie a letos jsme se s nimi loučili ve 4. kategorii (např. Aglaja Krausová, David Štandera, Matěj Neumann, kteří vyrostli v interprety s jasným názorem, srozumitelným, přirozeným a osobitým sdělením)

Co mě v souvislosti s dětským přednesem letos nejvíc mrzelo?

- absence pedagogického vedení u některých dětí – jejich upřímná snaha vázne na základních technických problémech v artikulaci a ve volbě prostředků
- když byla daleko více než snaha interpreta cítit manipulaci pedagoga, která interpreta svazovala v přirozeném projevu
- stále se opakují podobné texty, mnohdy ne moc kvalitní, nebo čítankové texty, kdy interpret ani netuší, co je před a co je po a na nás se valí jen slova, slova, slova
- chybí mi snaha hledat nové texty

- když macha přebila upřímnost a opravdovost
- když děti nedokázaly přijmout „prohru“
- když si interpret vybral text „na první dobrou“, ale chyběla vysloveně poctivá práce na jeho uchopení
- často o výběru textu rozhoduje dospělý – učitel, rodič
- že se v celostátním kole stále přednáší jen jeden text ve 3. a 4. kategorii – v krajském kole jsme slyšeli tak zajímavé výkony, které dávaly smysl právě ve výběru a rozdílnosti obou připravených textů a daly nám ucelený obraz o interpretových schopnostech
- pedagogové, kteří nejvíc potřebují poradit jak na to, většinou na rozborové semináře nechodí a většinou z nich odvedou i své žáky

Z 2. kategorie byli na celostátní Dětskou scénu ve Svitavách nominováni **Gabriela Hejčová** (M. Čunderle: *Jak se včela Minda málem vdala*) a **Matyáš Hubálek** (P. Nikl: *Hodiny*). Gabriela zaujala zejména svojí hlasovou vybaveností a prací s tempem, pauzou a dynamikou. Matyáš pak velkou vnitřní představivostí a neotřelou prací s veršem.

Ve 3. kategorii postupuje **Ondřej Fifka** (F. Nepi.: *Já, Baryk*; J. Suchý: *Divná věc*), který zaujal zejména citem pro humor a nadsázku, osobním zaujetím a vědomou prací s výrazovými prostředky, a **Filip Šisler** (A. Lindgernová: *Bratři Lví srdce*; M. Drijverová: *Sísa Kyselá*). Filip dokázal své texty dobře logicky vystavět, pracovat s pauzou a s pointou. Působil přirozeně.

Postupujícími ze 4. kategorie jsou **Matěj Neumann** (R. Fulghum: *Dobří přátelé*; E. Keret: *Najednou někdo klepe na dveře*) a **Veronika Vítková** (Christianne F.: *My děti ze stanice ZOO*; V. Dyk: *Smrt panenky*). Matěj je dobře technicky vybavený a vědomě pracuje s výrazovými prostředky. Autentický byl zejména v úvahových pasážích v textu R. Fulghuma. Veronika si vybrala opravdu náročné texty, které velmi citlivě zpracovala a přinesla silnou autentickou výpověď. Technicky je dobře vybavená a přesně pracuje s výrazovými prostředky.

Aleš Dvořák, Josef Kopecký, Jan Holec, Jaroslav Pokorný, Monika Janáková, Tereza Vodochodská, Karel Pešek, Jiřina Krtičková a Jana Portýková

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

HRADEC KRÁLOVÉ, DIVADLO JESLIČKY JOSEFA TEJKLA (SPOLU S PŘEHLEDKOU LOUTKÁŘSKÝCH SOUBORŮ), 13. A 14. 4. 2019

V sobotu 13. dubna a v neděli 14. dubna 2019 se konalo v inspirativním prostředí Divadla Jesličky Josefa Tejkla postupové kolo na celostátní přehlídce Dětská scéna ve Svitavách a Loutkářská Chrudim. Nadšenci z Jeslíček poskytli techniku a prostory a bezchybný servis. Andrea Moličová z Impulsu Hradec Králové zorganizovala dvoudenní maratón 14 inscenací a příjemně jej moderovala. Za pozornost stojí i programová brožura přehlídky ve vynikající grafické úpravě Maria Alfieriho. Prostě dokonalé. Díky. A co jsme tedy viděli.

Studio Šrámkova domu Sobotka, Co takhle čaj, bábi (předloha B. Jacques, Sedm strašidelných příběhů, překlad: Pavel Dufek, dramaturgie, režie, kostýmy: Lada Blažejová, premiéra: 17. 12. 2018)

Představení začíná zvukem starého hracího strojku, na scéně je křeslo, stůl s lampou, pět rámu s postavami starých dam. Dívka Alma si prohlíží své poklady – prsten, náramek aj. Postupně se dozvídáme, že ona pomáhala oněm starým dámám, ale zároveň je o tyto své poklady okrádala. Do příběhu je vsunuta historie jedné drahocennosti, která pocházela z válečného Německa. Celý příběh končí výkřikem Almy, kterou dohnalo špatné svědomí. Což bylo dost drsné a zbytečné. Představení vzniklo na námět knihy *Sedm strašidelných příběhů*. Výsledkem je tak poznání, že dobrý skutek, může být provázen pěknou lumpárnou. Ke kladům patří jednoduchá scénografie, rámy slouží nejen pro portréty starých dam, ale i pro představení postav vloženého příběhu z Německa, stávají se i

klekátkem v kostelu, znakem náletu aj. I jednoduché kostýmování slouží k atmosféře představení. Problémem je někdy temporytmus, retardující přestavby. Z jeviště bohužel šla minimální energie, děvčata ve věku jedenáct až třináct let byla fyzicky povolena. Rezervy byly někdy i v mluvě. Celkově ale lze říci, že šlo o zajímavé představení, které nastolilo otázky dobra a zla. **Cena za dramaturgické uchopení tématu.**

Čtyřlístek ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou, Pohádky od Čtyřlístku

(autor předlohy Jiří Kahouněk, režie a dramaturgie: Romana Hlubučková, premiéra: 05. 03. 2019)

Z pohádek od Čtyřlístku si Romana Hlubučková vybrala pro skupinu deseti malých dětí tři pohádky - O Ježekovi, který si chtěl hrát, O žabáčkovi, který si myslel, že je nejlepší a O myšce princezně. Jednoduché hříčky umožňují malým dětem se s hrdiny příběhů ztotožnit. V každé části jsou použity jiné loutky - v první plošné, v druhé stínohra a ve třetí loutky na vařečce. Asi nejlépe vyšel žabák, který nabídl řadu humorných situací. Největší rezervy byly ve třetí, vařečky nenabízely mnoho možností. Děti jsou oblečeny v černém, na jevišti jsou přirozené, slušně jevištně mluví. Stínohru na svůj věk velice dobře zvládly. Sympatické, svěží. A navíc děti se seznámily se třemi způsoby loutkového divadla. **Cena za citlivé vedení dětí k práci s loutkou.**

Dramatický kroužek ZŠ Železnická Jičín, Chci zpátky školně

(překlad: Ladislav Hradský, režie a dramaturgie: Richard Koníř a Pavel Horák, premiéra: 08. 03. 2019)

Známý soubor z Dětské scény si tentokrát zvolil jako předlohu téměř sto let starou povídku z knihy Prosím, pane profesore. Členové souboru trochu zestárlí a tak se hledal text, který nebude pohádkový. Bývalý žák soukromé školy přichází do své bývalé školy, aby vymáhal vrácení školného, protože dle jeho tvrzení ho škola nic nenaučila. Jak jednoduše přijít k financím. Na vše bude tvrdit, že to neumí. Pedagogové, ale milého pána také přelstí, neboť primitivními otázkami mu dokazují, že vše umí. A vyhrávají. No jo. Ale text je typická konverzačka, hraje se ve sborově, prostoru, který nenabízí moc možností pro akci. Představení je statické. Slova nás zahlcují. Představení asi dobře rezonuje v domácím prostředí. Tentokrát to asi nebyl nejlepší dramaturgický výběr pro jinak velmi sympatický soubor devíti starších žáků základní školy. **Čestné uznání za obraz atmosféry sborovny.**

Soubor Dámy v černém ze ZŠ Bezručova Hradec Králové, Černý kocour

(předloha: E. A. Poe, Jáma a kyvadlo, překlad Josef Schwarz, režie Magdaléna Olívková, premiéra: 30. 01. 2019)

Horor je oblíbený žánr dospívajících, tady si ho zvolily dvě dívky (ta třetí se objeví až v přidaném závěru). Představení je vlastně ilustrativním literárním čtením. Povídka vypráví o člověku, který již od dětství miloval zvířata. Nejraději měl černého kocoura, který se k němu tulil a lísal. Nikdy na zvíře nevztáhl ruku a nikdy ho neudeřil. To se ale změnilo od té doby, co propadl alkoholu. Obtěžovalo ho kocourovo dolézání, proto začal kocoura bít. Když ho kocour zase obtěžoval, vzal nůž a vyřízl mu oko. Poté ho oběsil. Za několik dní se z nejasných příčin jeho dům shořel. Děj spěje až k hororovému konci, kdy muž vzteky zabije manželku, zardí ji, ale vše je prozrazeno. Dívky jsou oblečeny v černém, postavu muže si předávají za pomoci bílé šály, ale tento princip je časem opuštěn, a tak je místy divák zmaten, kdo je vlastně kdo. Kocoura představuje černá rukavice, ale její animace také není důsledná. Naturalistickou scénu konzumace vyříznutého oka si dívky náležitě užívají. Na scéně jsou pouze dvě židle potažené červenou látkou. A tak zardění manželky vypadá spíše jako zabalení do koberce. K povídce je přidán dovětek ošetřující lékařky šileného Poey. Ale to jsme najednou v jiné komedii. Zajímavý pokus, jak seznámit žáky s tvorbou E. A. Poey, jevištně zůstal na půli cesty. **Čestné uznání za osobitou adaptaci literární předlohy.**

Pod kloboukem ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou, Jak to chodí u medvědů

(předloha Hana Doskočilová: Jak to chodí u medvědů, režie a dramaturgie: Romana Hlubučková, premiéra: 05. 03. 2019)

Romana Hlubučková si pro skupinu pěti dětí mladšího školního věku vybrala tři příběhy medvědů a navlékla je na nit říkanky Jaro, léto, podzim, zima, u medvědů je vždy prima. V první části je řada humorných situací kolem námluv, nadbílání, odmítání, souhlasu, až po svatbu. V prostřední části O zlatém knoflíku, si medvídek po jeho nalezení myslí, že je nejlepší na světě a všichni mu musí sloužit. Až jeho maminka ho vrátí zpátky do reality, knoflík hodí do rybníka. V závěrečné části o sadu je příběh o závistí a snaze medvěda o sad připravit. Vše je zakončeno obrazem medvědů v zimním doupěti. Romana vytvořila dětem bezpečné prostředí hry - čtyři židle potažené zelenou látkou. Děti výborně animují plyšáky medvědů, jsou přirozené, z jeviště jde radost ze hry a nadšení malých loutkářů. Nejvíce rezerv je ve třetí části. Jinak lze říci, že jde o citlivé, milé, chytré a sympatické představeníčko. Soubor byl **doporučen do širšího výběru na celostátní přehlídce Dětská scéna a Loutkářská Chrudim.**

Soubor Klokán ZUŠ Střezina Hradec Králové, Pipi Dlouhá punčocha

(předloha Astrid Lingrenová: Pipi Dlouhá punčocha, překlad: Josef Vohryzek, režie a dramaturgie: Jiřina Krtičková, premiéra: 11. 04. 2018)

Vedoucí vybrala pro skupinu deseti až dvanáctiletých dětí několik situací ze známé a populární knihy o Pipi - nastěhování do vily Vilekuly, seznámení s kamarády Anitou a Tomy, útek před policajty, návštěvu školy, nakupování a odjíždění. Představení je někdy scénickým čtením (velké rezervy ve sborovém přednesu) a v některé části jsou rozehrány formou dramatické hry a improvizace. V hlavní postavě Pipi se dívky střídají předáváním výrazné Pipininy rezaté paruky, střídají se v rolích Anity a Tomyho. Škoda, že tyto výměny nejsou výrazněji jevištně sděleny (vyjma první předávky - hádka, střihání). Úroveň jednotlivých scén kolísá v závislosti na zkušenosti dětí. Hraje se na jednoduché scéně za pomoci praktikáblu. Rezervy jsou i v jevištní mluvě. Asi se jedná o představení důležité z pedagogického hlediska pro tuto skupinu dětí.

Studio Šrámkova domu Sobotka, Srdce hvozdu

(předloha Michelle Paver: Letopisy z hlubin věků 1 - Bratr vlk, překlad: Jana Jašová, režie, dramaturgie a scénografie: Lada Blažejová, premiéra: 25. 02. 2019)

Lada Blažejová velice šikovně vybrala několik motivů a situací z rozsáhlé literární předlohy Bratr vlk do přehledného příběhu z úsvitu dějin. A má partu šesti kluků, kteří hrají o přátelství, konci dětství, boji dobra se zlem, osamění. Příběh Toraka, 12 letého

hocha, který slíbí umírajícímu otci, že se pokusí zbavit Hluboký hvozd krutého medvěda. Chlapec musí před medvědem prchnout a postarat se o sebe sám v divočině. Nyní se musí rozhodovat, aby přežil - váhá nad možností ponechat si, či zabít a sníst vlčí mládě. Malý vlček k němu přilne a Torak zjistí, že mu dokáže porozumět a štěknutím či pohybem mu i něco sdělit. Vydávají se pro Ducha světa. Vlček nepřezíje boj s velkým medvědem. Kluci hrají v jednoduchých náznakových kostýmech na holé scéně. Scénografii a zvukovou stránku vytvářejí velké hole v jejich rukou. Efektivně se pracuje s kontrastem světla. Stíny, šero, atmosféra, často nádherné obrazy. Šťastné je nepopisné zobrazení obrazu obrovského medvěda, cesty pralesem atd. Pracuje se i s chórem, který představuje hlas otce či je vypravěčem. Kluci jsou parta, z jeviště sálá jejich nadšení ze hry. Představení se tak stalo jedním z vrcholů hradecké přehlídky. Představení bylo **nominováno na celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách**.

Divadelní soubor ZUŠ Jičín, A takhle my žijeme

(Martina Komárková a soubor, režie: Martina Komárková, hudební spolupráce: Pavel Krčmářík)

Viděli jsme dvě aktovky - Je mi třináct a ještě nemám kluka! a Referát. V první aktovce dívky řeší „generační“ problém - nemají kluka, neustále jsou konfrontovány mladšími holkami, které s tím tedy nemají problém. Druhá část je skutečně referátem o dvou ikonách šansonu - Edith Piaf a Marlene Dietrich. V průběhu pásma se obě divy objevují jako mladé dívky, pisatelky referátu jsou vyrušovány mladšími sestrami, které si chtějí hrát. Zazní i dvě hudební ukázky z tvorby Edith a Marlene. Obě dvě aktovky jsou asi velice vhodné pro spolužáky a známé. Čestné uznání za autorskou tvorbu.

V loutkářské části přehlídky jsme viděli šest souborů. Mladí ze souboru Jarky Holasové **Convivium z Jaroměře** sehráli rakvičkárnu **Všech pět mých** podle pohádky H. Ch. Andersena Malý a velký Kalouš. Na první pohled nádherný paraván, který ale časem pro neustálou manipulaci s ním začal retardovat temporytmus. I v textu by prospělo škrtnat, aby rakvičkárna dostala tempo. Viděli jsme mnoho práce při přípravě, mnoho práci při jevištní realizaci, ale výsledek nebyl úplně odpovídající vložené námaze. Škoda. (Čestné uznání za práci na inscenaci). Další Jarčín soubor **Je to tajný!, Jaroměř** - mladší členové předvedli dramatizaci básně Jacquesa Préverta Výjev ze života antilop pod názvem **A co antilopy?** Představení má dvě části - první se hraje za použití stínového divadla, a to velmi zajímavě, s nádhernou žhavou atmosférou Afriky. Druhá část večere antilop je činoherní. Není úplně jasné proč. Soubor starších dětí **Za dveřmi ze ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** pod vedením Romany Hlubučkové uvedl bajky podle Jamese Thurbera Karneval pod názvem **O lidech - v hlavní roli**. Tak jak jsme Romanu výše chválili, tady je to trochu bezradné a zmatečné, bez temporytmu a nápadu. Vrcholem této loutkářské části se stalo představení souboru **Mízou do dřeva, Hradec Králové** s inscenací **Kdyby se ztratili...** Dvě zralé ženy, poezie, hudba, zpěv, animované obrazy. Křehké, ženské, poetické, životně prožité. Něžný zážitek.. (Představení nominováno na Loutkářskou Chrudim a doporučeno na Wolkerův Prostějov). Vzápětí dramaturgie přehlídky nabídla další ženské představení, tři dívky a jejich „pivní happening“ v rámci představení **Na zdraví! souboru Desgirafes, Jaroměř**. Hraje se jednak s velkými manekýnovými loutkami námořníků, kteří nejen popíjejí pivo ale i močí na scéně, a jednak s malými maňásky ve vsunuté rakvičkárně podle povídky E. A. Poea. Nejen děvčata ale i diváci si užili hlavně piva. Loutkové divadlo **Maminy Jaroměř** předvedlo svou autorskou variaci na téma rusalky či malé mořské víly **Kašpárek a princezna**.

Představení spolu s množstvím diváků sledovali i Jiřina Vacková, Michal Drtina, Josef Kopecký a Jaroslav Dejl. Diskuse o představeních probíhaly v přátelské a dělné atmosféře a staly se i důležitým podkladem pro tento článek.

Jaroslav Dejl

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

PARDUBICE, 4., 5., 8. A 9. 4. 2019

Každá kategorie má svůj den - tím považují pardubickou přehlídku za mimořádnou. A je jedinou, kterou v této podobě znám. Obětavé a nadšené pracovnice Krajské knihovny v Pardubicích (odd. regionálních a kulturních služeb) nelitují času, je ho dost nejen na přednes dětí, ale i na výměnu zkušeností, na chvíle směřující k uvolnění recitátorů, na důkladné rozborů jednotlivých vystoupení a dokonce i na vystoupení hudebníků před vyhlášením výsledků. Žádný spěch a nervozita, jen klid a pohodový průběh. Nejčastěji se setkávám s variantou, že se spojí v jeden den dvě kategorie, obvykle nižší a vyšší, čili kratší (dětí recitují jen jeden text) a delší (dva texty), někdy v jeden den recitují menší děti a druhý starší. Zcela nevyhovující, dle mého názoru, je model, kdy se všechny kategorie nacpou za sebou do jednoho dne. S touto variantou mohu souhlasit pouze v případě, kdy mají alespoň 2 kategorie své lektory, organizační dohled a samozřejmě i vyhovující prostor. Z praktického hlediska nelze mnoho proti variantě všechny kategorie za sebou v jeden den namítat, zvláště, když pořadatelé tvrdí, že nelze jinak. Ovšem, opět na základě svých zkušeností, v odpoledních hodinách se v tomto případě dostavuje jistá únava, nervozita, spěch, posléze utíkáni na dopravní prostředky před vyhodnocením dané kategorie a rozborovým seminářem. Zkrátka, vždy se jedná o závod s časem, který se může výrazně podepsat na atmosféře a zejména na zážitku dětí.

Co lze dále doporučit z pardubické přehlídky, je vystoupení „předskokanů“, například nepostoupivších dětí z okresních kol. Lze představit i oceněné recitátory z předcházejících kategorií (tak vybírají předskokany v Lounech), sólové recitátory Wolkerova Prostějova (mohou například zahájit přehlídku IV. kategorie) ap. Nikdo z oficiálních účastníků tak nevystupuje první a publikum se naladí na „to hlavní“.

V Pardubicích se tentokrát recitovalo ve velkém reprezentativním sálu Jana Kašpara krajského úřadu. Tento prostor, úřední a satebně přeslavnostní, s velkými židlemi, nelze považovat za úplně nejvhodnější pro přednes dětí, zejména těch malých. Sváteční místo však jakoby povýšilo význam akce, zejména v očích dospělých účastníků, rodičů dětí. A vše je o lidech, tudíž ani tato okolnost nenarušila vřelost a vstřícnost setkání dětských recitátorů a lidí zabývajících se dětským přednesem.

I po odborné stránce mohu krajský výběr dětských recitátorů z Pardubicka pochválit. Zajímavá a pestrá dramaturgie, někdy i překvapující a ojedinělá, až na několik stále se objevujících „evergreenů“ recitačních přehlídek. Nevím, čím to je, že se v přehlídkách některé texty pravidelně objevují, dokonce stejné úryvky z větších celků. Snad za to můžou zásoby kopírovaných textů, čítanky, málo času při hledání nových předloh, rutina. Některé jsou i velmi kvalitní literaturou, ověřené hodnotným dětským přednesem. Nechápu však, proč se stále dokola recitují i texty pro dětský přednes ne zcela vhodné. Přitom se v tomto duchu o nich při rozbořech hovoří. Mám na mysli např.: Jiří Žáček: Hledám tátu, Píseň o škaredých holkách, M. Kratochvíl: Na hrady, M. Čunderle: Jak byla vosla Marcelka ráda, že je (o komárech - alkoholících). Letos se velmi často „nakopírované“ objevovaly i básničky S. Silversteina, např.

Rocková kapela, tradičně již M. Macourek: O Kateřince a tlustém červeném svetru a M. Jirous: Ptala se Františky Marta, M. Drijverová: Síska Kyselá (úryvek s myší Josefem), J. Prévert: Jak namalovat portrét ptáka (často se nezná ani kdo báseň přeložil, protože se text už okopírovaný vybral bez uvedení překladatele), F. Nepil: Než začne ptáček hnízdit, I. Dousková: Hrdý Budžes, Jiří Suchý: Střela a monology z Z deníku praktické dívky Zuzany, D. Hevier: Zapomnětlivý parašutista... Myslím, že někteří kolegové by mohli další stále se opakující texty doplnit ...

Většina dětí, napříč kategoriemi, recitovala na pardubické přehlídce texty, které přijala za své, neboť je říkala přirozeně, s touhou po sdělování a sdělení, ať už naplněnou či nikoliv, bez povrchního předvádění se, přehrávání a pitvoření. Velmi často však děti nedokázaly svůj výkon vystavět, předat téma, myšlenky v textu nalezené, nenalezly nebo neuměly použít výrazové přednesové prostředky. Někdy samy, někdy jim nepomohl ani pedagog, nebo je dokonce zmátl - například při pokládání se do každé čárky, frázování, při kladení falešných větných důrazů. Právě důrazné dodržování čarek často monotónnost dětského projevu zvyšovalo, jako i zbytečné kouskování vět, zvýrazňování nepodstatného a potlačení důležitého.

Výjimečné bylo pro mne letos v Pardubicích setkání s některými dětmi a jejich pedagogy z IV. kategorie. Ne snad pro jejich přednesové výkony, ty působily velmi nepoučeně a s dramaturgií zcela mimo věk a přednesové schopnosti (např. J. Prévert: Hon na dítě, Ch. Baudelaire: Kamkoli mimo tento svět, F. Villon: Balada závěrečná, V. Hrabě: Zavři oči, J. Skácel: Píseň o nejbližší vině, a další.), proto taky nebyly nikterak oceněné. Ale silně na mě zapůsobila jejich touha přednášet, výpovědní hodnota a osobní nasazení. Při rozhovoru (ve kterém nechyběly slzy) vyšlo najevo, že jejich zájem o přednes vychází z vyučování literatury, ze zájmu o interpretované autory, z vášnivě četby. Děti naslouchaly velmi vstřícně a chtěly se o přednesu dozvědět více, předala jsem jim potřebné informace - kam a na koho se obrátit (a již je využily). Inspirativní pro mě byla tato setkání i z důvodu, že povedu na Šrámkově Sobotce seminář o využití přednesu při výuce literatury, a postřehy dětí a názory jejich pedagogů se staly pro mne podnětem pro přípravu.

Ve tříletných lektorských sborech se vystřídali MgA. Emilie Zámečníková, MgA. Zdeněk Janál, Mgr. Petr Kouba, Bc. et BcA. Eva Hadravová, MgA. Milan Němec, MgA. Nina Martínková, Ing. Mgr. Jiří Svoboda a BcA. Růžena Štanclová (oba posledně jmenované na poslední chvíli doporučila náhle onemocnělá Eva Hadravová).

1. kategorie

Recitovalo celkem 19 dětí. Pět z nich bylo oceněno diplomem: **Helena Kočová** (ZŠ Česká Třebová, Ústecká) - M. Drijverová: Síska Kyselá; Šárka Pohorská (ZŠ Moravská Třebová, Kostelní náměstí) - J. Žáček: O rybáři a rybce; **Vít Pilař** (ZUŠ Chrudim) - J. Holub: Kolik váží Matylda; **Jáchym K. Roberts** (ZŠ Seč) - M. Čunderle: Jak byla vosla Marcelka ráda, že je a **Ivan Tišl** (ZŠ a MŠ Korouhev) - R. Dahl: Karlík a továrna na čokoládu.

Čestné uznání získali **Ema Klikarová** (ZŠ Chrudim, Dr. Peška) - J. Žáček: Telefon; **Vojtěch Mareš** (ZŠ Sezemice) - M. Kratochvíl: Mořská panna a **Leoš Vodvarka** (ZŠ Včelákov) - J. Žáček: Kdybych nebyl mrtvý.

2. kategorie

Vystoupilo celkem 20 recitátorů. Diplom obdržela **Aneta Miletinová** (ZUŠ Pardubice-Spořilov) - J. de la Fontaine: Myší porada. Čestné uznání si odvezli: **Nina Marková** (ZŠ Moravská Třebová, Palackého) - A. S. Exupéry: Malý princ; **Viktorie Růžičková** (ZŠ Lanškroun) - J. Kahoun: Ježeček a klíčky; Monika Vávrová (ZŠ Seč) - J. Žáček: O rybářovi a staré botě; Šimon Dospiva (ZŠ a MŠ Staré Město, okres Svitavy) - Z. Pospíšilová: Lev a moucha a **Erik Jetmar** (ZŠ Skuteč, Komenského) - I. M. Jirous: Ptala se Františky Marta.

Do celostátního kola ve Svitavách postoupila **Viktorie Hilská** (ZŠ Lanškroun, náměstí A. Jiráka) s textem Martiny Drijverové **Domov pro Marťany**. Vhodně zvolila úryvek ze své oblíbené knížky, což jí umožnilo tématické sdělení. Viktorčin projev byl autentický a uvěřitelný. Doporučení: Zapracovat na mluvní technice, zejména neztišovat některá slova. Druhou postupující se stala **Natálie**

Tužková (ZŠ Pardubice, nábreží Závodu míru), která přednesla úryvek **Nocujeme v seníku** od Astrid Lingrenové. Předvedla přesvědčivý, vystavěný projev, s jasným postojem vypravěčky. Je třeba vyzdvihnout dobré vedení dialogu.

3. kategorie

Představilo se 15 recitátorů. Čestného uznání dosáhli: **Valentýna Mrkvíčková** ze ZUŠ Chrudim (A. Kastnerová: O líné babičce; M. Macourek: Krocán), **Klára Anežka Plháková** z Gymnázia Vysoké Mýto (Z. K. Slabý: Tři banány aneb Petr na pohádkové planetě; T. de Fombelle: Tobiáš Lolness), **Magda Vymětalová** ze ZŠ Jevíčko (P. Nikl: Holá pohádka; J. Werich: Lev a notes) a **Lukáš Kohout** ze ZŠ Chrudim, Dr. Peška (E. Lindo: Manolito na cestách; M. Kratochvíl: Mořská panna).

Diplomem byli oceněni: **Dorota Jonášová** (ZŠ Bystré, texty: L. a S. Hawkingovi: Jirkův tajný klíč k vesmíru; J. Werich: O rybáři a jeho ženě) a **Viktor Teichmann** (ZŠ Lanškroun, texty J. Pattersona a Ch. Grabenstein: Já, stranda; J. Skácel: Rodičům do ucha, aby děti neslyšely).

První **postupující** se stala **Kateřina Bacíková** (ZUŠ Pardubice-Polabiny, Lonkova) s texty Daisy Mrázkové: **Nic a plch** a Shela Silversteina: **Vyšetření, Recept na vyléčení škytavky, K smrti...**

Představila se ve sdělném přednesu různých textů - próza, poezie. Dokázala v posluchačích vzbudit smyslové představy, poutavě a upřímně. Dále postoupil i **Vítek Weinlich** (Gymnázium, Moravská Třebová) s texty Andersa Jacobsona, Sörena Olssona: **Bertův supertajný deník** a Michala Černíka: **Jak se Tak topil**. Vítek je přirozený vypravěč, jeho projev je upřímný a uvěřitelný. Oba texty přijal za své, vyprávěl po smyslu a sdělně.

4. kategorie

Vystoupilo 13 recitátorů. Čestná uznání získali: **Veronika Adámková** (ZŠ a MŠ Kameničky, texty: E. Erbenová: Vyprávěj, mámo, jak to bylo H. Ullrichová: A kdo má rád mě?), **Hana Andrusivová** (ZUŠ Chrudim) - za přednes básně Toniček S. Silversteina (druhý text J. K. Jerome O umění rozhodnout se) a **Radka Šindelářová** (ZŠ Ronov nad Doubravou) - za přednes básně Zapomnětlivý parašutista D. Heviera (druhý text I. Brandejsová: Nejsem žádná Popelka).

Diplom si odvezli: **Kateřina Krajová** (Gymnázium T. G. Masaryka Ústí nad Orlicí, texty P. Van Ostaijen: Krabička s překvapením; P. Šrut: Taková chytrá hůl), **Pavčina Matoušková** (Středisko kulturních služeb města Svitavy, texty O. Wilde: Sobecký obr; U. Hub a J. Mühle: Na arše v šest) a **Eliška Mauzerová** (ZŠ Jevíčko, texty F. Nepil: Než začne ptáček hnízdit; K. Čapek: Zločin a trest).

Na celostátní dětskou scénu postoupily dvě dívky. **Ráchel Kellero** (Středisko kulturních služeb města Svitavy), texty Lily Eisenschimlová: Kostka cukru a Douglas Adams: **Sušenky** (z knihy Losos pochyb). Ráchel je na svůj věk již zkušená recitátorka. Její projev je autentický, s výbornou výstavbou a vypravěčsky skvěle vytvořenými postavami a situacemi. **Anežka Vopařilová** (Masarykova ZŠ Morašice), texty Irena Dousková: **Hrdý Budžes**

a Miroslav Holub: **Kočka**. Zaujala svým subtilním, ale především osobitým sdělením dvou odlišných textů. Dokázala sdělit svůj postoj nejen k postavě, ale i k době, o které vyprávěla. Dobrá práce s veršem, i když v poezii ne určené přímo dětem. Předala své představy a postoje.

Ema Zámečnicková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

SVITAVSKÝ DÝCHÁNEK, 12. – 13. 4. 2019

Pořadatel: Středisko kulturních služeb města Svitavy za finančního přispění Pardubického kraje a Ministerstva kultury ČR

Letošního ročníku loutkářské a dětské divadelní přehlídky Pardubického kraje se zúčastnilo 10 souborů, z toho 6 pro výběr do celostátního kola Dětské scény a 4 pro Loutkářskou Chrudim. Spojení obou přehlídek se ukázalo jako šťastné. Letošní ročník byl zajímavý právě v oblasti loutkového divadla, pro dětské soubory tak mohla být představení starších souborů pracujících s loutkou nebo předmětem jako jedním z důležitých inscenačních prostředků zajímavou a kvalitní inspirací.

Organizačně přehlídku zajišťuje Středisko kulturních služeb města Svitavy (organizační tým pracoval pod vedením Martina Mohra) a nelze než konstatovat, že byla připravena velmi dobře. Vhodné prostory (Fabrika, divadlo Trám), dostatek času na diskuse, zázemí pro soubory a péče o ně, semináře pro děti vedené zkušenými lektorkami (Berit Blumaierová, Anna Votrubová), příjemná atmosféra...

Organizační kvality bohužel letos nepodtrhla kvalita dětských představení. Porota pracující ve složení Luděk Richter, Zoja Mikotová a Radek Marušák nenavrhla z letošního ročníku žádnou inscenaci k přímému postupu na Dětskou scénu. **K širšímu výběru** bylo navrženo představení **Na arše v šest svitavského souboru Paramian** vedeného Janou Mandlovou (autoři předlohy: Ulriche Hub a Jorg Muhle, úpravy a dramaturgie Jana Mandlová a soubor). Soubor zaujal jevištní stylizací, humorem, zaujatostí aktérů. Inscenace se bohužel v závěru opírá dominantně o verbální prostředky, ztrácí oporu pro anekdotické vyznění ústřední situace, málo využitě zůstává i scénografické řešení jevištního prostoru. Přesto toto představení patřilo k tomu nejlepšímu, co letošní Svitavský dýchánek v oblasti divadla hraného dětmi přinesl.

Představení ZŠ Litomyšl Poctivec nebo bohatec nabídlo divákům ukázkou práce se školní třídou (Jitka Bobková upravila text L. Kubátka pro děti ve věku 6–7 let). Vedoucí souboru poskytla dětem prostor pro hru na jevišti, a tak - přestože mělo představení mnoho problémů - bylo ukázkou sympatické práce na poli školního divadla.

Soubor **Kecky z Heřmanova Městce** vycházel ve svých **Werichohrátkách** z dramaturgie Jiřiny Lhotské (úprava Kateřina Vacková). Bohužel se ukázalo, že Werichova poetika, hravost, nadsázka a nadhled zůstávají souboru, i přes zjevné zaujetí aktérů, ještě vzdáleny.

Soubor **Dramatáček pana Heřmana** pod vedením Jany Čurdové zdramatizoval pohádku **O koblížkovi**. Představení nabídlo v některých okamžicích zajímavé jevištní prostředky (míchání těsta znázorněné rytmizovanou hrou dětí, využití masky, práce s refrény), ale bohužel často nedotaženě, nahodile.

Se zajímavým režijně dramaturgickým záměrem přistoupil ke klasickému dílu české literatury soubor **No name z České Třebové** (vedoucí Zuzana Kulhánek Habrmanová) v představení **Polednice**. Třikrát variováný Erbenův text je pojat jako matčina neodbytná vzpomínka. Soubor bohužel našel málo prostředků pro sdělení tohoto záměru, pro mnohé diváky zůstal nepochopený. Náročnost tématu se sděluje zejména přes hlavní postavu, jejíž představitelka se tak v herecké práci dostávala na hranici divácky obtížně přijatelného afektu - psychologicky náročná situace postavy je však takovýmito prostředky pro dětského herce obtížně uchopitelná.

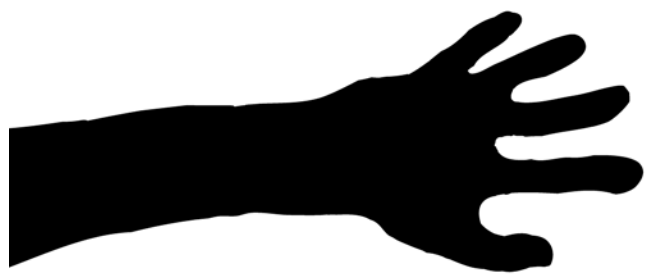
Posledním představením určeným pro Dětskou scénu bylo představení **Alenka ještě není svoucná** souboru ZUŠ Dolní

Újezd. Vzniklo na motivy Alenky v říši divů Lewise Carolla pod režijním vedením Barbory Faflíkové. Vedoucí souboru nabídla dětem výrazné scénografické prostředky, které byly však v malém prostoru souboru spíše překážkou. Snaha o iluzivnost je navíc v takto pojetém představení nedosažitelná a dětem nabízí malou oporu pro bytí a hru v situacích.

Jak už bylo uvedeno výše, divadelní kvality letošního Svitavského dýchánku dotvářela i představení, z nichž vybírala porota postupující pro Loutkářskou Chrudim. Tato představení byla hrána staršími dětmi, nebyla tedy určena k postupu na Dětskou scénu. K těm nejzajímavějším patřila představení souboru **MajTO ze Žamberka Ach, ach to divadlo** (na motivy K. Čapka, režie Olga Strnadová) a svitavských souborů **JAMKA-drumka No Time for Losers** (autor S.D.CH., režie Martin Mohr a soubor) a **Nové divadlo! YESSS!!! Rašín na E4** (autor V. Havel, režie soubor).

Radek Marušák

KRAJ VYSOČINA

PŘEHLEDKA DĚTSKÉ RECITACE

TŘEBÍČ, 25. 4. 2019

Krajské kolo Dětské scény 2019 pro kraj Vysočina se odehrálo v příjemném prostředí Městské knihovny v Třebíči. Vnímaví diváci a posluchači z řad rodičů a pedagogů mohli o přestávce nahlédnout do útulných prostor knihovny. Jakou mělo letošní setkání recitátorů podobu? Již tradičně kladl lektorský sbor velký důraz na srdečné a neformální přivítání. Radostná atmosféra ostatně provázela celou přehlídku. Recitátoři se tak uvolnili a následně se seznámili s komorním prostorem a lidmi v něm. Děti z 1. a 3. kategorie letos obsadily malý sál knihovny a jejich výkony posuzoval lektorský sbor ve složení Jaroslav Dejl, Hana Laštůvková a Markéta Nekudová. Hudební sál patřil 2. a 4. kategorii. Jejich vystoupení hodnotili Jaroslava Kučerňáková, Marie Pavlovská a Tomáš Mohapl Doležal.

V 1. kategorii recitovalo v Městské knihovně v Třebíči deset děvčat. Osm z nich přednášelo báseň, převládaly texty českých autorů (F. Halas, P. Šrut, J. Žáček, F. Hrubín, D. Fischerová, M. Kratochvíl). Všechny dívky byly výborně připravené, text pamětně zvládaly. Ve srovnání s některými dětmi starších kategorií na nich ani nebyla patrná tréma. Výslovnost většiny recitátorek byla také dobrá, občas jsme zaznamenali drobné chyby ve frázování a intonaci. Lektorský sbor nakonec ocenil diplomem **Ellu Jedličkovou a Tinu Hejátkovou**. Ella si připravila úryvek z knihy Tančit ke hvězdám autorky Sarah Rubinové a Tina báseň Opuštěné štěně Agnije Bartové. Obě děvčata zaujala přirozeností, kontaktem s publikem a zaujetím. Čestné uznání dostaly **Julie Poulová, Adéla Šmídová a Marie Mazačová**.

Ve 2. kategorii se objevily převážně prozaické texty starých českých klasiků Karlů Poláčka (Bylo nás pět) a Čapka (Dášeňka), Miloše Macourka (O Krytůfkovi, který se schoval v mixéru) společně s novějšími texty, psanými pro čtenáře starší než byli sami jejich interpreti. Sem by šly zařadit mimo jiné úryvky z děl Martiny Drijverové (Nekonečné prázdniny a Jak získat rybičky) a velmi překvapivě pro tuto kategorii přednesený úryvek z knihy **Hana od Aleny Mornštajnové**. Ten porotu v interpretaci **Elišky Zahradkové** zaujal natolik, že jej doporučila i na **celostátní přehlídku** společně s **Terezou Honzlovou** přednášející **Dášeňku**. Čestné uznání pak také obdržela **Karolína Feitová** za přednes úryvku z knihy Nekonečné prázdniny.

Ve 3. kategorii se objevily převážně známé texty Aleny Mornštajnové (Slepá mapa), Bruna Ferrera (Dva ostrovy), O. Hofmana (Prázdniny u dědečka), J. Préverta (Jak namalovat portrét ptáka), O. Černé (Klárka a jedenáct babyček). Dvakrát jsme mohli slyšet texty Stanislava Rudolfa (Kopretiny pro zámeckou paní a V podzámčí). Lektory zaujala interpretace textu I. M. Jirouse (**Ptala se Františka Marty**) v podání oceněné **Nely Šedové**. Vyspělý a přirozený projev se zřejmým porozuměním textu byl jasnou devizou malé recitátorky. Udržovala kontakt s publikem, zdařile hlasově charakterizovala postavy a prokázala kvalitní práci s temporytmem. Text Květy Legátové **Drak** výborně zvládl druhý oceněný interpret. **Martin Dvořák** si získal porotu přirozeným a sympatickým projevem. V jeho podání bylo patrné pochopení textu a jeho možností. Oba recitátoři byli **nominováni na celostátní přehlídku**.

Jedenáctičlenná skupina recitátorů **4. kategorie** četla šest chlapců a pět dívek. I zde převládaly prozaické texty a poezie byla spíše světlou výjimkou. Jednalo se povětšinou o úryvky z literatury pro dospělé čtenáře (J. K. Jerome: Tři muži ve člunu, V. Nezval: Manon Lescaut, J. Neruda: Kde jsem se to ocitl, L. Ferlinghetti: Dlouhá ulice, D. Duchovny: Kráva nebeská, J. Seifert: Píseň o Viktorce). Jejich uchopení samotnými recitátory ale nebylo vždy úplně šťastné (špatné frázování, přízvuky, splývání slov, nejasné konce vět, bez přesahu) a tak mezi nimi vynikly ti, kteří byli se svými oběma texty více sžiti a v projevu vyzrálejší. **Šimon Škrla** si bravurně poradil s Ferlinghettiho **Dlouhou ulicí** stejně jak s mnohovrstevnatou zprávou o dění v jenom okamžiku zachycenou v textu **Mysterium svět** (autoři J. Škrla a B. Jandová). Pozoruhodný byl i výkon **Vojtěcha Kostky**, který dokázal vhodně využít svých přednesových dovedností a zaujmout posluchače s dvěma zcela odlišnými texty (J. Kolář: **Slaneček** a R. Křesťan: V pavučině). Oba byli nominováni na celostátní přehlídku.

Krajské kolo recitační soutěže v Třebíči provázela přátelská atmosféra. Vzájemně jsme se mohli inspirovat a těšit radostí z přednášených textů. Do budoucna přejeme dětem krásné zážitky s uměleckou literaturou a pedagogům dramaturgickou objektivitu a radost při práci s texty.

Jaroslav Dejl a Tom Mohapl Doležal

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TŘEBÍČ, 24. 4. 2019

Letos se opět konalo v Národním domě v Třebíči. Sjelo se šest souborů ze čtyř škol. Zajímavé bylo, že všechny soubory chtěly uvádět svá představení na velké scéně.

TANDIVLO ZUŠ Třebíč, Záchrana pohádkové říše

(autor textu: Monika Indrová a soubor, režie: Monika Indrová, premiéra: 11. 03. 2019)

Monika Indrová vytvořila velký celoškolský projekt s tanečním, dramatickým a výtvarným oborem. Převažující formou jsou taneční výstupy. Malá Katka je ve škole šikanována, čte ráda pohádky z knížky od babičky. Usíná a dostává se do pohádkové říše, kde je zmatek, protože vše je naopak. Zmatek. Katka chce pomoci. Konec vše vyřeší, navíc se ukáže, že Sněhurka je v této říši její babička. Hlavní příběh je kostrbatý, neuvěřitelný, o všem se stejně jen mluví a to ještě nedbale. Vše činoherní je nedůsledné, je tu vše - činohra, muzikál, balet, tanec, hudba je vybírána podobně. Na závěr je velkolepý muzikálový tanec. Vše je oblečeno do kostýmů, zvířátka včetně oušek a ocásků. Představení slouží možná k prezentaci školy pro rodiče a kamarády. Celkem vystupovalo třicet osm dětí. Škoda. Práce to muselo být neskutečné, peněz to asi stálo také dost, ale s divadlem to mělo málo společného.

Soubor Hrozný Š ZUŠ Jihlava, Vy budete moje smrt

(autor textu: soubor a Martin Kolář, režie: Martin Kolář a soubor, premiéra: 31. 03. 2019)

Autorský text, který vznikl souborově na téma kantoři, škola, kamarádství, kluci a holky. Tedy vše, co hýbe světem sedmáků až deváťáků. Ocitáme se v jedné třídě, která je postrachem učitelů. Jsou to také dobré týpky. Učitel Žáček také není žádný typ ideálního pedagoga. Nervózní a snad i vyhořelý (hraje ho největší kluk). Tu a tam se ve třídě ozývá věta „Já ho zabiju“. Nakonec Žáček oznamuje, že se pojede na výlet na Žďárské vrchy. Změna. Jsme v autobuse, začíná pochodový výlet. Žáci odpadají. Na ubytování se dále rozvíjí debata o Žáčkovi, ten zřejmě hovor nechtěně vyslechne... Přibíhá jedna z dívek, která šla zjistit, zda učitel spí, a hystericky křičí, že Žáček je mrtvý - „Leží tam celý od krve“. Dojde k hádce a obviňování, že kdo je tedy ten vrah. Zajímavé se zde odehrávají retro scény ze školy. Kantor se ale náhle objeví živý, celý od kečupu. Úleva. Všichni se navzájem pokusí o větší respektování a pochopení. Hraje se holé scéně, s praktičtějšími a židlemi. Mladí herci jsou na jevišti přirození a autentičtí. Soubor navržen do širšího výběru na Celostátní přehlídku Dětská scéna 2019 ve Svitavách.

Hadřík ZŠ Jihlava - Havlíčkova, Dívka z Černé věže

(autor předlohy: Zdeněk K. Slabý, režie a dramaturgie: Alena Hromádková)

Typický školní soubor, ale poučený základy dramatické výchovy. Vedoucí zdramatizovala pro jedenáct děvčátek a jednoho kluka ze třetí až páté třídy část knihy o dívce z černé věže, kterou objeví současné děti. Ta jim začne vyprávět příběh „Jak se z Julči stalo prase“. Konec představení je nenadálý, ale prý chtějí příští rok pracovat na dalším příběhu. Sólové výstupy střídá skupinový přednes. V práci s hlasem jsou asi největší rezervy. Soubor je také limitován tím, že nemá vlastní zkušební prostor a na zkouškách se stěhuje ze třídy do třídy.

Padající kachličky ze ZUŠ Nové Město na Moravě, Noemovo dítě

(autor textu: E. E. Schmitt, režie a dramaturgie: Jana Mokrá)

Jana Mokrá zdramatizovala knihu zabývající se časem holokaustu, situací židovských dětí za války a těsně po válce. Příběh malého Josefa, kterého maminka nechá ukrýt u paní hraběnky. Josef ale následně musí měnit místa úkrytu, až narazí na odvážného křesťanského pastora otce Pemzu. Díky jemu začíná chápat rozdíl mezi židovstvím a křesťanstvím. A díky jemu i přežije a setká se pouze s maminkou, protože tatínek zahynul v koncentračním táboře. Hraje se na holé scéně, pouze s třemi stoly a dvěma židlemi. Stoly jsou v některých scénách funkční - součást místnosti, krypta, postele, ale často překážejí a manipulace s nimi je obtížná a zdržuje temporytmus a napětí. Velké rezervy jsou v práci s hlasem a slovem. Děti často pouze text odříkávají. Pokus o naléhavé téma a jeho scénické zpracování. Možná by byl lepší pro starší děti.

Soubor 3. ročník, ZUŠ Nové Město na Moravě, Před spaním - hororky na dobrou noc

(Předloha: Půlminutové hororky na dobrou noc, režie a dramaturgie: Jana Mokrá)

Jana Mokrá zdramatizovala pro menší děti pět hororků. Děti mají horory rády. Příběhy, co se nám zdají v noci. Asi se i rády bojí. Mají strach z různých věcí. Nejlépe asi vyšel hororek Pavouci a Panenka od macechy jako woodoo. Na scéně je dětská postýlka a kolem ní se vše odehrává. Pracuje se se světlem. Zajímavá práce, ale s mnoha rezervami.

Soubor Tousty z housek ZUŠ Jihlava, Vítejte v nebi

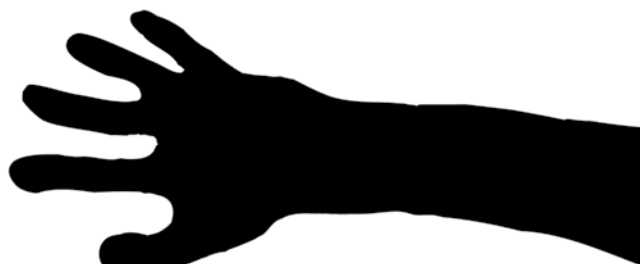
(autor textu: soubor a Martin Kolář, režie: Martin Kolář, premiéra: 31. 03. 2019)

Autorský text, který vznikl z improvizací a hledání zajímavých

témat. Jsme v nebi, v příjmu duší, ale těch je momentálně nedostatek. Vládne zde ale i chaos, byrokracie. Objeví se duše zloděje, řidičky, zdatného jedlíka a hodné dívky, která měla hlídat malého bratříčka. A přináší nový prvek - oknem na zem vidí andělé, že bratříček by také mohl zahynout. Holčička se s řidičkou mohou vrátit zpět na zem a bratříček je zachráněn. Snad i kousek satiry, Všichni jsou oblečeni v bílém, polštářky jsou obláčky - beránci. Děti jsou přirozené, některé okamžiky a situace jsou lehce morbidní.

Tak tedy - přehlídka probíhala v klidné a příjemné atmosféře, všechny soubory zhlédly představení svých kamarádů. Bohužel více souborů z kraje se nepřihlásilo a to je škoda. ZUŠek a základních škol je u nás v kraji hodně. Lektorský sbor pracoval ve složení Jaroslav Dejl, Tomáš Doležal a Marie Pavlovská.

Jaroslav Dejl

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

BRNO, KNIHOVNA J. MAHENA, 25. – 27. 4. 2019

Recitační část krajské Dětské scény Jihomoravského kraje se konala v příjemném komorním prostoru knihovny Jiřího Mahena. U vystupujících všech kategorií převažovaly, jak je tomu v posledních letech obvyklé, prozaické texty.

V **nulté kategorii**, ve které jsme viděli deset vystoupení, se nejlépe dařilo **Leontýně Polčákové** s textem Mochomůrka, **Marii Dohnalové** s textem M. Kratochvíla Proč je pštros největší a **Davidu Kašpárkovi**, který si s chutí řekl text Aloise Mikulky Noční návštěva.

Dvanáct recitátorů viděli posluchači v **1. kategorii**. Nejlépe si vedl **Vojtěch Pospíšil**, který přesvědčil textem **Dvě zamilované básničky** od Miloše Kratochvíla, **Daniel Kazda** vyzrálým přednesem prózy **Anděl strážný** od stejného autora a **Sofie Ševčíkové**, v jejímž podání jsme slyšeli báseň Jana Vodňanského **Dejte mi pastelku**.

2. kategorii ovládli pánové. **Tomáš Musil** si připravil a s chutí převyprávěl montáž **Z Deníku kocoura Modroočka** od Jiřího Koláře a byl **nominován na celostátní přehlídku**, stejně jako **David Stupka**, který si ve Svitavách řekne znovu **Radovanovy radovánky** Zdeňka Svěráka. Ocenění od lektorů získal **Jiří Tillich** s textem D. I. Charnse byl doporučen jako náhradník do celostátní přehlídky. V této kategorii vystoupilo 16 recitátorů.

Ve **3. kategorii** si **Vítězslav Pálenský** vybral úryvek J. Wilsonové **Benovo trápení** a hravou báseň **Pepita E.** Frynty, které přednesl s porozuměním pro slovní i situační humor a byl **nominován do Svitav**. Čestné uznání v této kategorii obdržela **Klára Hejliková**, **Tereza Šebestová** a **Adam Chytrý**. Celkem vystoupilo 14 přednášečů.

I ve **4. kategorii** byly slyšet převážně humorné prozaické texty. Tím byl **Ideální člověk** Jiřího Suchého v podání Štěpánky Chabičové. Jako druhý si vybrala úryvek z veršovaného románu A. S. Puškina **Evžen Oněgin**. V Suchého povídce dokázala logicky provést jednotlivými situacemi a předala i humor autora i přes přechýlení textu do ženského rodu. S obtížným úkolem interpretovat klasické dílo ruské literatury se vyrovnala vzhledem ke svému věku se ctí. Šikovně si vybrala úryvek, ve kterém se dívka svěčuje se svým milostným vzplanutím chůvě a její projev působil autenticky. Dokázala dát Taťaně opravdovost a dobře si poradila s verši. Proto byla **nominována na celostátní přehlídku ve Svitavách**. Ocenění obdržel **Jan Zeman**. V této kategorii se představilo 15 interpretů.

Jiřina Lhotská

PŘEHÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BRNO, LABYRINT SVČ LUŽÁNKY, 27. 4. 2019

Divadelní část Dětské scény se konala v sobotu 27. dubna v prostorách Labyrintu, který je pracovištěm SVČ Lužánky v Brně. I tento prostor vybrali pořadatelé vhodně vzhledem ke komornímu

prostoru divadelního sálku i zázemí pro jednotlivé soubory. Z oblastního kola v Brně sem postoupily tři soubory (dva ze SVČ Lužánky a soubor Malé Divy z Blanska) a jeden soubor z Jihlavy, který se časově nevešel do svého spádového kola v Třebíči. Protože oblastní kolo se v jihomoravském kraji konalo pouze v Brně, nabídli pořadatelé krajské přehlídky možnost účastnit se i souborům z kraje, které oblastní přehlídkou neprošly, a to pod podmínkou, že pošlou videozáznam představení, na základě kterého by mohl být soubor zařazen. Většina inscenací však nevyhovovala svojí kvalitou požadavkům krajských kol. Několik souborů pak z různých důvodů svoji účast odřeklo (nemoc, nevyhovující termín). Brněňští se snaží najít pořadatele, aby se v budoucnu konala dvě další postupová oblastní kola a tak se přehlídka zařadila po bok ostatních krajů, kde se tento systém ukázal jako funkční.

Divadelní blok otevřel host z **Jihlavy, soubor Dramatická ondatra** z tamní **ZUŠ**, který pracuje pod vedením Martina Koláře. Svoji inscenaci nazvali (**skoro**) **Krysař**. Inspirovali se německou legendou, kterou posunuli do obecné roviny mimo čas a prostor a doplnili aktualizovanými skeči. Ty rozvíjely motiv nenasytné a povrchní společnosti v několika rovinách. Soubor pracoval se stylizovaným herectvím a znakovostí, která nastolené poetice svědčila. Představení bylo naplněno invencí autora i představitelů, energií, ale i mnoha nedůslednostmi. Problémem byla především dramaturgie tvaru. Aktualizované skeče divadelně a motivačně „válcovaly“ základní téma, které zůstalo v pozadí a nebylo důsledně dořešené.

Představení **Berta a Mladá** divadelního souboru **Berty** (jde o **divadelní kroužek SVČ Lužánky**, kde účinkují děti z Waldorfské základní školy v Brně) vychází volně z pohádkového baladického příběhu T. Pěkného Havrane z kamene. Mladá čarodějnice, která neudělá zkoušku z čarodějnictví, se kvůli přátelství s lidmi vzdává svojí identity. V inscenaci ale roli hybatele nehrají přírodní síly, jak je tomu v původní předloze. Podobné nepřijetí, které prožívá Mladá ve světě lidí se svými vrstevnicemi, zažívá i čarodějnice Berta ve své komunitě. Představení tak jako hlavní téma řeší odlišnost

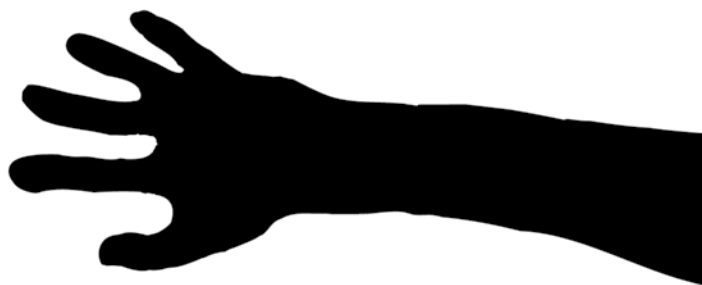
a nepřijetí ve svém společenství a hledání své individuální cesty. Je budováno čistými prostředky, potřeba je ještě posílit magii a imaginaci příběhu a lépe vystavět motiv ostrakizace Berty, zpřesnit některé situace a zmírnit patos v závěru inscenace. Jinak je posunutí tématu blízké současné generaci 14 – 15 ti letých dívek, které soustředěně a přirozeně budují své postavy. Soubor vede Monika Jelínková. V předposledním představení měli možnost diváci vidět soubor **Malé Divy ze soukromé ZUŠ z Blanska** v představení **Bílá košile**, ve kterém malé děti, většina ve věku 6 – 7 let, nedostaly příliš příležitosti uplatnit svoji hravost a přirozenost. V příběhu volně inspirovaném Čapkovou prózou O noční košilce působily poněkud estrádně. Představení s dětmi připravila Olga Šperková.

Čtvrté představení bylo z dílny divadelního kroužku **SVČ Lužánky**. Soubor **MYŠMAŠ** pod vedením Moniky Jelínkové a Kláry Sofie Čermákové uvedl **Létající babičku**, představení které je inspirováno knihou Štěpána Zavřela **Létající dědeček**. Inscenace vychází z osobních zkušeností dětí se svými prarodiči a přirozeně vypovídá o hodnotě a potřebě mezigeneračních vztahů. Inscenace používala nápaditě dětské kufříky jako úkryty pro unesené účinkujících dětí, které vyprávějí konkrétní příhody svých prarodičů. Představení ale postrádalo přesnost ve výstavbě, temporytmus a stálo by za to si s tématem ještě tvořivěji pohrát.

Na závěr snad jen poznámka; komorní a útulné prostředí Labyrintu společně s bezchybnou organizací přispělo k příjemné atmosféře přehlídky.

Jiřina Lhotská

OLOMOUCKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

OLOMOUČ, ZUŠ ŽEROTÍN, 5. 4. 2019

V pátek 5. dubna 2019 se do Základní umělecké školy „Žerotín“ v Olomouci sjelo přes 80 dětí z různých koutů Olomouckého kraje, aby zde „změřily své síly“ v krajském kole recitační přehlídky Dětská scéna 2019. Ještě před zahájením samotné přehlídky měli soutěžící ve všech čtyřech kategoriích možnost absolvovat recitátorskou dílnu s vybraným lektorem, jejímž cílem bylo společné seznámení, uvolnění se a hlasová rozcvička. V 10.00 hod se pak recitátoři rozptýlili po budově do sálů a sálků, kde je již očekávali lektori i diváci z řad rodičů a doprovázejících pedagogů, a mohlo se začít...

V 1. kategorii se sešlo 22 recitátorů a 3 lektori – Ivana Němečková, Alena Palarčíková a Jana Turčanová. Všichni posluchači byli potěšeni velmi dobrou interpretační úrovní. Ve výběru se objevila řada kvalitních textů od známých „klasiků“ – D. Fischerové, O. Hejné, S. Silversteina, D. Heviera, M. Černíka, P. Šruta, ale také texty méně známých autorů či řada textů od Jiřího Žáčka, často ty „oříkanější“ – ale přesto je děti sdělovaly s chutí a zaujetím. Prakticky všichni vystupující byli velice dobře technicky vybaveni – bylo je „vidět“, slyšet, bylo jim rozumět, byli osobití. Většina dětí zaujala schopností naplnit text představami, komunikovat s posluchači. Lektori předali čtyřem dětem čestné uznání, ocenění s knížkou pak získali **Petra Kapustová** (text D. Fischerové), **Tadeáš Minář** (text E. Janikovszke), **Vít Navrátil** (text S. Silversteina), **Nikola Piňosová** (text J. Ptáčkové) a Tereza Šelmeciová (text D. Fischerové). V závěru přehlídky v 1. kategorii, která tímto krajským kolem skončila, byl dostatek prostoru věnovat se tomu, co se dětem podařilo, i tomu, na co si dát třeba příště větší pozor: posuzovat text ne podle kvality autora, ale podle kvality konkrétního textu, zaměřit se na osobní vztahy ke sdělovanému... a samozřejmě byl i dostatek času věnovat se podrobnějšímu rozboru jednotlivých vystoupení.

V 2. kategorii, v níž „úřadovaly“ lektorky Magda Johnová, Klára Literová – Jedličková a Martina Kolářová, se na pódiu koncertního sálu „utkalo“ 21 recitátorů. Již od začátku přehlídky se projevila slabší úroveň v této kategorii: přibližně polovina účastníků si zvolila nevhodný text. Lektorský sbor v závěrečné besedě s recitátory a jejich doprovodem doporučil zaměřit se více na dramaturgii textu (vhodný výběr a úpravy), na práci s vypravěčem, vystavění postav, humor a přirozenost projevu. Pět recitátorů obdrželo za svůj výkon čestné uznání, jedna recitátorka ocenění (Anna Kofroňová – text A. Lindgrenové *Pipi jede do školy*) a 2 nejlepší účastnice pak ocenění **s postupem na celostátní přehlídku**: **Lea Juřenová** (text I. Wernische *Otravná pohádka pro otravná pacholátka*) a **Pavla Kriegová** (text E. Papouškové *Kosprd a Teleci*). U oceněných recitátorů lektori ohodnotili jejich technickou vybavenost (výslovnost, práci s pointou, s postavami a vypravěčem).

V 3. kategorii, která je dvoukolová, si přišlo „změřit své síly“ 21 recitátorů, do lektorského sboru zasedli Hana Šprynarová, Jana Jurkasová a Michal Bureš. V této kategorii se objevilo několik výrazných recitátorských osobností, které již vědí, co jim sedí, a přemýšlejí, o čem chtějí vyprávět... Prakticky všichni účastníci si vybrali vhodné texty, bohužel ale někteří z nich nenašli „klíč“ k interpretaci, nebylo zřejmé, proč si daný text vybrali a jaký je

jejich postoj, přístup, záměr... Řada recitátorů pak vystoupila s nezvládnutým nebo nedoučeným druhým textem (nabízí se otázka, zda je nutné, aby děti měly dva texty, když na národní přehlídce pak stejně vystupují jen s jedním). Díky druhému textu pak bývá přehlídka neúměrně dlouhá a recitátoři nám odjíždějí ještě před koncem... Jinak bylo vidět, že recitátoři jsou většinou dobře technicky vybaveni (pěkné řečové dovednosti) a jsou i dobře pedagogicky vedeni. Čestné uznání obdrželi tři recitátoři, oceněný byl **Daniel Palla**, druhým oceněným (i jako náhradník pro postup na národní přehlídku) byl **Jakub Jeremiáš Zelený** (texty R. Fulghuma a M. Paly), **na celostátní přehlídce pak budou 3. kategorií reprezentovat Martin Lužik** (texty R. Bertrama Coolman a já a F. Nepila Fejeton z králikárny) a Štěpán Vacula (texty K. Poláčka **Bylo nás pět** a E. Papouškové **Kosprda a Telecí**). Lektoři u nich ocenili především přirozené vyprávění, hezké vypointování, ztotožnění se s hrdinou a kontakt s publikem.

4. kategorie měla přihlášených 21 recitátorů (jeden pro nemoc nedojel), jejich výkony posuzovali lektoři Jakub Hulák, Tomáš Mohapl Doležal a Zuzana Nováková. Již během recitátorské dílny vznikla v kolektivu účastníků přátelská atmosféra (děti si vzájemně přály úspěch), která pak přetrvávala i během samotného recitátorského „klání“. Lektoři i diváci měli co do činění se zkušenými recitátory, za což patří i velký dík pedagogům, kteří žáky připravovali. V repertoáru této dvoukolové kategorie převládaly spíše prozaické texty, básní bylo výrazně méně a bohužel ne vždy byly dobře zvládnuté (J. W. Goethe, J. Skácel aj.) Recitátoři byli většinou dobře technicky vybaveni, projevíli osobitý přístup k textu, dokázali zaujmout, vypointovat, pobavit... Ocenění bez postupu (ale s knižní odměnou) získali **Petra Holubová** (texty D. Charmse a I. Svobodové) a **Tereza Juřenová** (texty I. Ůrkényho a J. Suchého), k **postupu na celostátní přehlídku** pak lektoři vybrali **Anetu Kapustovou** (texty R. Fulghuma **Když je nádoby umyté** a E. Milatové **Čas pro človíčka**) a **Mikuláše Světlého** (texty I. Děněžkinové **Smrt a chat** a J. Boyne Chlapec v pruhovaném pyžamu).

Všem recitátorům děkujeme za účast, jejich pedagogům za přípravu, oceněným blahopřejeme a postupujícím na národní přehlídku přeje hodně štěstí!

Z hodnocení jednotlivých kategorií zpracovala Zuzana Nováková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

PODĚS OLMOUC, 6. A 7. 4. 2019

Poděs, který jsem měla možnost navštívit 6. a 7. dubna letošního roku jako členka lektorského sboru (spolu s Ivanou Němečkovou, pedagožkou místní ZUŠ, velmi znalou dění v oboru dětského divadla a recitace, a s Jakubem Hulákem), není nic děsivého ani hororového. Jedná se o velice milou, všudypřítomnou pohodu se vyznačující dvoudenní regionální přehlídku dětského divadla olomouckého kraje s postupem do celostátního kola Dětské scény. Odehrává se ve starých kasárnách, ty však připomínají jen červené cihly na fasádě budovy, nyní hezké architektonicky i lidsky. Nejděsivější na Poděsu je jen sprejová čmáranice nějakého syčáka, který si dovolil takto znecitit tento jinak všemi uctívaný stánek olomoucké ZUŠ Žerotín Olomouc. Škola ale není pořadatelem Poděsu, veškerá tíž příprav a realizace spočívá na bedrech dramacentra Sdružení D Olomouc. Stejně jako loni, kdy jsem tuto přehlídku navštívila poprvé, jsem obdivovala, jakou úžasnou pečlivostí, vstřícností, velkorysým finančním zajištěním (dárky pro soubory, stravování, ubytování) a odborným pochopením vůči všem účastníkům se Poděs vyznačuje. A každý poděsově zainteresovaný, kterého jsem před 6. dubnem potkala, mne ubezpečoval, jak se těší a nemůže dočkat: skutečně je to velmi oblíbená přehlídka.

Letos ale měli všichni, kdož kolem přehlídky běhali, trochu smutné oči, neboť dorazilo jen osm souborů, což je údajně nejméně ze všech sedmi ročníků. Dovolím si však slůvko „jen“ vložit do uvozovek, neboť na mě působil program bohatě, a i nemalý sál se mi zdál rozradostněnými dětmi i dospělými naplněný dostatečně. Pravdou však je, že i po odborné stránce se zdála být přehlídka

maličko šedivou. Sice se neobjevily inscenace, které v oboru dětského divadla neradi vidáme (např. nevkusné napodobeniny dospělého činoherního divadla se vším všudy, kopie televizních zábavek apod.), ale na druhou stranu lektorský tým spolu s publikem žádné z představení nenadchlo do té míry, že by je s čistým svědomím nominoval na národní přehlídku. Přesto i po odborném nahlížení považuji letošní ročník za úspěšný, neboť představení se odehrávala před citlivým a vstřícným publikem, besedy s vedoucími souborů probíhaly smysluplně, věcně, konkrétně, se vzdělávacím aspektem a zejména s pochopením. Nahlíženo z obou pohledů - z mého lektorského a myslím, že i očima vedoucích souborů (alespoň soudě podle jejich reakcí). Rozborové sondy do procesů tvorby jednotlivých inscenací ukázaly, že všechny zúčastněné vedoucí, s ohledem na rozdílné podmínky a přístupy, pracují s dětmi citlivě a pokud se v inscenační tvorbě dopustily některých nepřesností a nedotažeností, stalo se tak pro nedostatek zkušeností a z neznalosti. Přičemž většina se jich v oboru vzdělává, či vzdělávat miní a nebojí se jít do konfrontace s jinými soubory, ostatně, i proto se na Poděsu ocitly. Protené poděsové atmosféře jistě napomohly i dětské dílny her a improvizací (vedli je pracovníci Sdružení D), zejména děti Poděs milují a těší se na něho.

Každý soubor jsme odměnili, přičemž jsme poctivě hledali, jak ocenění specifikovat a pojmenovat, což se mi nyní hodí při následujícím nastínění mozaiky představení, neboť naznačují, co bylo na inscenaci nejlepší, nejsdělnější a co nejvíce fungovalo (představení uvádím tak, jak se hrála za sebou).

Libavské komety ZŠ Libavá – Jak se máš...

(Monika Nová a kolektiv)

Autorský příběh dvou dívek, kamarádek, které se ocitnou v psychiatrické léčebně, kde je víceméně neléčí strojní lékaři. Příjemná minimalistická scéna, maximální soustředění starších dětí, které vzbuzuje v divácích jisté napětí. Příběh však působí nevystavěně, jednání postav postrádá motivaci, vztahy jsou jen naznačené. Inscenaci by prospěl nadhled, takto se občas ocitá na hranici sentimentu. Ale děti se účinně brání proti padnutí do banality svou upřímností a pravdivostí, zřejmě vědí, o čem hrají a příběhu věří. Jen by zřejmě potřebovaly, aby jim vedoucí – režisérka pomohla v inscenační nabídce (obrazy v prostoru, mizanscény apod.), aby svůj příběh a téma lépe sdělily publiku.

Ocenění za soustředěný projev dětí na jevišti

Ráčci Roveňáčci ZŠ Rovensko, Jonáš spěchá domů

(vedoucí Pavla Schönová, předloha Marka Míková, Martina Kolářová)

Vedoucí svému velkému souboru malých dětí, se kterým pracuje krátkou dobu, nabídla scénář inscenace, uvedené před časem na národní DS (pokud si vzpomínám, velmi sympaticky). Scénář, který ve Svítavách dobře fungoval, však dosti upravila. Hrál se s plyšáky a dalšími hračkami, které si do dramátka přinesly samy děti. Děti, schované většinou za paravánem, vedení loutek příliš nezvládaly, hračky neoživovaly, většinou pouze držely v ruce. Řada výjimek však naznačovala, že nastolená cesta by mohla být tou správnou. Například velmi přirozeně, vystavěně a loutkově přímo skvostně vyšla scéna s Mouchami, přičemž při debatě o představení jsme se dozvěděli, že právě tu si soubor vytvořil sám, mimo výchozí scénář...

Ocenění za loutkářské provedení scény „Mouchy“

ZUŠ Šternberk, Přátelství na věčnost

(předloha František Tichý, upravila Jana Jurkasová a kol.)

Jednalo se o velmi náročné a složité východisko - František Tichý: Transport za věčnost (ocenění „Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež“ v roce 2018). Inscenace se vrací k období Protektorátu Čech a Moravy v letech 1940–1943, přibližuje sílu nerozlučného dívčího (v knížce klučičího) přátelství, které se rozvíjí bez ohledu na zákazy a omezování, na bariéry a zdi terezínského ghett, na hranice života a smrti. Knížka dosahuje účinnosti prostupováním literární fikce s autentickými dokumentárními materiály a přibližuje dobu z pohledu dvanáctiletého kluka, jenž zraje ovlivněn jak rodinou

a statečnými postoji svého otce, tak kamarádstvím s Petrem Ginzem a dalšími chlapci soustředěnými kolem terezínského časopisu Vedem, a touto cestou se snažila jít i dramatičtější a režisérka Jana Jurkasová. Příběh, v němž nechybí silný morální a etický aspekt, se souboru plus-minus předat podařilo, avšak starší děti, převážně dívky, působily na jevišti ne zcela přirozeně a uvěřitelně. Zejména ve scénách, ve kterých vstupovaly do postav dospělých. Jakoby souboru velmi schopných, kultivovaných a pro jeviště vybavených dětí nebylo dostatečně nabídnuto dostatek motivací, mizanscén, pojmenování situací a vztahů. Snad proto situace a jednotlivé části postrádaly pointy a celé představení pak vyústění v tematické sdělení. Ale přes to všechno lze ocenit úctyhodnou práci jak dramatičtější, tak i pedagogickou.

Ocenění za práci s předlohou.

My jsme všechno, jenom ne kuře na paprice, soubor ZUŠ Mohelnice, Děti s cedulkou

(Předloha Eduard Pergner, Zdeněk Karel Slabý, vedoucí Martina Kolářová)

Dovolím si zde ocitovat zdůvodnění doporučení mého poděšového lektorského kolegy Jakuba Huláka, se kterým se zcela ztotožňuji: „Inscenace vychází z příběhů vybraných ze stejnojmenné knihy Eduarda Pergnera a Z. K. Slabého, která vyšla v r. 1982 a přinesla literární zpracování autentických osudů lidických dětí, které byly po vypálení a vyvražďení vesnice převezeny na převýchovu do Německa. Inscenace se záměrně vyhýbá psychologickému prožívání. Život před tragédií a následná ztráta domova jsou vyjádřeny výstižnou výtvarnou metaforou (dokreslování rodného domku na pásu papíru, jeho následná destrukce, deformace dětských papírových čepiček na identifikační cedulky, posléze cenovky...). Střední část inscenace, pojednávající život dívky Emilie v německé rodině je rozehrávána živě, zatím je ale nedodělaná a trpí absencí čitelných vztahů mezi postavami - především není jasné, jestli mezi hlavní hrdinkou a jejími německými pěstouny vznikl nějaký vztah. Další slabinou je zbytečná zatěžkanost začátku, kdy děti svým projevem zbytečně předznamenávají tragický duch příběhu. Nadbytečný patos také přináší sborové pronášená slova „žalujeme!“. Vedoucí souboru si je ale všech těchto nedostatků dobře vědoma a většinu z nich je jistě schopna odstranit. Nezpochybnitelnou kvalitou inscenace je soustředění a přesvědčivý projev dětí.“

Ocenění s doporučením na celostátní DS

Dramařák ZUŠ Zábřeh, Mořský racek

(předloha Daisy Mrázková, vedoucí Ivana Markytánová)

Jednalo se o volnou dramatičtější, a jak uvádí vedoucí Ivana Markytánová v hlavičce scénáře, „koncipovanou pro skupinu proměnlivého počtu dětí ve věku od 5 do 10 let“. A skutečně – dětem bylo na jevišti velmi dobře, hravě a uvolněně, představení potom působilo mile, přirozeně a lyricky. Svou lyrickostí, abstraktností a obrazností je lze zařadit k zdařilým inscenacím dětských divadel poezie. Jen použité nonverbální prostředky by neměly mást, ale umocňovat, jak poetičnost, tak dopad příběhu, který se poněkud vytrácel, i když děti ho jistě znaly a věřily mu. Ale vcelku se jednalo o vynikající, vědomou a cílevědomou, dramařáckou práci.

Ocenění za hrou souhru dětí na jevišti

DS KIX při ZŠ a DDM Krasohled Zábřeh, Vánoční sen

(předloha Ch. Dickens, Vánoční koleda, scénář Jiří Teper, další zpracování Magdaléna Schwarzová a soubor)

Jak již udělené ocenění napovídá, inscenace Vánoční sen na sebe upozornila snad největším počtem divadelních prostředků – scénickou hudbou, náročnou a propracovanou scénou, funkčním využitím stínohry, kostýmy (někdy s nadbytečným líčením), obrazy a vystavěnými situacemi, uceleným tvarem. Režisérka pracovala se zřejmou inscenační znalostí a zkušeností (ty nabyla, jak později při besedě řekla, v místním ochotnickém souboru). Realizace představení byla jistě pro soubor velmi náročná, ale děti na jevišti vystupovaly s jistotou, bez zmatků a stresů. Přičemž věkové složení souborů lze označit přinejmenším za různorodé – od prvňáčků až po téměř

dospěláky. Posledně jmenovaní, chlapci, ztvárnili hlavní postavy – lakotného (později napraveného, tudíž dobráka a štedrého dárce) obchodníka Sroogeho a Jakuba Marleye, obchodníka bývalého spoléháka, nyní ducha. Ostatní, mladší až nejmladší členové souboru, však nebyli nikterak odstraněni, každý si jeviště užil dosyta. Někdy až příliš – když se snažily hrát a hrát, až došlo k přehrávání, až pitvoření (Srooge, a zejména Hrobník). To místy kazilo dojem z jinak velmi sympaticky sugestivního divadla, které se využívalo jinak střídavými hororovými prvky a snovou atmosférou.

Ocenění za práci s inscenačními prostředky

Kolektiv žáků ZUŠ Uničov, Pirátský soud

(vedoucí Lenka Szokalová)

Začít se nějak musí, práce vedoucího dětského dramatického souboru je náročná, vzdělání pouze nestačí, zkušenosti se získávají dlouho a někdy poměrně náročnou cestou. To mi běželo hlavou po zhlédnutí tohoto představení starších dětí, které bylo spíše předváděčkou různých cvičení, více, či méně, zdařilých, zastřešených náznakem pirátského pseudopříběhu. Účast v přehlídkách dětí často velmi motivuje do další činnosti, proto lze pochopit a ocenit začínající vedoucí, která se rozhodla vystoupit na Poděsu, ačkoliv věděla, že se souborem, který převzala nedávno, a se kterým se teprve hledá, nemá šanci získat nějaká ocenění, o postupu nemluvě. Ale děti si přehlídky užily, ledacos viděly a slyšely, vedoucí je ochotná naslouchat a hledat dál cestu ke svému dětskému divadlu.

Poděkování za účast

V sobotu večer měli možnost účastníci přehlídky navštívit inspirativní klaunské představení Michala Chovance a Ondřeje Klíče Cvičenci za čarou. Inscenace vychází z Re-kabaretu Divadla Bolka Polívky a plně své poslání – pobavit, odlehčit a inspirovat – naplnila.

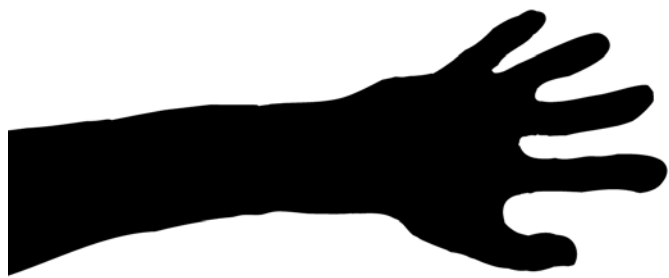
Díky za Krajské kolo dětské divadelní přehlídky Poděs 2019. Za inspirující víkend plný dětského divadla a skutečně přátelských setkání. Těšme se na další ročník.

Ema Zámečnicková

foto: Vladimír Janek

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

OSTRAVA, SVČ KORUNKA, 26. 4. 2019

Tak jako již mnoho let tradiční Krajské kolo dětské recitace ve všech pěti kategoriích proběhlo v pátek 26. 4. 2019 v prostorách Korunky, Ostrava – Mariánské Hory. Hlavním pořadatelem a organizátorem byla, zase tradičně, Helena Skálová za pomoci další kolegyň z Korunky. Do lektorského sboru byli zařazeni: Hana Cisovská, PdF Ostrava, Eva Dusová, učitelka LDO ZUŠ, Josef Bičíště, herec Těšínského divadla a učitel ZUŠ, Zdeněk Pavlíček, herec, učitel, Saša Rychecký, lektor DV, učitel LDO ZUŠ.

Celá přehlídka měla vysokou úroveň. Jak po stránce organizace (tradičně), ale i vystoupení VŠECH přednášejících. Nikdo nebyl horší, než dobrý, mnozí byli výborní, vybraní byli vynikající. Vstřícná atmosféra. Veškeré technické zabezpečení, to všechno umocnilo slavnostní pocit, který si snad všichni zúčastnění odnášejí domů, ať už vystupující, či jejich rodiče, učitelky – prostě dospělí. Vzhledem k souběhu akcí byli přednášející i diváci přesunuti do menšího sálu, což se ale paradoxně osvědčilo – lepší akustika, bližší kontakt... Plný sál na všechny kategorie svědčí o velikém zájmu o recitaci.

Nultá kategorie překvapila svou vyrovnaností a kvalitou. Ocenili jsme především velmi citlivý a věku dětí přiměřený výběr. Problémy byly především v mluvní češtině, ale to u malých dětí je pochopitelné. Z osmi vystupujících vystoupili jasně do popředí **Izabel Bečáková** – O strašném drakovi Jaroslava Kerlese, **Dorka Zámotná** – Děšť Jiřího Ortena a **Viktor Glabazna** – Popteleň kačena Jana Brzechwy. Zvlášť Dorka se svým Ortenem překvapila příjemně.

V první kategorii vystoupilo 12 postupujících z předešlých kol a jeden náhradník. Zase jsme ocenili vysokou úroveň, skvělou práci s dětmi, jazyk a vědomí toho, o čem přednášejí. Nakonec byli oceněni: **Agnieszka Burešová** – Cirkus Daniely Fischerové za přirozený projev, naprosto uvolněný, i skvělý výběr textu a jeho sdělení. **Petr Boček** – Velké Boříkovy lapálie překvapil přirozeným vyprávěním příběhu. **Dorotka Stanková** – **Schovávaná** A. A. Milneho má zaděláno na mnohé úspěchy v dalších letech. Jen těžko by ji někdo nevybral k ocenění...!

Ve druhé kategorii už jde o postup – a paradoxně tady byla úroveň rozpačitá – relativně, to v porovnání s mladšími. Je to o věku, kdy se děti hledají... Nakonec jsme ocenili jen jednoho recitátora a **na postup nebyl doporučen nikdo...**

Ocenění poroty za talentovaný přednes dostal **Jakub Hrbáč** – Jak jsem jel pro vši Vojtěcha Steklače. Za pozornost by stála i Thúi Hoai Trih se Stevesonovým textem Cizí kraje, chtěla sdělovat příběh, ale byla tichounká a velmi nesmělá.

Po polední pauze přišla třetí kategorie. Radost byla sledovat vystupující, protože většina z nich už ví co, proč a někdy i jak chtějí sdělit! Občas byly problémy s technikou řeči, ale pokud uměli sdělit, pak to byly jen drobné kazy. Je nutno vzdát obdiv všem těm, kteří je připravovali, kteří s dětmi pracují. Všichni víme, kolik práce za tím vším je!

Vystoupilo zase dvanáct uchazečů o postup. Nechali jsme – mimo soutěž – vystoupit i příští náhradnici, aby si užila atmosféry a aby měla radost. A nezklamala. Je to jen o čase a v tomto svátku recitace

nemůžeme jinak...!

Nakonec jsme k postupu na celostátní přehlídku nominovali **Emu Chramostovou** – **Dítě F. X. Šaldy, a Píseň o myši a jedu Jiřího Suchého**. Šaldův obtížný text byl přesně pro ni, byla přirozená, uvolněná, sdělující, držela nás v napětí až do konce, který ještě uměla akcentovat. Suchého text písně říkala s nadhledem, přesným fázováním, zaujetím. Zasloužil si jednoznačně postup i **Matyáš Matuš** – **Malý princ** A. Exupéryho. Velmi dobře si dokázal poradit s tím složitým a mnohohrstevnatým textem, nepotřeboval k tomu žádné vnější znaky, bylo to s prožitkem a vědomím... Potěšil i přednesem **České moře** Jiřího Žáčka.

Lucii Židkovou – **Malý princ** A. Exupéryho – jsme nominovali jako náhradnici k postupu na s doporučením, aby se celé přehlídky zúčastnila. Její přednes byl velmi citlivý, bez přehánění a patosu dokázala sdělit i další významové roviny. Cenu poroty pak dostaly: **Nikoleta Kusáková** – Petruška Daisy Mrázkové a „En“ Daniila Charmse, a **Eliška Čimburová** s textem Miroslava Horníčka (ta jako náhradnice nemohla postoupit, ale byla uvolněná, přesvědčivá, dokázala pobavit a přesně vystihnout autorovu poetiku).

Od čtvrté kategorie očekáváme především sdělení tématu, ztotožnění se s tím, co přednášejí. Techniku řeči, přesvědčivost, uvolněnost a pravdivost, jsou to přece jen už skoro dospělí lidé... Zároveň ale je to věk hledání vlastní identity. Ne, že bychom se toho všeho nedočkali. Rozhodně nebyl jediný výkon pod úroveň...! Opět jsme viděli dvanáct skvělých vystoupení a jen s obtížemi jsme vybírali oceněné.

Nakonec ocenění poroty za skvělý interpretační výkon, s doporučením postupu na celostátní přehlídku jako náhradník získal **Samuel Chlopčík** – První rande Rudolfa Křesťana. Přednášející je velice vespělý mentálně a umí si s textem pohrát, umí ho zahrát. Ve druhém textu pak předvedl hodně dobře **Píše se, píše písemka** Pavla Cmírala. **Přímý postup** získal **Antonín Drábek** za excelentní přednes **Žvahlava** Lewise Carrolla. Zajímavý byl i ve svém druhém textu **Jak jsme vyhrabali partyzána** Ireny Douskové z knihy **Hrdý Budzes**.

Jednoznačně postupující – a pravděpodobně nejlepší z celé přehlídky – byla **Andrea Marko** – hluboký a přitom krásný text **Klan koní** Live Bonnevieové (umí prohloubit vědomí každé věty, každého slova toho očistujícího sdělení). V textu **Dvě tvrdohlavé kozy** Oldřicha Syrovátky nás přesvědčila o své nominaci. Stačí maličko – a obě věci budou skutečně pravdivým sdělením. A umí i nadhled, zkratku, znak. Krásný talent do budoucna...

Závěrem se chce říci: Byl to opravdu svátek! Potěšení a pohlazení po duši! Moc děkujeme všichni za možnost si to zažít – a užít! Krásný jara začátek...

Saša Rychecký

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OSTRAVSKÁ LOKÁLKA, DIVADLO LOUTEK OSTRAVA, 14. – 15. 4. 2018

Ostravská lokálka 2019

Už potřetí se krajská přehlídka dětského divadla Moravskoslezského kraje konala v Divadle loutek Ostrava, tentokrát ve dnech 12.–13. dubna. A to, co se ke mně v minulých letech dostalo z doslechu, jsem tentokrát měl možnost vidět na vlastní oči: vynikající organizace, laskavá až rodinná atmosféra, bohatě naplněný program a skvělé a atraktivní zázemí, které divadelní budova přehlídky poskytuje. Navíc je patrné, že díky proměně přehlídky postupně roste zájem souborů a čím dál víc jich zůstává i přes noc. To všechno je zásluhou Hany a Tomáše Volkmerych a týmu jejich Theatra Ludem. A samozřejmě díky vstřícnosti vedení DLO Ostrava.

Pokud jde o divadelní inscenace, průvodním znakem letošní přehlídky byla silná a závažná témata. Přes řadu kvalit ale jejich úspěšnému zpracování zatím bránila nedostatečná vybavenost dětí, nedostatky ve stavbě situací a další problémy.

Divoši ze ZUŠ Bedřicha Smetany v Karviné (ved. Lucie

Semančíková) se představili ve scénické montáži nazvané **Až vyrostu**. Soubor se při práci na inscenaci odrazil od textů Emanuela Frynty, ty pak doplnil nejrůznějšími dialogy, jednoduše rozehranými situacemi ze života či úvahami o budoucnosti. Z komplikované struktury výrazněji vyčlenělo téma nechuti dětí respektovat představy dospělých. Pásmo ale ve výsledku působilo poněkud přehlceně a překombinovaně a pohyb dětí na jevišti vnímal nezavážený divák spíš jako nepřehledné hemžení.

Děcouři ze ZUŠ Třinec (ved. Klára Kvasničková) se v představení **Dáte si?** věnovali tématu lidské nenasycenosti. Sympatický byl přirozený a zaujatý projev dětí, stejně jako jejich hra se žánrem grotesky. Srozumitelnosti ale bránila řada nepřiliš čitelných či nejasných situací a znaků.

Papíráci ze ZUŠ Třinec (ved. Pavla Masaříková) se v pozoruhodné inscenaci **Jonatáne?** pokusili pojednat pro děti poměrně náročné téma pocitu neviditelnosti (na základě knihy Michelle Cuevasové *Zpověď Jonatána Papírníka*). I zde byl ale problém v jisté nepřehlednosti – v divadelním vyjádření často nebylo čitelné, kdy se jedná o skutečnou neviditelnost (imaginární kamarád) nebo o znázornění pocitu, že „nikoho nezajímám“. Děti také zatím ne vždy zvládaly přesvědčivě jednat v situaci, často spíš jen mechanicky plnily úkoly.

V inscenaci **Naděje** zpracoval soubor **BezeSM** ze ZUŠ Leoše Janáčka, Frýdlant nad Ostravicí (ved. Jitka Kvasničková), příběhy dětí z terezínského ghetta (tato tematika byla letos na přehlídkách dětského divadla obecně velmi frekventovaná). Základ inscenace tvoří deníkové záznamy (soubor vycházel z knih Michaela Gruenbauma a Todda Hasaka-Lowyho *Někde ještě svítí slunce* a Hannelore Brenner-Wonschickové *Děvčata z pokoje 28*). Soubor nevypráví příběhy terezínských dětí prostřednictvím dramatických situací, jde spíš o ilustrovanou faktografii. Děti zatím bohužel nejsou dost technicky vybavené, aby ambiciózní tvar naplnily, navíc se nedokážou svým výkonem vyrovnat monumentálně znějící živé hudbě v podání žáků hudebního oboru ZUŠ. Velkou hodnotou inscenace je scénografický koncept založený na postupném zmenšování životního prostoru dětí. Sympatické je i to, že inscenace neidealizuje vztahy mezi dětmi v ghettu, ale zachycuje i jejich vzájemné konflikty.

I na ostravské přehlídce byla samozřejmě k vidění i představení založená na hravosti či humoru:

Malísci ze ZUŠ V. Petrželky z Ostravy-Hrabůvky (ved. Irena Schubertová) zahráli představení **Sněhurka a šest trpaslíků** – postavený na oblíbeném textu Milady Mašátové. Řada situací, původně psaných pro loutky, ale v „činoherním“ provedení působila nešikovně. Situace byly navíc zatíženy zbytečnou popisností, nepřírozenou gestikulací, lacinými aktualizacemi a nefunkčními výtvarnými prostředky. Děti ale byly plně sympaticky nespoutané energie.

Divadelně, navíc v zásadě „činoherně“ zpracovat příběhy dvou medvěďů ze známých animovaných filmů Břetislava Pojara je opravdu

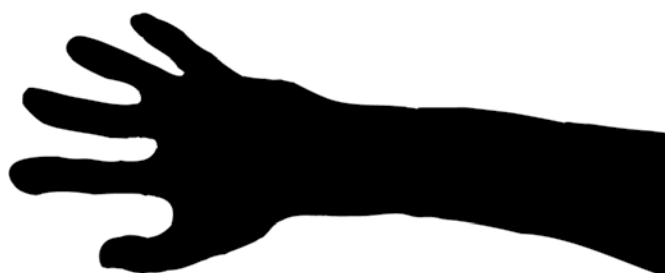
výzva. Soubor **ZDIVIDLA** ze ZUŠ E. Runda ze Slezské Ostravy (ved. Tereza Krejčová a Klára Horáková za pedagogického dohledu Saši Rycheckého) se o to pokusil v inscenaci **Pojďte, paní, budeme si hrát**. Oběma dívkám ze souboru nechyběl esprit a energie a jejich svérázné klauniádě nechyběly hezké nápady, výsledek ale přesto působil trochu rozpačitě – poetika založená na neustálých proměnách, a hlavně bytostně postavená na zázraku animace, v divadelním převodu působila často popisně a toporně.

Jako pozoruhodný úkaz zapůsobil soubor **Bum Trach** ze ZŠ s polským jazykem vyučovacím z Českého Těšína (ved. Marie Szymaniková) se svým představením **O biedném wilku i przebiegłym Niebieskim Kapturku** (O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce). S velkou nadsázkou a humorem hrají děti drobnou dětskou hříčku o Karkulce, která přelstí vlka a nenechá se od něj sežrat. Součástí nadsázky jsou i naivní malované kulisy, papírová ouška apod. I když jde o žertovnou hříčku, představení je ukázkou skvělé jevištní souhry, vzájemné komunikace a dramatického jednání. Inscenace byla doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídce Dětská scéna.

Soubor **Štěkátko** ze SVČ Opava (ved. Daniel Kollmann) přivezl inscenaci **Tříkrát zpátky do pohádky**. Pro rozehrání tří známých pohádek zvolil vedoucí spolu s dětmi kuchyňské náčiní, Otesánek se hraje s plechovými hrnkami, hrnci a kastroly jako oživlými předměty, Červená Karkulka s chňapkami-maňasy, pohádka O veliké řepě s vařečkovými javajkami. Scénu tvoří třístupňový paravan, na každém se odehraje jedna pohádka podle typu loutek. Zpracování pohádek je jednoduché a čisté, většinou se daří dobře loutkářsky vyřešit klíčové situace, snad jen některé momenty by stálo za to ještě nápaditěji rozehrát. I tato inscenace, podle mého soudu možná zatím nejlepší z těch, které Daniel Kollmann se svými soubory vytvořil, byla doporučena do širšího výběru na Dětskou scénu.

K přímému postupu byla ovšem doporučena jedna z inscenací, které se zabývaly závažnějšími tématy. Soubor **Jitřenka** ze SVČ Opava (ved. Petra Bublíková) se v **Příběhu jednoho trička** zabývá tématy vykořisťování a zneužívání dětí jako levné pracovní síly či konzumního přístupu k životu. Představení zaujalo rytmickou stylizací, zaujatým a přesným projevem dětí, čistou stylizací jen občas naruší nepřesná práce s imaginární rekvizitou. Patos v závěru posouvá inscenaci až do „aktivistické“ polohy, v dětském divadle nevídané.

Jakub Hulák

ZLÍNSKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÉ RECITACE

REDUTA, UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 16. 4. 2019

Nádech noblesy a elegance v barokním rouchu šitý na míru dětskému přednesu všech kategorií přinesly letošní přehlídce dětské sólového přednesu Zlínského kraje prostory a zázemí uherskohradištské Reduty. Vedle sebe pracovaly dvě poroty. První a druhou kategorií hodnotili O. Strašáková, V. Trávníčková, P. Chramosta. Třetí a čtvrtá kategorie se představila v krásně upravených podkrovních prostorách a posuzovali ji Tomáš Mohapl Doležal (Brno), Lenka Sasinová (Uherské Hradiště) a Lucie Semančíková (Karviná, Bohumín).“

V 1. kategorii soutěžilo 11 dětí, zazněly povětšinou kvalitní texty od výhradně českých autorů (D. Mrázková, P. Šrut, A. Mikulka, O. Sekora, M. Drijverová, M. Kubátová ad.). Próza a poezie byly zastoupeny stejnoměrně. K práci dětí s textem se porota vyjádřila pochvalně, ocenila radost ze sdělení, sdělování emocí, čitelnost představ. Přednesové stereotypy se objevily zřídka, častějším problémem bylo frázování textu a stavba přednesu jako celku. Porota ocenila čtyři přednášeče – **Rozálii Švehlíkovou, Anežku Hanákovou, Amálii Kamlarovou a Marianu Vrbovou.**

Ve 2. kategorii soutěžilo 10 dětí. Opět zazněly kvalitní, většinou prozaické texty nejen od českých autorů (F. Nepil, A. Mikulka, M. Macourek, I. Vyskočil, Z. Malinský, T. Horváthová, J. Tuwim, A. Lindgrenová ad.). Až na jeden byly texty přiměřené věku recitátora. U některých textů porota debatovala nad délkou. Občas se vyskytly přednesové stereotypy, ale méně než v 1. kategorii. Zdatnější interpreti pracovali s pauzou, dynamikou, stavbou sdělení. Některé děti bojovaly s vysokým tempem, které pak ovlivnilo kvalitu artikulace. Opět se vyskytlo chybné frázování textu. Někdy chyběla charakteristika postav, jejich vnitřní rovina a sdělení postojů vypravěčem. V porotě jsme se názorově shodli a společně vybrali 4 děti k ocenění. **Na celostátní Dětskou scénu** do Svitav postoupil David Josef Koller s textem J. Tuwima **Pan Tralalínský a Eliška Příleská** s textem A. Mikulky **O měsíci a velbloudátku**. Další ocenění bez postupu si odvezli **Martin Talaš a Adéla Suchánková.**

Ve výběru textů recitátorů **3. kategorie** (7 děvčat a 3 chlapci) byla poezie i próza zastoupena rovnoměrně. Známé poetické texty Jana Skácela (hned několik Uspávanek, Modlitba), Jiřího Žáčka (O obrech aj.) a Jacquese Préverta (Jak namalovat portrét ptáka) však ani svou interpretací nezaujaly natolik, jako některé velmi dobře vybrané a překvapivě interpretované, méně známé texty prozaické. Jmenujme například úryvky z knih Morrisse Gleitzmana: Když nebo z knihy Povídaní pro děti od Petra Bichsela: Zachar nechává pozdravovat. Za osobitý a kultivovaný výkon spojený s velmi dobrou interpretací si **nominaci na celostátní přehlídku** zasloužila **Tereza Hubáčková** s textem Petra Nikla: **Pohádka o abecedním pořádku** (druhý text J. Prévert: **Jak namalovat portrét ptáka**) Další postupující se v této kategorii porotě vybíral velmi těžce, do Svitav se vypraví také **Veronika Machálková** (I. M. Jirous: **Velikonoční pohádka o kohoutech, bouři a duze**; M. Míková, **Žvejkačky** – montáž). Dále byl oceněn také **Jan Klabačka.**

Ve 4. kategorii (také 7 děvčat a 3 chlapci) se pouze ve dvou případech objevuje ve výběru poezie (Ch. Morgenstern: Bim, Bam, Bum; J. Dědeček: Za trochu lásky). U převažujících prozaických textů je v předvedených výkonech vidět snaha o přesvědčivou výpověď

(P. Šabach: Občanský průkaz, I. Březinová: Řvi potichu brácho, J. Suchý: Z deníku praktické dívky Zuzany). Ne vždy, se to však interpretům podařilo. **Kryštof Švehlík** si s tímto v obou textech (P. Šabach: **Opilý banány**, Z povídek olomouckých) dokázal dobře poradit. A navíc v tom druhém zvládl uchopit libozvučně i archaický text z pera středověkého anonyma. **Tomáš Kreisl** (I. Březinová, Řvi potichu, brácho; P. Nikl, **Co píšou jeleni?**) zaujal zejména Niklovým textem, který dobře vystavěl i vygradoval a dokázal si hrát se slovy i s celými obrazy). Oba dva jsou dobrými reprezentanty této kategorie **na celostátní přehlídku**. Dále byli oceněni Jan Karola a Patricie Guričová.

Za lektory 1. a 2. kategorie Věta Trávníčková a za 3. a 4. kategorii Tomáš Mohapl Doležal

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

KULTURNÍ DŮM VĚSKY UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 4. – 5. 4. 2019

ROZMANITOST VE VĚSKÁCH VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Krajská přehlídka dětského divadla pro Zlínský kraj se již tradičně konala v kulturním zařízení ve Věskách (vesnice mezi Uherským Hradištěm a Kunovicemi) a pořadatelství se opět chopil DDM Šíkula z Uh. Hradiště, jmenovitě Martina Dorrová. Účastnily se jí soubory z Uherského Brodu, Kunovic, Vsetína, Zlína, Rožnova pod Radhoštěm a Kroměříže. Tříčlenná porota (ve složení Tomáš Doležal, Hana Volkmerová a Luděk Richter) se mohla těšit ze žánrové i divadelně druhové rozmanitosti. Na přehlídce se objevily inscenace obsáhlých literárních děl a románů (např. Dobrodružství Toma Sawyera či Pollyanna), textů českých klasiků pro děti a mládež (např. O Vánocích, které nechtěly být), známých i umělých pohádek a bajek (např. Dřevěný zámek, Princ(?)), básní (např. Kostkovaný ideály) a autorské inscenace (např. Handicap). Viděli jsme činohru, loutkové divadlo, kolektivní recitaci i operetu. Hrál se od rána až do večerních hodin.

Soubor Divadlo Brod a spolek ZUŠ Uherský Brod ve vzájemné spolupráci přehlídku otevřeli regulérní divadelní snahou o výpravnou inscenaci, ve které dětské postavy ztvárnili dětští herci a dospělí postavy dospělí. Dramatizace knihy **Dobrodružství Toma Sawyera** od Marka Twaina se chopil vedoucí obou souborů a zároveň režisér inscenace Roman Švehlík. Soubor pracoval se scénografií (praktikáblly, látkový horizont...), se světly, herci byli dobově okostýmovaní, používal hudbu k dokreslení atmosféry jednotlivých situací. Šlo o věru ambiciózní dílo, myšleno v dobrém. Na druhou stranu nutno podotknout, že si soubory vzaly příliš velké sousto. Není snadné dramatizovat obsáhlou literární látku. Romanovi Švehlíkovi se to podařilo částečně. Rozhodně by stálo za to na textu ještě pracovat dál, vyčistit od zavádějících odboček a méně nosných epizod ze života Toma Sawyera a držet se jednoho obsáhlejšího příběhu, který se rozbíhá v momentu, kdy jsou Tom a Huckleberry Finn v noci na hřbitově svědky vraždy. Příběh o svědomí, dobrosrdečnosti a touze po spravedlnosti je dostatečně nosný. Na závěr rozhodně nelze opomenout, že herecké výkony všech dětských protagonistů byly v mnohém autentické, uvolněné a osobité. Pobývání dětí na jevišti bylo příjemně sebevědomé, na rozdíl od jejich dospělých spoluhráčů. Lektorský sbor ocenil dětské herecké výkony.

Dalším počinem ve smyslu dramatizace rozsáhlé literární látky, v tomto případě románu pro dívky a ženy, byla **Pollyanna** od Eleanor H. Porterové. Inscenace souboru ze **ZUŠ Jižní Svahy Zlín** měla své kvality právě v dramatizaci vzniklé z pera vedoucí Hany Markové. Vytvořila ji na míru dívčí skupině ve věku 9 až 14 let. Jde o příběh, kdy do zaplklého městečka Portland přináší radost, otevřenost a pozitivní energii dívka Pollyana a mění jej tak v město vstřícné a veselé. Bohužel jsme neviděli představení v původním obsazení, kdy tři sousedky (dámy ve středních letech), měly hrát věkově starší dívky souboru, které se však nemohly regionální přehlídce zúčastnit. Mladší dívky, jako záskok, se pokoušely se ctí a pokorou tyto role

uhrát, ale prudérní dámy z počátku minulého století byl pro ně nadmíru těžký úkol. Pojetí i ztvárnění dospělých postav tak zůstalo spíše jen v rovině náznaku a ve výsledku bylo povrchní. Na druhou stranu dívka, která hrála Pollyanu (postava příběhu byla ve věku dětské herečky), byla přesná, uvěřitelná a přirozená. Souboru se podařilo udržet divákovu pozornost po celou dobu představení (45 minut) a získat si jeho zájem pro košatý příběh. Lektorský sbor měl dramaturgické i inscenační připomínky převedším k situaci, která je zásadní pro sdělení tématu inscenace, které je možno shrnout jako pozitivní přístup k životu (jde o situaci, kdy Pollyanu samotnou zaskočí vstřícnost a starostlivost všech obyvatel městečka ve chvíli, kdy je po nehodě sama připoutána na lůžko a začíná pochybovat). Tato situace je sdělena pouze ve slovech a nezřetelně. Její dopracování by pomohlo výraznějšímu sdělení tématu. Škoda jen, že jsme nemohli vidět verzi, ve které dámy ze sousedství hrají starší žákyně ZUŠ. Možná by to přispělo ke sdělnosti inscenace.

A do třetice inscenací tzv. velkého formátu patří **Jednou v Chelmu** od Isaaka B. Singera žáků DS při ZŠ Vsetín Trávníky. Příběh dvou mladých lidí, kteří si byli zaslíbeni a nebyli zrovna z nejchytřejších, zato však měli upřímné srdce a měli se rádi, soubor traktoval dle jeho dosavadních hereckých zkušeností a možností. Dle slov vedoucí bylo pro členy souboru důležité seznámení s židovskými tradicemi a zvyky, naučili se tančit svatební tanec a v průběhu zkoušení se více obeznámili s židovskou kulturou. Možná by šlo tento jejich počin zaškatulkovat jako divadlo ve výchově. Mnohé se odehrávalo více ve slovech, než v zahrnutých situacích. Dva hlavní protagonisté byli uvěřitelní v herecké poloze dvou naivních až hloupých zamilovaných lidí.

Do mozaiky rozmanitosti přehlídky patřily inscenace textů českých klasiků. Byť byl duben, tak k Vánocům vztahující se text Karla Čapka **O Vánocích, které nechtěly být** interpretoval recitační kolektiv **Keře ze ZUŠ Uherského Hradiště pobočky Kunovice**. Nikomu tato „časová smyčka“ nevadila, proto ani nebylo třeba přidávat úvod o Velikonocích („Brzo budou Velikonoce. A jak to bylo tehdy o Vánocích?“). Děti, které spolu pracují druhým rokem, již měly zvládnuté mnohé jevištní dovednosti: artikulaci, sborovou recitaci, určité pohybové dovednosti. Bylo však zřejmé, že jsou na začátku své divadelní a interpretační cesty a jevištní pohyb a bytí na jevišti si teprve osahávají, sbírají své první divadelní zkušenosti a jistotu. Nová zkušenost hraní pro zcela neznámé publikum je zatím ještě lehce zaskakuje, což se projevilo v jejich ne zcela sebevědomém projevu. Divák si často také nebyl jist, komu text děti říkají. Jednomu z nich? Sobě navzájem? Divákovi? Bylo možno vnímat, že jejich vedoucí Olga Strašáková s dětmi pracuje citlivě a vede je k pochopení textu a sdělování jej po smyslu.

Do této skupiny inscenací patří také Človíčková dobrodružství souboru dětí ve věku okolo 7 let ze **ZUŠ Jižní Svahy ve Zlíně s názvem Človíkáčci**. Již výše zmiňovaná vedoucí Hana Marková velmi poučeně dramatisovala stejnojmennou knižní předlohu Zdenky a Pavla Teisingerových. Méně divadelně zkušené děti (navštěvují „dramaták“ teprve rok) souboru Človíkáčci dobře zvládaly pohyb

na jevišti. Suverénně vstupovaly do zvířecích postav příběhu a bylo vidět, že je to baví. Hraní na jevišti si patřičně užívaly. Byly přirozené a spontánní, sem tam i mírně rozpustilé. Tak se stalo, že si někdo zapomenul obléct kostým, což diváka zmátlo a nevěděl, o jakou postavu se jedná. Jiný nevystoupil na jeviště včas, což vytvořilo pověstnou „divadelní palmu“ apod. Vzhledem k věku i zkušenostem dětí si jevištní hrou vedoucí dětem pomáhala vhodně vybudovanými mizanscénami, které je ukotvovaly v situacích a pomáhaly zvládnout vlastní živelnost (hloučky, přesuny po diagonále, vstupy na jeviště z různých míst atp.) a využívala vhodných přechodů ze hry dramatické do hry jevištní. Mnohdy to moc pěkně vycházelo (např. ještěr nebo záchrana před buvollem). Děti věděly, co hrají a proč. Obě dramatisace, Človíčková dobrodružství i Pollyanna (viz výše), lze považovat za velmi zdařilé a obě inscenace byly **doporučeny na celostátní přehlídku Dětská scéna 2019**.

Dále jsme ve Věskách viděli dvě divadelně ztvárněné bajky. V prvním případě šlo o druhý ambiciózní divadelní projekt vedoucího Romana Švehlíka. Byla jím opereta **Dřevěný zámek**. Ve spolupráci s hudebním oddělením ZUŠ Uherský Brod Malý soubor nazkoušel a nazpíval text Samuila Maršaka. Šlo v podstatě o přebásněnou známou pohádku Boudo budko, kdo v tobě přebývá. Já osobně smekám před pěveckými výkony všech dětí ve věku okolo 8 let. Hudba nebyla k tomuto textu úplně jednoduchá (kvarteto dětských muzikantů ji pod vedením pana učitele zvládalo výborně) a všechny děti nastupovaly a intonovaly přesně, zpívaly čistě a moc dobře se poslouchaly i se na ně dívalo. Byly v situacích. Škoda jen, že se musely pařit v teplých kombinézách s ocásky a v kapucích s oušky, aby snad divák poznal, o jaké zvířátko se jedná. Více znakovosti, a to i ve scénografii, by bylo pro celé toto dílo příjemnější. Dětská opereta se hned tak na dětských přehlídkách nevidí, což přispělo k rozmanitosti přehlídky.

Druhý soubor vedoucí Olgy Strašákové ze **ZUŠ UH pobočky Kunovice** s názvem **Háďata** byl o něco málo zkušenější než soubor Keře. Interpretoval text Radka Malého **Proč nemusí vadit, když had šišlá**, z knihy Příhody matky přírody. Opět bylo cítit citlivé vedení dětí a rozvíjení jejich interpretačních schopností, pohybu na jevišti, podpora jejich individualit a radosti z hraní. Lehce didaktický příběh šišlajícího hada, kterého cepuje učitelka, která sama šišlá, jen to před svými žáky tají, děti hrály s radostí. V některých momentech však byly mizanscény nejisté a děti v některých situacích také. Jevištní tvar nebyl ještě dostatečně usazen, aby v něm děti nabýly potřebnou jistotu a tím svobodu projevu. V rozhovoru vedoucí lektorům sdělila, že téma příběhu, které si pojmenovali jako „každý má nějaký handicap“, bylo pro soubor hodně důležité. Možná důležitější než výsledná inscenace. Proces tvorby může být mnohdy cennější než výsledek.

Dalším střípkem do obrazu Rozmanitost ve Věskách byla hned tři autorská díla. Autorská inscenace **Handicap souboru Džanovy sedmikrásky z Rožnova pod Radhoštěm** byla velmi zajímavá především tématy, která v ní tento mládežnický soubor nabízel. Což také lektorský sbor ocenil. Škoda jen, že takzvané honu mnoho zajců, a nevtolil si jedno ústřední téma. Tím se totiž soubor inscenace rozdělila do mnoha jednotlivých témat a stávala se nepřehlednou. Divák se v ní ztrácel a nevěděl, o čem chce soubor vyprávět především. Příběh se otevírá ránem holčičky před jejím odchodem do nové školy. Je pouze naznačeno, že má nějaký handicap. V retrospektivě vidíme, že její rodiče se rozešli a matka brojí proti setkávání s otcem. Objevuje se první téma rozvrácené rodiny. Ve škole se ukazuje, že špatně slyší a stane se jí něco s naslouchátkem, což je řečeno v jedné replice, bohužel nikoli odehrané v situaci. Jiné téma - fyzický handicap. A dále se dozvídáme, že holčička byla v předešlé škole šikanovaná. (Možná proto se stala nedoslýchavou? To nebylo zcela zřejmé.) Téma další. Všechna témata naznačena, nedotažena. Každé z nich by bylo možné rozvíjet a snažit se o hlubší divadelní zpracování. Mnohé bylo sděleno ve slovech, nikoli zahráno v situacích. Jistě bylo pro soubor důležité se těmito tématy zabývat a snažit se je inscenačně zpracovat. Tady soubor čeká ještě dlouhá cesta.

Z Rožnova pod Radhoštěm do Věsek zavítal také soubor **9 Herzů**. Jeho autorská inscenace nesla název **V každé době, v každém století**. Fakt, že soubor dětí ve věku dvanáct až čtrnáct

let inscenaci zpracovával sám, pouze s dohledem vedoucí, byl zřejmý. Chyběla základní dramaturgická práce. Textová složka byla nepřehledná a dialogy popisné. Bohužel. Pohyb na jevišti byl často bez vědomí elementu diváka a dětští herci nedisponovali zatím ještě základními hereckými dovednostmi, jakými jsou artikulace, hlasitost, kontrolovaný jevištní pohyb, naslouchání si navzájem, práce s napětím, rytmem atd. Nutno však poznamenat, že soubor je jeho vedoucí veden k získávání prvních divadelních zkušeností svobodným výběrem námětů, které chce zpracovávat.

Soubor **BUBU**, pod vedením Barbory Dohnálkové, se krajské přehlídce ve Věskách účastní pravidelně (loni byl nominován s inscenací *O bílé kočičce princezně*). Zaměřuje se převážně na divadlo hrané loutkami, obvykle i vlastnoručně vyrobenými. Letos pracovali členové souboru velmi loutkoherecky zručně a nápaditě s maňásky. Patnáctiminutové představení **Princ!**? mladí loutkoherci odehráli ve svižném tempu a tudíž nepostrádalo šmrnc a spád. Plně využívali mnoha možností svých maňásků (např.: rychlé objevování se a mizení za paravánem, uchopování různých předmětů, nečekané zjevování na rozličných místech vymezeného prostoru atd.) a hráli s radostí a energií. V představení jsme viděli mnoho vtipných zkratk (např. dynamické objevování loupežníků na různých místech za rytmického odříkávání textu). Cenný byl i živý hudební a zvukový doprovod všech hrajících. Zvuky a hudba dotvářeli atmosféru situací a obojí je rytmizovalo. Také scénografická podoba inscenace je vzhledem k věku členů souboru (scénu a loutky vytvářeli opět sami členové) velmi zdařilá. Loutky jsou bizarní a paraván, za kterým se hraje, je vytvořen ze zajímavě výtvarně pojeďnané krabice s několika otvory, s plošným sklápěcím hradem a několika smrků. Lektorský sbor souboru doporučil zpřesnění některých situací (nejasná a nemotivovaná byla proměna prince v hrdinu, k níž dojde ještě před střetem s loupežníky) a dopracování podoby loutky prince před proměnou i po proměně. Hodnotné na inscenaci je mimo jiné to, že si příběh o princí, který se promění z bojácného nafintěnce v odvážného nebojsu, soubor vymyslel sám. Lektorský sbor soubor **BUBU** **nominoval na celostátní přehlídku Dětská scéna 2019**, jelikož se domnívá, že loutky, a jejich umná animace, by mohly oživit a doplnit rozmanitost Dětské scény.

V neposlední řadě jsme zhlédli i inscenovanou poezii. Již tradičně

se této přehlídce účastní **Recitační soubor gymnázia Kroměříž**. A jelikož funguje jako dobrovolný kroužek při základní škole, tak se jeho členové neustále mění. V pásmu **Pryč se školou!** soubor zpracoval básně L. Pavláška a B. Pralovského. Soubor v tomto složení nemá ještě velké zkušenosti s interpretací textů, a tak jeho nástup působil nejistě a některá gesta popisně. Dramaturgický výběr a skladba textů, které byly především v gesci vedoucí souboru, byly vybrány s ohledem na složení souboru, a to čtyři dívky a jeden chlapec. Členění textu mezi dívky a chlapce bylo logické i významové. V jiném složení soubor na přehlídce vystoupil ještě jednou s pásmem *Kostkovaný ideál*. Výběr a skladba textu, tak jako v předešlé skupině, byl dílem vedoucí a opět vycházel ze složení souboru. V tomto případě interprety doprovázela hra na kytaru jednoho z chlapců. Živá hudba dotvářela atmosféru, vytvářela hudební předěly mezi jednotlivými básněmi a bloky básní. Hra na kytaru odpovídala tématu dospívání a zranění. Černé kostky, zapůjčené od souboru z Kunovic, splňovaly funkci sedátek, soklů a příjemně členily prostor. Původně chtěli interpreti sedět na podlaze. Tak si přímo na přehlídce soubor vyzkoušel jednoduchý scénografický prvek, který mu při recitaci a pro sdělování osobních témat, pomáhal. Stále však má ještě rezervy v práci s prostorem. Často byli interpreti v řadě a jejich postoj na jevišti nebyl pevný a pohyb sebevědomý, což platilo pro obě skupiny. Nebylo často jasné, komu tyto, často osobní, krátké příběhy v básních mladí lidé vyprávějí? Říkají si je sobě navzájem? Divákovi? Sami sobě? Jen tak? Soubory mají dobrý základ a nezbyvá než jim přát, aby pro nabytí zkušeností nyní co nejvíce vystupovaly.

Hana Volkmerová

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

PÁTEK 9. června

10.00–12.45	prezence recitátorů s doprovodem a seminaristů třídy R	Fka-foyer
13.00–21.30	prezence seminaristů tříd A–D	Fka-foyer
13.00–13.20	zahájení přehlídky a dílny dětských recitátorů	kino
13.30–14.30	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. věkové kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
15.00–18.00	vystoupení recitátorů 3. věkové kategorie	kino
19.30–21.00	beseda lektorského sboru s recitátory 3. kat. a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 4. kat.	SZŠ
	dílny pro recitátory 2. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
21.45	informační schůzka pro seminaristy tříd A–D	stodola

Fka	Fabrika Svitavy
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 0.

Odpovědná redaktorka: Iva Vachková. Redakční spolupráce: Jakub Hulák. Fotografie k článkům: archivy pořadatelů krajských přehlídek. Grafika a sazba: Pavel Kocych. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabрики Svitavy. Uzávěrka čísla o. 7. června 2019 v 01:26. Náklad 180 ks.